

**CRITERIA RANKING FOR SETTING UP FOREST  
COMMUNITY WITH FIELD TEST AT SA MA KAE  
COMMUNITY FOREST, SRISAWAT,  
KANCHANABURI PROVINCE, THAILAND**




**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT  
OF THE REQUIREMENTS FOR  
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE  
(ENVIRONMENT PLANNING FOR COMMUNITY  
AND RURAL DEVELOPMENT)  
FACULTY OF GRADUATE STUDIES  
MAHIDOL UNIVERSITY  
2005**

**ISBN 974-04-6764-4  
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

Thesis  
Entitled

**CRITERIA RANKING FOR SETTING UP FOREST  
COMMUNITY WITH FIELD TEST AT SA MA KAE  
COMMUNITY FOREST,SRISAWAT,  
KANCHANABURI PROVINCE, THAILAND**



*Nuttee Rajpreea*

Miss Nuttee Rajpreea  
Candidate

*Kasem Kulpradit*

Asst. Prof. Kasem Kulpradit,  
M.Sc. (Technology of Environment  
Management)  
Major-Advisor

*Sompoad Srikosamatara*

Assoc. Prof. Sompoad Srikosamatara  
Ph.D. (Zoology)  
Co-Advisor

*R. Suppongichate*

Assoc. Prof. Rachanont Suppongichate  
Ph.D.  
Co-Advisor

*Dr. Sompong Thongchai*

Asst. Prof. Sompong Thongchai  
Ph.D.  
Co-Advisor

*M.R. Jisnuson Svasti*

Prof. Dr.M.R. Jisnuson Svasti, Ph.D.  
Dean  
Faculty of Graduate Studies

*Kasem Kulpradit*

Asst. Prof. Kasem Kulpradit,  
M.Sc. (Technology of Environment  
Management)  
Acting Chair  
Master of Science Programme in  
Environment Planning For Community  
And Rural Development  
Faculty of Environment and  
Resource Studies

Thesis  
Entitled

**CRITERIA RANKING FOR SETTING UP FOREST  
COMMUNITY WITH FIELD TEST AT SA MA KAE  
COMMUNITY FOREST,SRISAWAT,  
KANCHANABURI PROVINCE,THAILAND**

was submitted to the Faculty of Graduate Studies, Mahidol University for the  
degree of Master of Science  
(Environment Planning for Community and Rural Development)

on

November 1, 2005

*Nuttee Rajpreja*

Miss Nuttee Rajpreja  
Candidate

*Kasem Kulpradit*

Asst. Prof. Kasem Kulpradit,  
M.Sc.(Technology of Environment  
Management)  
Acting Chair

*Sompoad Srikosamatara*

Assoc. Prof. Sompoad Srikosamatara  
Ph.D.(Zoology)  
Member

*Dr. Sompong Thongchai*

Asst. Prof. Sompong Thongchai  
Ph.D.  
Member

*R. Supapongpichate*

Assoc. Prof. Rachanont Suppongpichate  
Ph.D.  
Member

*S. Ph.*

Mr.Suthisak Phataramanawong  
LL.M.  
Member

*J. Svasti*

Prof. Dr.M.R. Jisnuson Svasti, Ph.D.  
Dean  
Faculty of Graduate Studies  
Mahidol University

*A. Pungsomlee*

Assoc. Prof. Anuchat Pungsomlee  
Ph.D. (Human Ecology)  
Dean  
Faculty of Environment and Resources  
Studies  
Mahidol University

## ACKNOWLEDGEMENT

The accomplishment of this thesis was resulted from kind assistance and caring of Asst. Professor Kasem Kulpradit who understood the concept and all co-advisors. I would like to thank Dr. Opas Panya, Ph.D. for giving me the opportunity to consult before deriving at the topic of this thesis as well as Lect. Sunchai for introducing me to concerned individuals who contributed to my conceptual development.

As for gathering of primary data, I would like to extend my sincere gratitude to Director Vanchai of Committee Division 1, the Secretary House of Representative and Khun Nongthipa the meeting agenda group, who always acted as my dear sister.

Furthermore, I would like to thank all committee for drafting the Community Forest Act who had provided full cooperation and every community forest network members as well as group of experts for their kind assistance. My special thanks to Dr. Sonthi Thechanon, Deputy Governor of Kanchanaburi Province who had made it possible for me to coordinate work with the Forestry Department. Also, I would like to thank all Kanchanaburi Forestry officers for helping me collecting data including Mr. Pisit, Director the director of Nasuan School who had provided his assistance in work coordination in the area. To every Samakae Community Forest Committee who had sacrificed time and thought to complete this research and students at Ban Ply Nasuan School for helping me to collect data in Samakae Community Forest, my special thanks are extended to all of you. Furthermore, I would like to thank Ms.Pimsiri Inkapakorn for providing her assistance in translation.

Finally, I would like to express my profound gratitude and sincere appreciation with love in my heart to my dearest parents. For my father and mother who are always giving me their support during good times or bad times, I would like to thank you for giving the most treasure "Education". You are part of my greatest achievement.

Nuttee Rajpreeja

**CRITERIA RANKING FOR SETTING UP FOREST COMMUNITY WITH FIELD TEST AT SA MA KAE COMMUNITY FOREST,SRISAWAT,KANCHANABURI PROVINCE, THAILAND**

**NUTTEE RACHAPREECHA 4637487 ENRD/M**

**M.Sc.(ENVIRONMENT PLANNING FOR COMMUNITY AND RURAL DEVELOPMENT)**

**THESIS ADVISORS: KASEM KULPRADIT, M.Sc.,SOMPOAD SRIKOSAMATARA,Ph.D., RACHANONT SUPPONGPICHATE, Ph.D., SOMPONG THONGCHAI, Ph.D.**

**ABSTRACT**

The objectives of the study were to study, rank, and propose appropriate criteria to support an application for the establishment of a community forest, under Article 18 of the Community Forest Act. Its objective was also to recommend some useful factors conforming to the condition and surrounding of the local community for supporting the act.

This study formulated prototype criteria in accordance with the Community Forest Act, Article 18, by interviewing the committee, local community and experts. The criteria was priorities and ranked in compliance with the geographic information system (GIS). Then, were them tested against the field data collected at the Sa Ma Kae community.

As a result, 59 appropriate criteria were identified, of which 8 were highly appropriate, 20 were moderately appropriate, while, 31 were least appropriate. The highly appropriate criteria included the objectives of the community forest and the community forest management program. In the case of The Sa Ma Kae community forest, both said criteria were in the portion of 75% of the prototype criteria. The finding additional factors were: the clarification of legal key word definitions, the standard of consideration procedures for approval, and the specification of restricted area.

This study suggested that the application of criteria stated in the Community Forest Act for establishment of the community forest will be achieved or not achieved depending on the capability of the agency concerned to consider all relevant about of the community.

**KEY WORDS: COMMUNITY FOREST ACT / COMMUNITY FOREST / SA MA KAE COMMUNITY FOREST**

187 P. ISBN 974-04-6764-4

เกณฑ์ที่เหมาะสมในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน : กรณีศึกษาป่าชุมชนบ้านสะมะแก อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี (CRITERIA RANKING FOR SETTING UP FOREST COMMUNITY WITH FIELD TEST AT SA MA KAE COMMUNITY FOREST, SRISAWAT, KANCHANABURI PROVINCE, THAILAND)

ณัฐฐิ ราชปรีชา 4637487 ENRD/M

วท.ม. (การวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เกษม กุลประดิษฐ์ M.Sc., สมโภชน์ ศรีโกสามาตร Ph.D. ,  
รัชชานนท์ ศุภพงศ์พิเชษฐ์.Ph.D. ,สมพงษ์ รงไชย.Ph.D.

### บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา จัดลำดับ และเสนอเกณฑ์ที่เหมาะสมในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา 18 แห่งร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน รวมทั้งเสนอปัจจัยเพิ่มเติมบางประการเพื่อให้ร่างพระราชบัญญัตินี้มีความเหมาะสมสอดคล้องต่อชุมชนท้องถิ่น

ในการศึกษาได้เริ่มต้นสร้างเกณฑ์ต้นแบบตามร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนมาตรา 18 โดยสอบถามความคิดเห็นจากคณะกรรมการรวมทั้งแกนนำฝ่ายประชาชน และผู้เชี่ยวชาญ และจัดลำดับความสำคัญของเกณฑ์โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์จากนั้นได้นำเอาเกณฑ์ดังกล่าวมาทำการทดสอบกับข้อมูลภาคสนามจากพื้นป่าชุมชนสะมะแก

ผลการศึกษาพบว่าเกณฑ์ที่เหมาะสมในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนซึ่งมีจำนวน 59 เกณฑ์ มีเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมสูงสุด 8 เกณฑ์ เกณฑ์ที่มีเหมาะสมปานกลาง 20 เกณฑ์ และเกณฑ์ที่มีความน้อย 31 เกณฑ์ โดยเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมสูงสุด ได้แก่ เกณฑ์ด้านวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน และเกณฑ์ด้านแผนการจัดการป่าชุมชน ซึ่งกรณีป่าชุมชนสะมะแก มีกรณีทั้งสองด้านนี้อยู่ในสัดส่วน 75% ของเกณฑ์ต้นแบบทั้งหมด ในส่วนของปัจจัยเพิ่มเติมที่พบ ได้แก่ การกำหนดนิยามของถ้อยคำสำคัญของกฎหมายให้ชัดเจน การพิจารณาอนุญาตต้องมีกระบวนการที่เป็นมาตรฐาน และการกำหนดให้มีพื้นที่อนุรักษ์พิเศษ

การศึกษานี้ได้มีข้อเสนอแนะว่าการนำเกณฑ์ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ไปใช้ได้ตรงตามเจตนารมณ์หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสามารถของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำข้อเท็จจริงในพื้นที่มาพิจารณาประกอบ

187 หน้า ISBN 974-04-6764-4

## CONTENTS

	<b>Page</b>
<b>ACKNOWLEDGEMENT</b>	<b>iii</b>
<b>ABSTRACT</b>	<b>iv</b>
<b>LIST OF TABLES</b>	<b>xi</b>
<b>LIST OF FIGURES</b>	<b>xiii</b>
<b>CHAPTER</b>	
<b>I INTRODUCTION</b>	
1.1 Background and Problem	1
1.2 Objectives	3
1.3 Conceptual Framework	4
1.4 Scope of the Study	4
1.5 Expected Research Benefits	5
1.6 Operational Definitions	6
<b>II LITERATURE REVIEW</b>	
2.1 The Constitution of the Kingdom of Thailand, 1997	8
2.2 Community Forest Act	10
2.3 Sa Ma Kae Community Forest Establishment	10
2.4 Community Forest and Community Forest Management	13
2.5 General Information on Karen	14
2.6 Information System	15
2.7 Geographic Information System	16
2.8 Potential Surface Analysis (PSA)	16
2.9 Relevant Research	18

## CONTENTS (cont.)

	<b>Page</b>
<b>III RESEARCH METHEDODOLOGY</b>	
3.1 Documents Revision	25
3.2 Data Collection Process to formulate factors for registration of Community Forest Act	25
3.2.1 Data collection to formulate factors for registration of Community Forest Act by questionnaires	25
3.2.2 Tools for Primary Data Collection	26
3.2.3 Selected Population Group for studying secondary data	27
3.2.4 Principles for Analysis of questionnaires to formulate factors for registration Community Forest Act from the selected population group	27
3.3 Steps for analyze intention by experts and area conditions to formulate factors for registration Community Forest Act	29
3.3.1 Analysis of Questionnaires from Experts in order to formulate factors	30
3.3.2 Steps for analysis to formulate factors Sa Ma Kae Community Forest	34
3.4 Methods for finding appropriate factors for registration Community Forest Act	37
3.4.1 Tools for finding appropriate factors for registration Community Forest Act	37
3.4.2 Steps for class interval	38
3.4.3 Finding appropriate factor for registration of Community Forest Act from class interval	38

## CONTENTS (cont.)

	<b>Page</b>
<b>IV     RESULT</b>	
4.1 Results of Data collection to formulate factors for registration Community Forest Act	40
4.1.1 Population group used in the study of secondary data	40
4.1.2 Results of Secondary Data collection according to intention in Article 18 of Community Forest Act	41
4.2 Results by experts and area conditions to formulate factors for registration of Community Forest	44
4.2.1 Results analysis of questionnaires from experts in order to formulate factors as related to population under the study for Weighting Scores and Rating.	44
4.2.2 Results Analysis of questionnaires to formulate factors for Sa Ma Kae Community Forest	47
4.3 Study results to find appropriate factor for registration Community Forest Act	56
4.3.1 Studying results to find appropriate criteria for registration community Act from experts	57
4.3.2 Studying results to find appropriate criteria for registration Sa Ma Kae Community Forest Act	63
4.4 Additional factors appropriated for Community Forest Act relevant to the community	70

## CONTENTS (cont.)

	<b>Page</b>
<b>V CONCLUSION AND RESULTS ANALYSIS</b>	
5.1 Conclusion	73
5.1.1 Ranking and grouping for appropriated criteria for registration of Community Forest Act	73
5.1.2 Summarized appropriate criteria for registration of Community Forest Act	77
5.2 Results Analysis	84
5.2.1 Ranking group of appropriate criteria for registration Community Forest Act	84
5.2.2 Summarized significance factors and appropriateness for registration of Community Forest Act	85
5.2.3 Additional factor for the Community Forest Act to be suitable for local community	87
<b>VI SUGGESTIONS</b>	
6.1 Studying Methods	89
6.1.1 Types of study	89
6.1.2 Applying Non linear model	89
6.1.3 Participation Level	90
6.2 Results of Studying	90
6.2.1 Scores from intention providers	90
6.2.2 Specific areas proportion to conservation and usage	91
6.2.3 Bias from Authority	91
6.2.4 Supporting Criterion for Community Specific Conservation Areas	91
6.2.5 Flexibility between criterion and area conditions	92

**CONTENTS (cont.)**

	<b>Page</b>
<b>REFERENCES</b>	<b>93</b>
<b>APPENDIX</b>	<b>98</b>
<b>BIOGRAPHY</b>	<b>187</b>



## LIST OF TABLES

<b>Table</b>		<b>Page</b>
Table 3-1	regarding factors to support registration for Community Forest Act	29
Table 4-1	Results of profound interviewed regarding intention of both government and people towards on Objectives for establishing Community Forest in Article 18 in the Draft of Community Forest Act	42
Table 4-2	Results of profound interviewed regarding Intention of both government and people towards on Names list and brief history of the person who had requested for establishment of Community Forest in Article 18 in The Draft of Community Forest Act	42
Table 4-3	Results of profound interviewed regarding intention of government and people towards on Brief background of community and area conditions for establishing Community Forest in Article 18 in The Draft of Community Forest Act	43
Table 4-4	Results of profound interviewed regarding intention of government and people towards on Planning for Community Forest management in Article 18 in The Draft of Community Forest Act	44
Table 4-5	Studying results for Appropriate Criteria for registration of Community Forest Act According to intention of Article 18 in the current Community Forest Act	57
Table 5-1	Ranking and Grouping Extremely Criteria for Registration Community Forest Act	73
Table 5-2	Ranking and Grouping Moderately Criteria for Registration Community Forest Act	76

**LIST OF TABLES(cout.)**

<b>Table</b>		<b>Page</b>
Table 5-3	Comparison of studying results between objectives in Article 18 and Article 5 in the Community Forest Act	85



## LIST OF FIGURES

<b>Figure</b>	<b>Page</b>
Figure 1-1 Conceptual Framework	7
Figure 2-1 Geographical Map and Samaka Community Forest Location	12
Figure 3-1 Step for work	24
Figure 4-1 Interviewing for questionnaires between researchers and villagers	48
Figure 4-2 Questioning the meaning of area conditions of Sa Ma Kae Community Forest	49
Figure 4-3 Salt Lick (local name Pong jam pa)	50
Figure 4-4 Surface water (Local name Nhong phu phu)	50
Figure 4-5 Mushroom (Local name <i>Phao</i> )	51
Figure 4-6 Mushroom (Local name <i>Ra Ngok</i> )	51
Figure 4-7 Order <i>EUPHORBIACEAES</i> (local name <i>Phak Wan</i> )	51
Figure 4-8 Hare Faeces	52
Figure 4-9 Ordained Tree	52
Figure 4-10 Village boundaries adjacent to community forest	53
Figure 4-11 Rules of Smakae Community Forest	53
Figure 4-12 Plants survey	54
Figure 4-13 Trees replacement	54
Figure 4-14 Display Map on participated activities in order to establish the community forest according to the Article 18	63
Figure 4-15 Display Map on conservation suitability in order to establish the community forest according to the Article 18 (Factor 1.4)	64
Figure 4-16 Display Map on areas using for community advantages in order to establish the community Forest according to the Article 18 (Factor 1.5)	65

## LIST OF FIGURES(cout.)

<b>Figure</b>	<b>Page</b>
Figure 4-17 Display Map on cultural encouraging areas of the community in order to establish the community forest according to the article 18 (Factor 1.6)	66
Figure 4-18 Display Map on community distance from Samakae Community Forest in order to establish the community forest according to the Article 18 (Factor 2.1)	67
Figure 4-19 Display Map for community choosing the historical advent of the community and location together with the supporting map according to Article 18 (Factor 3.2)	68
Figure 4-20 Display Map for clearly separated conservation and exploitation areas for maintenance according to Article 18 (Factor 4.7)	69
Figure 5-1 Map showing appropriate areas for registration of Samakae Community Forest Act according to Article 18	83

# CHAPTER I

## INTRODUCTION

### 1.1 Background and Problem

Since the Royal Forest Department had set up policies to urgently declare the Conserved Forests, such as, National Parks, Wildlife Sanctuaries, Non-Hunting Area, Watershed of class 1 A in order to expand authority of the Royal Forest Department in land occupation, Thailand has currently maintained the specific conserved areas for the National Parks and Wildlife Sanctuaries approximately 68.9 million rais. Those areas had overlapped the communities occupied by the indigenous people since their ancestors. According to His Majesty the King's royal speech, "In the reserved forest where it was officially declared as the reserved or divided forest while the people were already occupied the areas when the line was drawn, we should not enforce the Reserved Forest Law upon the people who lived in the areas prior to the forest conservation. Drawing the lines on the paper would be peculiar if such thing made people appeared as if they had violated the law. In legal aspect, they may violate the law since it was officially decreed. However, by nature whoever broke the law was the one drew the line because the forest dweller had his right as a human who previously lived there. This was official's invasion instead of individual's violation of laws (cited Prayong and etcl, 1998).

Management of Forestry in Thailand Data from the Operational Center of Problems-solving for Forest and Land, Royal Forestry Department, July 2001 conducting survey of the population who lived off the land in the Conserved Forest in accordance with the resolution of the Cabinets, June 30<sup>th</sup>, 2001 indicated that there had been up to 460,000 (four hundred sixty-thousand) households covered the areas approximately 8,100,000 rais. Meanwhile, The Royal Forest Department has prepared to announce additional 15 million rais for Conserved Forest which would overlap more of communities and community forest areas. Therefore, the large numbers of community forests located in the conserved forests while small numbers remained outside the conserved forest's boundaries since the government had declared

conserved forest overlapped other reserved forests. Without support from the Forest Act for those communities to conserve the Community Forest, their rights for peaceful existence would be entirely obstructed.

Forestry Management by the Community According to the analysis of Thai Forestry Sector Master Plan together with the assistance from the Government of Finland, The Royal Forest Department (Wildlife and Plant Conservation Department) was unable to protect the forests any further. Thai Forestry Sector Master Plan had suggested the need for network allies in managing forestry between Royal Forestry Department and local communities (cited Forests and Communities, 2000).

If the government claimed that the best way to manage the forest was to be under the government's administration, then why there were no evidence of increasing numbers of forest. Nonetheless, the study of traditional method of management from those locals should be another alternative although it might not be necessary to involve every Thai citizen in all steps. However, our collaboration would quickly lead and direct us to success and goal which must base on sharing benefits. Then, only one party received full benefits was considered as injustice.

Community Forest had become prime buffer to protect forest invasion from outsiders and thus reduce conflicts. Considering law aspects, Community Forest Act contained procedures and contents which coincided with the intention of the Constitution, especially in group 3 regarding rights and liberty of Thai citizen. Article 46 referred to rights of indigenous people to participate in managing, maintaining and exploiting natural resources and environment. Article 56 referred to individual rights to collaborate with the government and community in maintaining and exploiting natural resources and receive benefits for diversified Biosphere. Besides, group 5 mentioned foundation guidelines of the State. Article 79 stated that the government must promote and encourage the people to participate in protecting, maintaining and exploiting natural resources and receive benefit from diversified Biosphere evenly. Therefore, Community Forest Act should be recognized for its value as if it was the extended law of the Constitution (Farmers Federation of Northern Region, 2002)

Curriculum Philosophy: Handing over resources to Community to look after according to Community Forest Act. The current Community Forest Act is still on hold due to many reasons. One of the reasons has involved with the objectives of the Act which disagreed with the real objectives that recognized local's dependency on the forest. This has prolonged the process for many years. However, the researcher believed that with proper proposals to set up the conditions for Community Forest, this matter should be resolve to benefit all concerned parties. It would also decrease the burden of The Royal Forest Department and the locals would increase their rights to manage forest which might create Community Forest under the court of law for peaceful coexistence between the government and the people. The researcher would like to see increasing in Community Forest's areas as well as ending of forest invasion which meant for conservation side by side with development and hoping that Geographic Information System (GIS) Technology would become ideal instrument to formulate such thing.

As for the case study, petitioning to establish Community Forest in accordance to Article 18, group 4 regarding Community Forest establishment of the current Community Forest Act, referring to petitioning to establish Community Forest as being amended (Report of Special Committee of 3010/2001) was considered powerful force to push forward the process for considering Community Forest Act. The researcher selected this case to study for alternatives or suggestions for appropriate areas to support petition for establishing Community Forest. At the same, weaknesses would be point out in order to derive at improved procedures which might lead to elimination of those weaknesses in the Act that caused delay on the actual application.

## **1.2 Objectives**

1.2.1 Studying analysis and ranking appropriated criteria to set up community forest in accordance to article 18 of the Community Forest Act.

1.2.2 Adapting criteria for application with GIS and survey the community planning areas for registration.

1.2.3 Presenting additional factors appropriated for Community Forest Act relevant to the community.

### 1.3 Conceptual Framework

How to prove that registration for Community Forest was done according to Article 18 of Community Forest Act? The proof lied in the crucial components to present intention of Community Forest Act which consisted of contents in Article 18, areas factual and location that could be proved by 3 major methods. These methods were interpretation of laws in accordance with Article 18 of Community Forest Act, development of Information Technology for Samakae Community Forest and survey field data of Samakae Community Forest for actual application.

1.3.1 Law Analysis to use as guidelines for questionnaires on the opinion of scholars according to the set standards

1.3.2 Environmental interpretation from the opinion of the scholars

1.3.3 Conclusion of interview and total weighting scores from questionnaires of experts according to the utilized standard.

1.3.4 Application of GIS to display those opinions and weighting scores on the map.

1.3.5 Presenting map to reveal locations of community and Community Forest as well as various factors associated with each other which resulted in diversified floras and other living creatures.

1.3.6 Bringing evidences and information to show that community lifestyles would be able to maintain forest through appropriated management.

### 1.4 Scope of the study

#### 1.4.1 Scope of the concept

This study was intended for studying appropriate criteria accordance with Community Forest Act , Article 18 in order to propose additional factors appropriated for Community Forest Act to the local community, with the following details.

Article 18<sup>th</sup> had allowed the communities that lived near the non-conservation forest areas and capable of maintaining the forest to register the forest by submitting petition with 50 names of persons from 18 years old who resided in that area at least 5 years. The written petition should contain the following details.

1) Objectives of Community Forest

2) List Names and brief history of persons who wanted to register community forest and become community forest's members. Their qualifications must be in accordance to the Ministry Act, Article 24, 2<sup>nd</sup> paragraph.

3) Brief history of community and area conditions to register community forest, including concise map to show boundaries and adjacent areas.

4) Having plan for community management, stating conservation, restoration, development or environmental control and biodiversity, exploitation of natural resources in community forest, operation methods and other issues as required by Policies Committees for Forest Community.

In the community forest, areas for conservation and utilization according to Article 31 must be distinctly set to coincide with community living conditions and objectives.

Rules and process to register community forest should be specified in the Ministry's regulations.

#### **1.4.2 Scope of the area**

In this study, the researcher had selected Sa Ma Kae Community Forest where the following qualifications are met in accordance with the requirement in Article 18 as well as having the studies and researches of community forest management process done by many divisions. This had resulted from the effort of many concerned groups joining together, with intention to develop area's readiness as the original example for registration Community Forest Act.

#### **1.4.3 Targeted Population**

This study had involved many groups of scholars comprised of 3 major groups: Decision makers, Experts, Samakae villagers. Details of this study would be further discussed in Chapter 3.

#### **1.5 Expected Research Benefits**

This study had resulted in appropriated rules for registration Community Forest Act in accordance with Article 18 of Community Forest Act, more distinctly features in the following forms.

1.5.1 Having appropriated rules and priority to register Community Forest Act according to expert's opinions and facts derived from the studied area of community forest.

1.5.2 Suggestions for additional factors for appropriated rules of Community Forest Act to be presented to the local community.

## **1.6 Operational Definitions**

1.6.1 Community Forest Act referred to part of Article 18 regarding petition for establishing Community Forest, report to Special Committee, edition 3010/22001 which had been the most updated version.

1.6.2 Community Forest referred to forest either declared officially or traditionally with dual management by the community to make use of it through economically sustainable exploitation and ecological maintenance which was planned by community in writing or customs and tradition as well as lifestyles depended on community as a whole. In this research, Samaka Community Forest was cited as prime example in accordance to article 18.

1.6.3 Rules referred to regulations for registration Community Forest Act in accordance to Article 18 and other relevant elements associated with the registration of Community Forest Act.

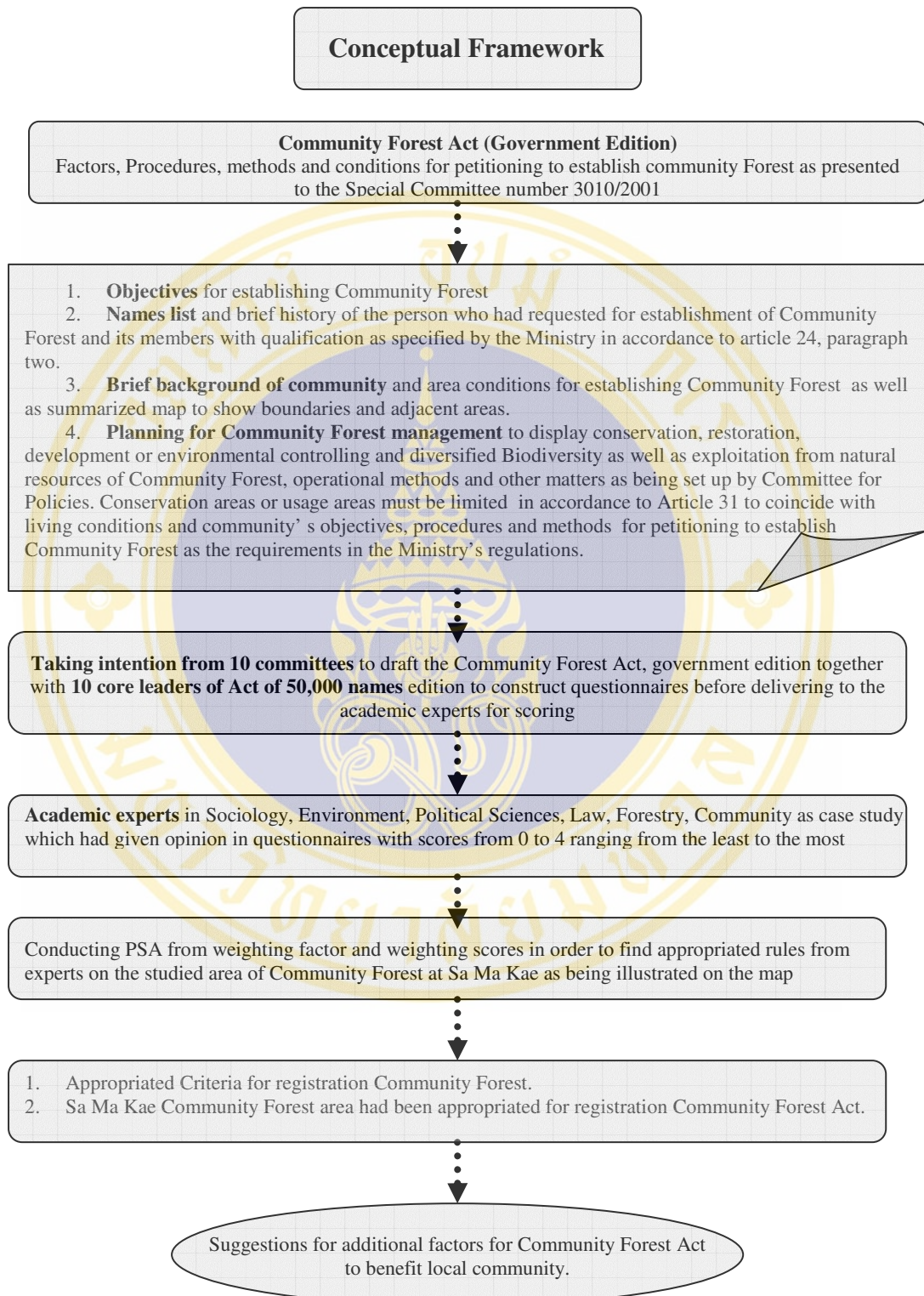


Figure 1-1 Conceptual Framework

## CHAPTER II

### LITERATURE REVIEW

To conduct a study on The Criteria Ranking For Setting Up Forest Community With Field Test At Sa Ma Gae Community Forest Srisawat Kanchanaburi Province, Thailand some references and information of 9 relevant concepts as follows:

- 1) The Constitution of the Kingdom of Thailand, 1997
- 2) Community Forest Act
- 3) Sa Ma Kae Community Forest Establishment
- 4) Community Forest and Community Forest Management
- 5) General Information on Karen
- 6) Information System
- 7) Geographic Information System
- 8) Potential Surface Analysis (PSA)
- 9) Relevant Research

#### **2.1 The Constitution of the Kingdom of Thailand, 1997**

##### **Group 6: Rights and Freedom of Thai Citizen**

Article 46: Individuals joining together as the unchanged local community have their rights to conserve or restore traditions and customs as well as local wisdom or outstanding culture of the nation with active participation in management, maintenance while balancing and sustaining exploitation from natural resources and environment in accordance to the law.

Article 56: Rights of individual to collaborate with the government and community to maintain and receive benefits from natural resources as well as Biodiversity including protection, promotion and maintain environmental quality to exist normally and continuously in the clean surrounding without any hazardous to health, safety or living conditions. Individual's right for protection has been stated in accordance to the law.

Proceeding with projects or activities that could be resulted in severe impacts to environmental quality were not allowed unless there had been thoroughly studied

and assessment of impacts to environment as well as taking opinion of Independent Organization which consisted of environmental representatives from private sectors and representatives from institutions of higher education regarding environmental management prior to proceeding with such operation in accordance to the law.

Right of individual to sue the government, its division and State Enterprises including Local Administration or other governmental organizations to perform duties as being stated in the court of law, paragraph one and two has been protected.

Article 76: Government must promote and support people's participation in setting up political policies, planning development in economic, social and politic as well as monitored exercising power of the government in all levels.

Article 78: Government must distribute its power to the local for self-governed and self-determination as well as develop local economy and public utilities, public welfare, basic foundation of local information technology evenly and equally including the development of well prepared Provinces to house major local administration by concerning with intention of people in that Province.

Article 170: At least 50,000 voters may submit signed petition to the parliament speaker asking for consideration of the law as stated in group 3 and 5 of the Constitution.

Requesting in the first paragraph must include the draft law.

Procedures and methods for signing names including the audit must be in accordance to the law.

Article 175: must be placed under the regulations of Article 180: When the Senate has already considered the Act or Constitutional Act.

1) If the Senate agreed with the House of Representatives, proceeding with Article 93.

2) If the Senate disagreed with the House of Representatives, the Act or Constitutional Act must be banned. Then the Act or the Constitutional Act should be returned to the House of Parliament.

As for more correction, the modified Act must be sent to the House of Representatives. If the House of Representatives agreed, proceeding with article 93. In contradictory cases, each House of Representatives must appoint individual who has not been member of that House of Representatives with equal numbers as

required to be joint committee to consider the Act or Constitutional Act. They must work together on the report for presentation of the Act or Constitutional Act to the House of Representatives in accordance to Article 93. Objections from any House of Representatives would restrain the Act or Constitutional Act.

The joint committee may request documents from any individual or summon him to declare truth or evidences to support passing of judgments for the Act or Constitutional Act. Also, the privilege as stated in Article 157 and Article 158 extended coverage for individual who perform duties in accordance with such Article.

## **2.2 Community Forest Act**

Public Community Forest Act was drafted as the law that included Article 46 in the Constitution regarding the support of diversified traditions and local wisdoms in conservation and benefits from utilization of natural resources. Therefore, contents of the law should emphasize on harmonious relationship between the locals and forests as well as collaboration with the government in applying traditions and local wisdoms in sustainable management of natural resources.

## **2.3 Sa Ma Kae Community Forest Establishment**

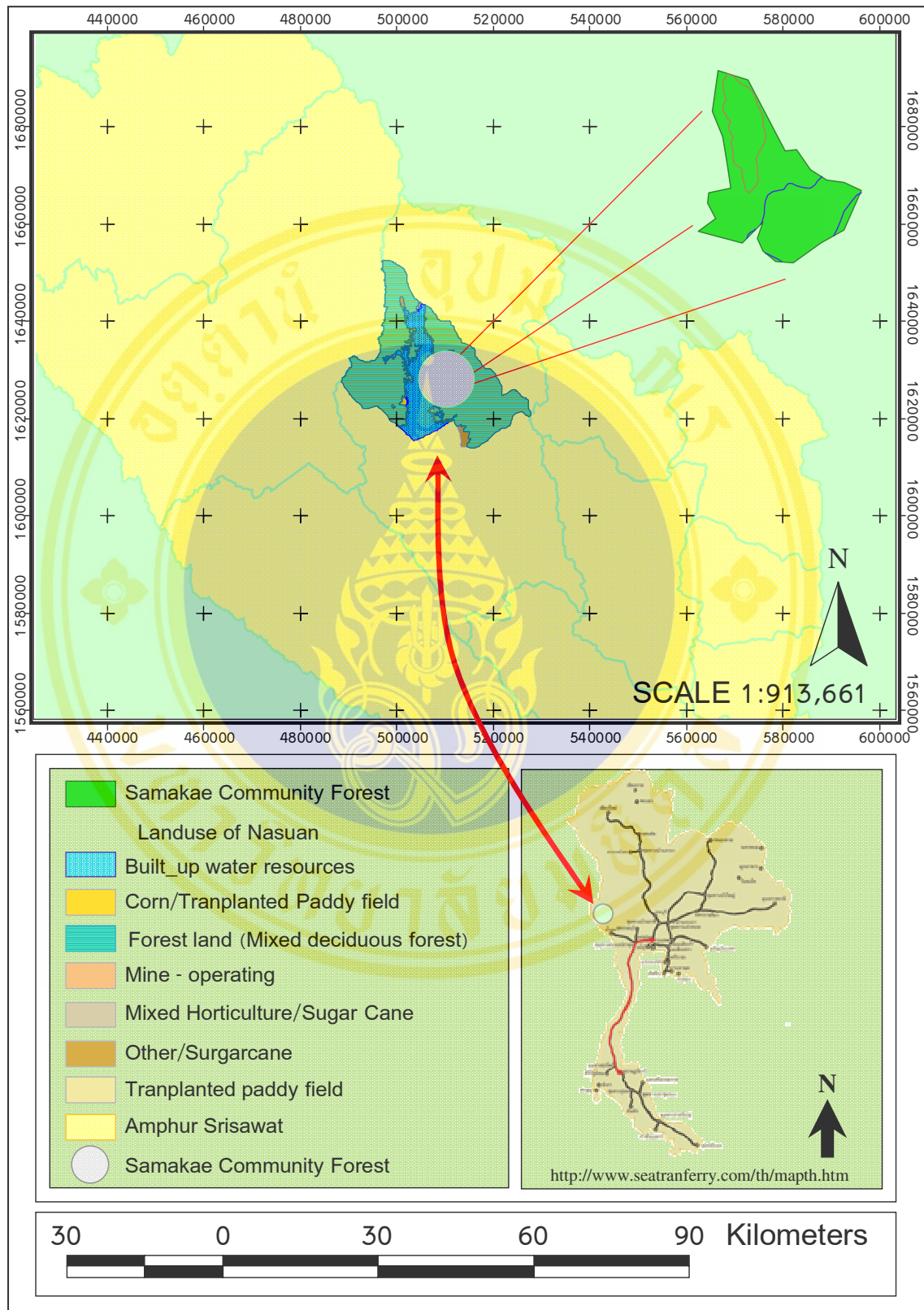
Process to declare the Community Forest originated from the support of the monk's network in the area by collaborating with indigenous community who maintained and exploited the forest. During 1976-1981, there was the evacuation of the villagers to the new location due to flooding from building Sri Nakarin Dam to the new location at Ban Ongsit, Ban Ply Na Suan and Ban Jaewlae. Most villagers who lived at Jaewlae migrated later from the northeastern region. Under those circumstances, birth of communities surrounded and sometimes invaded the areas had turned forest into cultivation areas as well as deteriorated forests were abolished (1986) together with strong resistance to the influx of capitalists who had threaten to occupy the forest area above Sri Nakarin Reservoir.

Therefore, there had been the proposal for Sa Ma Kae Community Forest project to show loyalty and celebrate 50 years reign of His Majesty the King in collaboration with Plong Karen Network for Culture and Environment (NGO) and

group of social workers of Kanchanaburi Province. The Deputy Minister of Ministry of Interior during that time, Sornchai Montriwat was invited as the Chairman of Ceremony to Declare Community Forest on May 1<sup>st</sup>, 1996 which promptly received assistant from Kanchanaburi Forestry Department as well as extending the support for the project for 1 year. Currently, Sa Ma Kae Community Forest has faced unsolved problems of boundaries along the National Park of Sri Nakarin Dam which delayed the government's decision to acknowledge Community Forest. At the same time, there has been the uncertainty over the establishment of the Community Forests in the conservation areas which may or may not permit under the new passing Community Forest Act.

According to the land survey of 1997, Sa Ma Kae Community Forest was Comprised of 3,353 rais with the natural forest where many communities had lived together in the area and shared the same benefits from co-existing . These were: Moo1, Ban Ply Na Suan, Srisawad District (including groups of Ban Ply Na Suan and Ban Ong Ju) as well as Moo 2, Ban Tri Rong, Moo 4, Ban Ong Sit (including groups of Ban Ong Sit and Ban Samakae), Moo 5, Ban Jaewlae. Majority of villagers in Moo1, Moo2 and Moo 4 were Plong Karen, but most of villagers in Moo 5 comprised of Isan who had been new settlers.

Although Sa Ma Kae Community Forest was originated under the acknowledgement of community and the Royal Forest Department, as soon as the Act is being applied for the actual operation, it could send full impacts towards the area of Sa Ma Kae Community Forest as well as changing normal practices of the villagers. Then the priority for educating villagers must direct towards the connection between Article 18 of the Community Forest Act and the area conditions Sa Ma Kae Community Forest to reflect and find the common ground. For those obvious reasons, there had been the efforts to bring in the community history and background unity and the Community Forest maintenance in order to portray specific maintenance procedures and being true community forest's members who contributed to the intention of both government and people Act as the foundation to support facts from Samaka Community Forest.



**Figure 2-1 Geographical Map and Samaka Community Forest Location**

## **2.4 Community Forest and Community Forest Management**

The Royal Forest Department (1988) has given the meaning of the Community Forest as follows:

It referred to Conserved Forest by the people or a group of people or community's institution to benefit such community. In specific definition, it had been designed for forestry management that combined the need of people and recipients of benefits together with that community.

Sub Committee to judge the operational guidelines for Community Forest (1990) defined Community Forest as part of activity of Community Forestry which referred to the forest areas that had been divided for community with management by and for community itself for sustainable and permanent utilization according to the rules of community that should blend with local's beliefs and tradition.

### **2.4.1 Komol Prakthong (1992)**

Community Forest referred to forest management that based on the needs of people to depend on forest for existence and the people themselves. It should allow the people who received benefit form that forest to set their own plan and operated according to set objectives.

### **2.4.2 National Institute of Development and Administration (1991)**

Areas which were assigned by the government for Forestry usage depended on community's objectives, managing by community to extend and sustain benefits.

### **2.4.3 Sanae Jamarik et al (1993)**

Community Forest was considered as the social process or joining of people's organization in a community's level or an ecological network for utilization advantages and land-water-forest management to become sustainable and rightful common properties for the local which based on thinking process. The definition of Community Forest with different meanings and specific contents of Community Forest consisted of 3 aspects.

- 1) Having areas for community to manage for community's benefits.
- 2) Having community management process for community's benefits.

3) Having exploitation from the forest to serve community in sustainable manner which concurred with the community's lifestyles.

#### **2.4.4 Prewet Wasee et al (2002)**

Community Forest referred to forest areas both inland forest and mangrove forest (including lands, trees, grassland, vegetation and wildlife, water sources and all nature made) surrounded community or nearby communities, perhaps official communities, such as, villages, local administrative organizations or communities by tradition as well as being a community or many communities to manage together for places to earn living and sustainable usage through economy and maintaining ecology. It was planned by the local community who decided what to be taken from the forest and when as well as limiting scope for maintenance, restoration and development thoroughly. Nonetheless, planning for community management may be done in writing or tradition commonly known as the lifestyle of forest management which depended on the community's decisions.

Therefore, the above-mentioned definition could summarize the thinking trend for Community Forest as the forest areas managing with goals which depended on objectives of surrounding communities that might be different from culture, tradition, physical and ecological system with collaboration from all sectors towards sustainable and good management.

#### **2.5 General Information on Karen**

“Karen” is being called by the Thais for a group of people by following the Mon who called them “Kareng”. Northern Thailand and Chan State of Burma called this group “Yang”. As for Burmese, they called them “Kayin” and Western region of Thailand, such as, Phetchaburi Province and Prachuap Khirikhan called them “Karang”.

While many groups named them differently, this group except “ Tong Su” called themselves “ Pakakyor” meaning “ Human” (Khun Ying Suriya Ruttanakul and Somsong Burutput, 1995:1 cited Junpen Chutinaywin, 1998).

As for classification of hill tribes, many academic scholars had classified differently according to Soontaree Silpipat (1998: 1 cited Junpen Chutinatywin, 1998) who referred to the book of hill tribes in Thailand which had classified Karen into 3 sub-groups based on Karen's dialects that included in Sino-Tibetan.

- 1) Tibet-Burma as Leesor (Lisu), Musur (Lahu) and Egor (Arkar)
- 2) Karen or Kren (Yang)
- 3) Mong-Yao or Mong (Maew) and Yao (Mien)

Department of Public Welfare (1995) had classified the group of hill tribes according to languages.

- 1) Chinese dialect: Mong, Yao, Leesor, Musur and Egor
- 2) Tibet-Burma dialect: Karen
- 3) Mon-Khmer dialect: Loa, Tin, Kmoo

Karen tribe has been the least minority group in Thailand and lived mostly in the northern region. However, findings from the population survey of the hill tribes in 1995 of Department of Public Welfare (1995:10:13) suggested that Karen were the biggest group of hill tribes in Thailand with populations of 353,110 from total hill tribes of 745,557 or 47.36 percent of the total hill tribes populations (Junpen Chutinatywin, 1998).

## **2.6 Information System**

It referred to the operational process in any directions of joining factors leading towards some performance. Operational process also involved the collect items or collection of work process, information and instrument to compile results from Information Technology.

Environmental Information System was divided into 2 systems

### **2.6.1 Spatial Information System**

It referred to information system in different areas, such as, Resource Information System which included Geographic Information System or GIS and Land Information System or LIS and other information system, such as, CAD/CAM.

### **2.6.2 Non-Spatial Information System**

It involved with information process in different descriptions, such as, information regarding management in various areas.

### **2.7 Geographic Information System**

Geographic Information System had become the instrument to collect, store and retrieve information as well as modify the collection process.

### **2.8 Potential Surface Analysis (PSA)**

Involved using analysis technique based on Sieve Analysis which required 2 types of information since their scopes were unclear or inaccurate in data collection by applying the overlay principles. Nonetheless, the mathematical value in different areas of particle had systemically increased or it could refer to PSA as the technique to assess capacitor it could refer to PSA as the technique to assess area capacity for developing each activity systemically and able to exhibit hypothesis and changing objectives.

Analysis through PSA by assigning combined factors to search for proper location for such activity that able to response to work objectives. Measuring and setting up these factors on the map involved the following steps:

- 1) Setting up goals for working
- 2) Setting up objectives to response for working
- 3) Setting up indicator for achievement of objectives
- 4) Weighting of objectives
- 5) Setting up educational areas
- 6) Gathering information from the table or information needed for calculation of different factors.
- 7) Adjusting information to reflect weighting of relevant objectives.
- 8) Calculating final surface from collecting information for each indicator.

Procedures for weighting were given for each factor as the mathematic model, using the significance averaging for calculation of averaging areas with intersection within the map's boundary or combining map to reduce the duplication of information. Standard for weighting for each factor measured on higher weight, higher value while lower weight, lower value and weighting must value more than zero as stated in the following formula:

$$\text{Suitability (S)} = (R_1 \times W_1) + (R_2 \times W_2) + \dots + (R_n \times W_n)$$

Given R = Value of each factor in the overlapping areas

W = Weight of each averaging factor

n = Number of analyzing factors

Process for application of PSA in various areas could be summarized as follows:

### **2.8.1 Select of Relevant Factors**

Judging from key factors directly affected the selection areas whether or not associated with different educational or environmental factors.

### **2.8.2 Spatial Data Preparation**

It combined various factors in detailed formats and proper ratios with matching information which already been checked and verified for accuracy prior to actual application.

### **2.8.3 Data Input and Storage in GIS Format**

It contained information management as outlined of Raster or GIS Vector System

### **2.8.4 GIS Data Analysis**

The process to determine factor's value for calculation by assigning value comprised of 2 key components.

#### 1) Rating Value

By assigning level of value for relevant elements or minor elements of major elements to determine their magnitude. The process involved Percentage of non-relevant or capacity equal to zero. The lowest value started from one and kept

increasing until reaching the highest value of one hundred percent. Integer was being used to show the Level of Importance in Rating Value.

## 2) Weighting Value

By assigning the significance value of key factors that effected or associated with the capacity to support land utilization which based on the same principles of assigning Rating Value.

## 3) Data Manipulation calculated

By using proper equation or Suitability as stated in the following equation:

$$\text{Suitability (S)} = (R_1 + W_1) + (R_2 + W_2) + \dots + (R_n + W_n)$$

4) Data Presentation from calculation was arranged in group to show area's capacity.

Weighting value must derived from concerned individual with expertise in that subject by covering every areas including quantity and quality by using mostly statistical value or averaging from group of experts and concerned individual at least 20 persons. However, averaging value may be biased from pointing in the same direction

Furthermore, there had been limitations in choosing alternatives under appropriate judgments including different regulations for each factor.

## 2.9 Relevant Research

### 2.9.1 Relevant Policies

1) Sanae Jamarik and Yosh Santtasombat (1993). Research Project for Practical Operation "Community Forest in Thailand: Development Trends"

It aimed at conclusion of policies towards government and present information regarding opinion to general public by referring to forestry problems as the problems in the social structure which associated with other structures, such as, economy, politics, administration, law, social, culture and ecological system. With these reasons, in order to understand problems facing Community Forest for setting up policies or helping higher authority to make decision, one must know how to analyze problems in structural level regardless of phenomenon problems. In another words,

the government division analyzed that the reasons for forest's destruction or reduction of forest's areas due to mobile farming of hills people. Deforestation for cultivable lands, illegal cut down trees were not true caused for destruction of forests or reduction of forest's areas. These incidents previously mentioned had merely been phenomena or tangible consequences from development policies or precisely mistakes from resources management policies.

2) Brenner et al (2000): Community Forest Act of Thailand reversing of the Forestry's Policies or going in the circle, College Graduate, Freiburg University, Federal Republic of Germany

It was the article regarding people and forestry of Thailand in perspective dealing with the feasibility of power distribution from public sector through Community Forest Act. Findings from the study suggested both the supporter and opposition expressed their concerns not only environmental but also resources, rights to own the land and the Nation's policies at domestic and international levels. Findings further that Community forests might be able to response to the needs of local in woods and other forest commodities. Indeed, permanent rights according to Community Forest Act would be given long-term support and benefits from forest ecology. This should promote awareness and responsibility towards local environment and the most possible leading to long-term protection of the forest.

3) Prachun Rukpong: Promotional Network supporting Local Participation and Power Distribution. Case study: Community Forest Network of Upper Ping River, Chiang Dao District, Chiang Mai Provinces

It was conducted as Participatory Action Research: (PAR) with Community Forest Network Organization for Local Conservation and Management of Natural Resources and Environment to study design, steps and methods of Community Forest Network Organization which involved in thinking process, planning and pushing forward the Community Forest management to be included in the development planning for Sub Districts of the Local Administrative Organization and the secondary purpose was to support community participation in managing natural resources and environment locally and together analyze problems to push forward for supporting and planning conservation and development for joint benefits of local community by studying Community Forest Network Upper Ping River.

Results from studying indicated that if the community leader had good relationship with the administrators and members of the Local Administrative Organization, it would gain participation from Community Forest Network within Local Administrative Organization. On contrary, if the community leader disputed with the administrators of Local Administrative Organization and its members as well as the local influence who exploited natural resources, government bureaucracy over Local Administrative Organization and ambiguous of Community Forest Act on community's rights in natural resources and environmental management, especially in conservation areas, these things would create problems for getting cooperation from Community Forest Network within Local Administrative Organization.

### **2.9.2 Relevant Research in Culture, Beliefs and Forest Maintenance**

1) Prawes Wasee et al (2002): Community Forest Act-Local Forest Guardians, Community Forest Network of Thailand

Exhibitions in political sciences, law and local wisdoms as well as relevant Community Forest's researches associated with Community Forest Act were shown as tangible displayed including collection of information on Community Forest Act since initiation of public law and the movement to fight for the law with preserving same intention. This work had narrated the fighting aspects of the people for the first time in the political revolution after the declaration of Constitution Sor Sor Lor.

2) Pinkaew Leang-aram-sri: Ecological Wisdom of Natives. Case Study: Karen's Community in Tung Yai Naraesuan Forest

It was the study of history and lifestyles of Karen in Tung Yai Naraesuan Forest by emphasizing on the association between human and nature including value of ecological wisdom of traditional community which had played important roles in the maintenance of Tung Yai Naraesuan Forest, confirming the excellent ability of Karen to maintain forest in the western forest.

### **2.9.3 Educational Research**

1) Patraporn Soithong: Application of Remote Sensing and Geographical Information Technology for City Planning of Chon Buri

It was the research to study information on land's utilization of Chon Buri by studying the transformation of land for living, commercial, industrial and community expansion according to planning for land's utilization and also studied appropriate capacity of the area for living, commercial, industrial by classifying land's utilization from satellite information of resources survey and mapping land's utilization, 1986-1992. From the study, basic factors and maps to show the capacity were set up and drawn and weighting value of basic factors based on Potential Surface Analysis (PSA) prior to analyzing information with Geographical Information Technology through program SPAN GIS

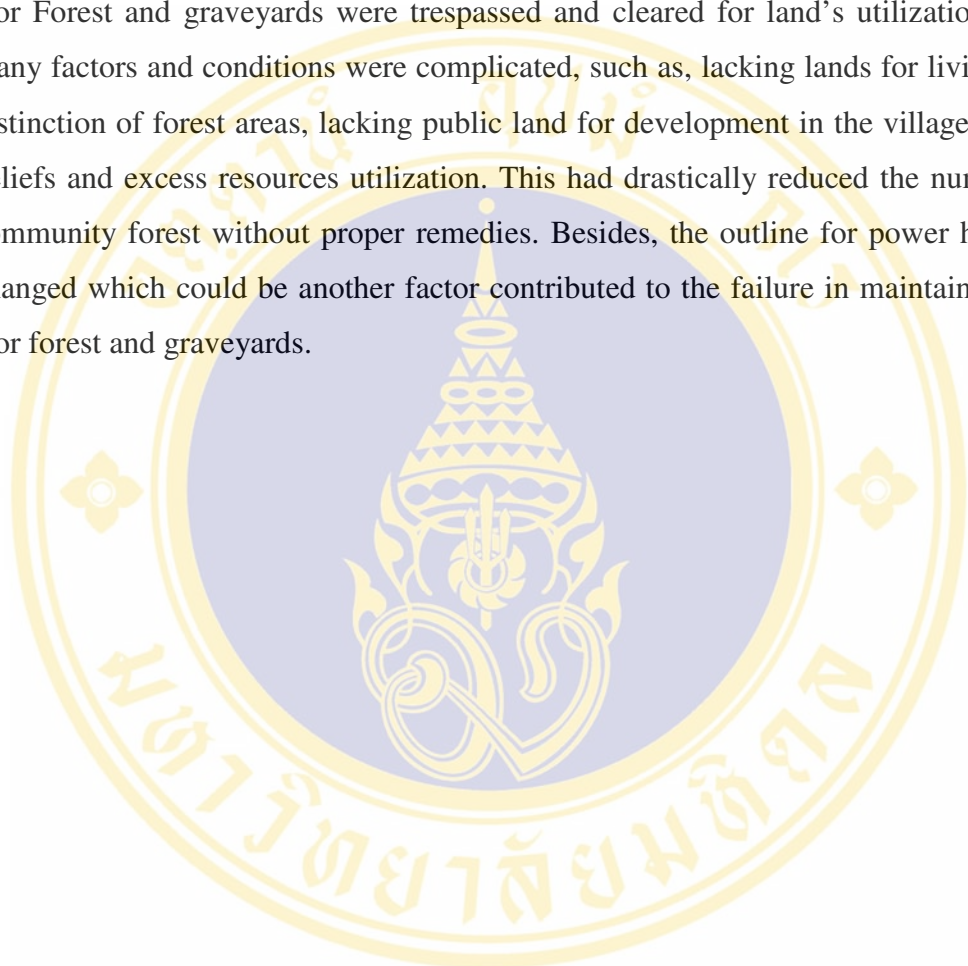
2) Varaporn Srisuphan: Research Project to develop Communication for Community Forest Management: Case Study of Samaga Community Forest, Sesawad District, Kanchanaburi Province

This particular research had gathered historical background as well as details of Community Forest in order to promote community's capability in communication for Community Forest by designing internal communication as well as between communities including construction of Learning Center for Community Forest since Samaga Community Forest located both communities of Keren hill tribes and Thai Isan who maintained separate customs and tradition to protect this forest.

The issue of communication for Community Forest related to resources which could benefit public in many ways. Although, many people had participated in the declaration of Samaga Community Forest, but the mechanism of Community Forest management was intangible. Problems of intrusion and illegal cutting down trees still persisted including the concern of core leader to conserve Community Forest over the forceful forest's occupation from outside capitalists. Moreover, there had been some disputes over the boundaries of conservation areas as a result from cases of three houses in Sri Sawas District, Kanchanaburi Province which made it rather difficult to obtain support from the government. At the same time, controlling the areas was impossible since there had been some resistance over the boundary of National Park of Sri Nakin Dam. Thus, without local drive to maintain the areas, chances for illegal cutting down trees and intrusion to occupied Community Forest areas which had been declared by the public would happen endlessly.

3) Krunchit Juprapunsri: Conditions and Cultural Factors towards beliefs in Community Management in Isan Villages: Case Study in Comparison between 2 villages in Sakon Nakhon Province

Findings from the study revealed that Community Forest of Isan, such as, Don Hor Forest and graveyards were trespassed and cleared for land's utilization. Since many factors and conditions were complicated, such as, lacking lands for living, non-distinction of forest areas, lacking public land for development in the villages, losing beliefs and excess resources utilization. This had drastically reduced the numbers of community forest without proper remedies. Besides, the outline for power had been changed which could be another factor contributed to the failure in maintaining Don Hor forest and graveyards.



## **CHAPTER III**

### **RESEARCH METHODOLOGY**

This particular research had aimed for petition to establish Community Forest which based on the process of Community Forest Act by presenting more complex sides of the laws, specifically Community Forest Act for easily understandable to make users agreed with interpretation or practice. It would result in perceptive simulation which might facilitate application of laws for villagers and law-makers as if being in the actual situations, at least precautions for hasty decisions.

The secondary data regarding Community Forest Act was employed in this research together with profound interview relevant to intention in Article 18. As for committees both private and public sectors as well as people and previous researches of Samaka Community Forest, data were collected on field works, such as, rate, forest boundaries, forest types including profound interview with the committee of Samakae Community Forest by selecting representatives from each village based on outstanding Geography, Ecology, Humanities, Political Sciences and Management. The above mentioned data were taken to the scholars in Law, Political Sciences, Forestry and Environment with factors to aid specific selection. The area was analyzed by Potential Surface Analysis to find area with maximum capacity prior to petition for establishing Community Forest. Later, data were arranged and reviewed to conclude results prior to analyzing Samakae Community Forest area with maximum capacity to register for Community Forest Act.

This study emphasized on technique which combined Sciences and Social Sciences together, based on resources intended for finding capabilities of area to assist the laws aiming at objectives or definitions and community area as much as being supported by the laws to create understanding in this study with transparency. Research methods were illustrated on Figure 3-1

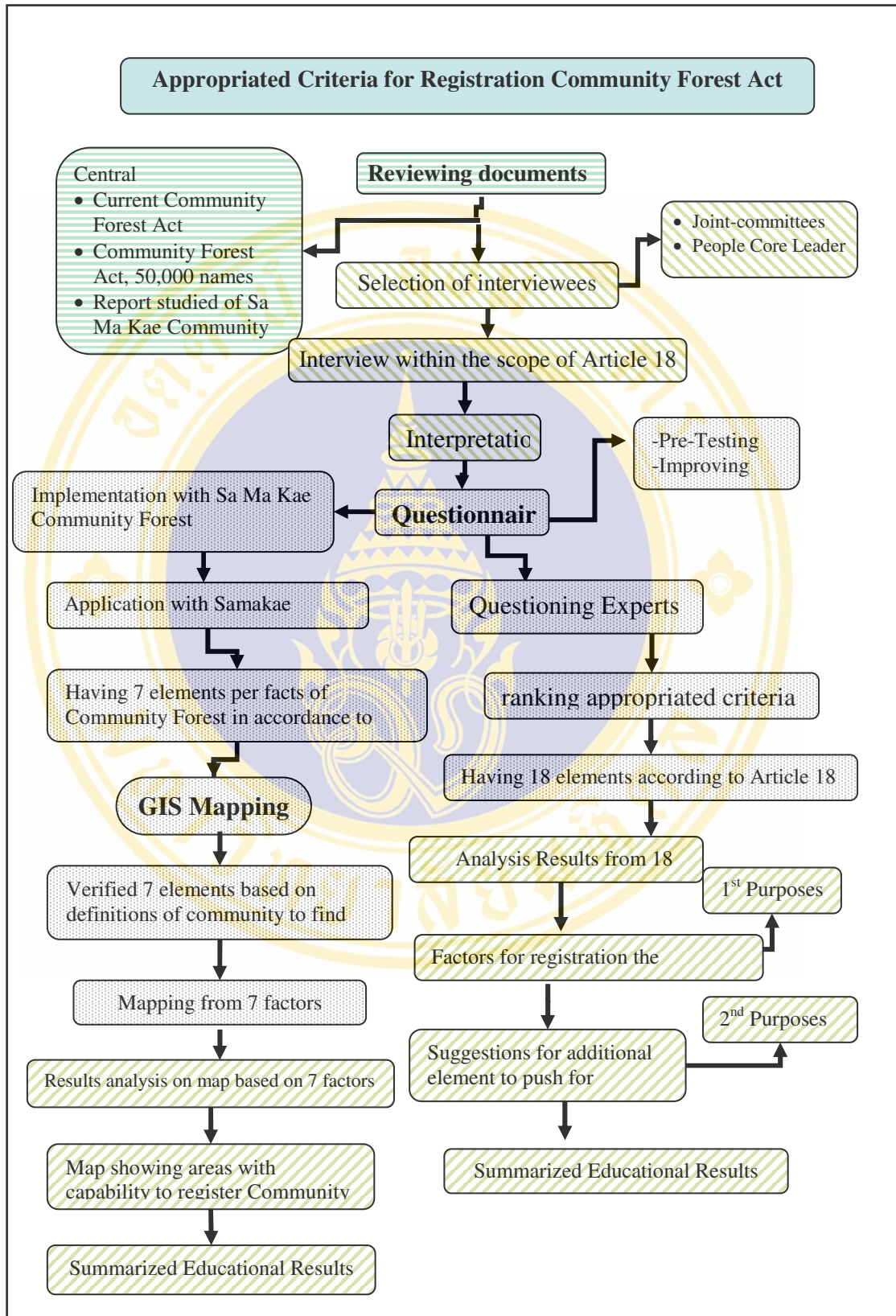
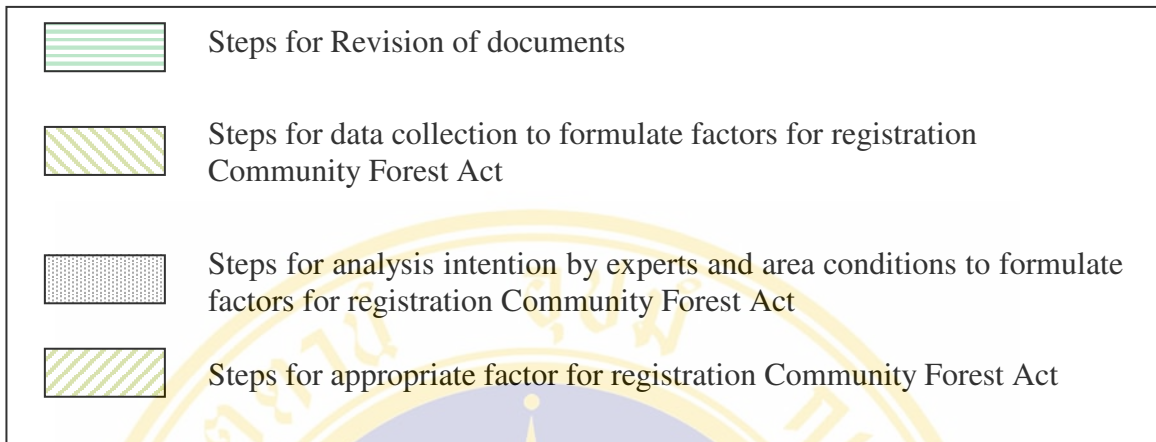


Figure 3-1 Step for work



### 3.1 Documents Revision

Studying primary data from texts, printing material and other websites to find strengths and weaknesses as well as finding previous research in ever academic subjects to originate new ideas from old concepts regarding problems relevant to Community Forest which has been under current discussion as well as finding unambiguous issues of such problems. The study of mapping from theory was conducted to gain expertise and familiar with instruments after learning about primary data. This would create various questions that needed clear answers. Therefore, that subject should be thoroughly studied by searching for the most precise including available basic data answers from the responsible division headquarter as well as academic scholars in various disciplines.

### 3.2 Data Collection Process to formulate factors for registration of Community Forest Act

Data collection process to formulate factors for registration of Community Forest Act was divided into preparing questionnaires and analysis of questionnaires.

#### 3.2.1 Data collection to formulate factors for registration of Community Forest Act by questionnaires

After documents revision and getting distinct topics, preparation for design and planning for data collection must be done to accomplish research objectives to

match with duration, budget and the most required data. Process for data collection was divided into 2 parts, secondary data and primary data.

#### 1) Secondary Data collection

Secondary data collection referred to the People Act or current Community Forest Act that required 50,000 signatures and Community Forest Act proposed by The Royal Forest Department. This was to record intention of the Committee to draft the Community Forest Act and include argument from various organizations in Article 18, development planning for communication in community forest management by Associate Professor Varaporn Srisuphan as well as Samaka forest survey by The Royal Forest Department.

#### 2) Primary Data Collection

Primary data were intention from the interview of 20 persons from committee to draft the current Act in Article 18 and core leaders to present the Act with 50,000 signatures. Responses from questionnaires to separate intention directing to areas conditions were extracted from 18 persons, selected from six groups of scholars. Finally, the last order from field data collection to confirm areas based on intention by referring to the studying area with the topics from profound interview to prove the following intention.

### **3.2.2 Tools for Primary Data Collection**

Topics for profound interview from the content of current Act to continue with the process to consider the draft by interpretation of intention and law according to opinion of the committee to draft the Act and core leaders for the people with 50,000 signatures.

1) Objectives for establishing Community Forest for: Real commitment of the presenters of the Act both public and private sectors.

2) Names and brief background of the petitioners to establish Community Forest and its members with proper qualification as being stated in Article 24, paragraph 2 to: Confirm the significance and reasons for names and background.

3) Brief historical advent of community and area's conditions of the establishing community as well as a map to briefly shown boundaries and adjacent areas for: Being true community in the area which located actual Community Forest.

4) Planning of Community Forest to inform about conservation, restoration, development or controlling of environmental surrounding and Biodiversity, exploitation of natural resources in the Community Forest as well as procedures and other matters as being set by the committee for policies of Community Forest to convey the messages for the Community Forest as to set areas for conservation as being required by Article 31 to blend with community living conditions and objectives for: Showing local community's management of such Community Forest.

5) Arranging priority of those intentions previously mentioned for: knowing the essential of contents of law from the participating committees and core leaders.

### **3.2.3 Selected Population Group for studying secondary data**

Population subjected to this study was relevant to the meaning of law from the Draft Committees of both Community Forest Acts. Twenty people were equally picked from government and people sectors based on intentions of the law with the following qualifications.

- 1) Having participated in the committee' level during that time.
- 2) Having knowledge in Community Forest's affairs since that time from five to ten years.

Having qualifications as stated either in number one or two would be considered as passing requirement. Nonetheless, there must be included in the statement regarding the person acting as the committee as stated in (1). Whenever the number of qualified committees in the group exceeded 10 persons, they must be selected by using people manual for participation written by Patchree Siroros et al as the basis for interviewing. List of the names of committee would be questioned with the representatives of committees for each side. The duplicated names were distributed for frequencies. The interview would be conducted as soon as ten names of committees were obtained.

### **3.2.4 Principles for Analysis of questionnaires to formulate factors for registration Community Forest Act from the selected population group**

Factors for limited area capability and appropriate for registration Community Forest Act must consider area suitability, community management as well as

readiness in all elements for feasibility of implementation of this act and any limitation for registration Community Forest Act that could be seen from factors as illustrated in Table 3-1 with the following steps:

#### 1) Rating Value

It was set up to find the magnitude of association's level between factors or minor factors of the major factors by using percentages as the basis for making decisions. Factors that had no association or suitability were given valued as zero. The least value started from one and kept increasing until reaching the most value of one hundred percent. In this particular study, to display significance level, integer could be used from the highest value of 4 to valueless of zero

#### 2) Weighting Factor

Each factor which had been mathematical model used for averaging significance to calculate value of intersection areas within the map's boundaries or combining map units to reduce overlapping of data. Rules for weighting each factor based on its significance value. In weighting factors, more significance resulted in higher value as compared to lower value in less significance factors. In any cases, weight must value more than zero. The scores were arranged scores in the same way as arranging the ability of factors.

#### 3) Calculation for Total Score

Analysis through PSA by setting up combined various factors to find proper location for activities that should be able to respond to the work objectives. Table 3-1 illustrated measuring for these factors and steps for arranging priority of major factors and interview for weight.

#### 4) Data Analysis by GIS

It was the area analysis of Samakae Community Forest after combining total scores of different elements from expert's opinion by applying GIS for selecting area with capability according to priority assigned by experts. Maps for Samakae Community Forest were done as Digital Data by checking the complete validity of the map based of facts finding in the area before constructing map to show boundaries per elements and different scores.

### 3.3 Steps to analyze intention by experts and area conditions to formulate factors for registration Community Forest Act

Identifying methods for data analysis, including comparison to find association between data of each group to convert into Weighting Score as illustrated in

**Table 3-1 regarding factors to support registration for Community Forest Act**

<b>Article 18: The Government Forest Act<sup>1</sup></b>		
<b>Intention/Major Factors</b>	<b>Factors for Scoring</b>	<b>Reasons for Scoring<sup>2</sup></b>
1. Objectives	Derived from intention of the Committee to draft Community Forest Act both Government and People's Acts	* Government wanted to give the community some benefits from exploitation of Community Forest.
2. Names and Background	Derived from intention of the Committee to draft Community Forest Act both Government and People's Acts	Essential and appropriate factors for government to use as standard to select Committee for Community Forest.
3. Advent of Community	Derived from intention of the Committee to draft Community Forest Act both Government and People's Acts	Provision for government to know historical background and precise boundaries as the basis for consideration together with other rules.
4. Community Forest Planning must set areas for conservation or exploitation	Derived from intention of the Committee to draft Community Forest Act both Government and People's Acts	Provision for government to know community planning for management in different areas to prepare for readiness and feasibility assessment for self-management.

Sources: 1) The researcher composed from the Current Community Forest Act Article 18.

2) Questioned and examined factors being used for reasons for scoring depended on actual conditions from the Sa Ma Kae Committee for Community Forest, Srisawad District, Kanchanaburi Province.

Taking elements from Table 3-1 to classify in more details in order to formulate map per minor elements and should not different from intention of both government and public sectors and factors in Article 18 regarding registration for Community Forest in accordance to the current Community Forest Act. For the reliability of educational results, the study was covered 2 major areas.

### **3.3.1 Analysis of Questionnaires from Experts in order to formulate factors**

Experts gave their opinion in the intention resulted from the interview and questionnaires through Weight Factor and Rating Value as if it had been opinion based on expert's analysis. Results from this study were written scores to replace the opinion.

#### **1) Methods to analyze questionnaires**

After collecting data from the interview, data were being analyzed by experts who analyzed from facts that had been extracted careful perception in practical operation and policies. Contents subjected to analysis were 18 elements from interviewing the intention providers with the required system for scoring.

- 1) Weighting Score of experts were between 4-0.
- 2) Rating was also between 4-0.

#### **2) Tools for Analyzing Questionnaires**

##### **Major Factor 1: Objectives**

Minor Factor No.1.1 For participation between villagers, villagers and government.

Minor Factor No.1.1.1 Areas for fire prevention lines

1. Areas where fire prevention lines already existed.
2. Areas prepared for fire prevention lines.
3. Areas without fire prevention lines.

Minor Factor No. 1.1.2 Areas for forest's survey

1. Areas where forest's survey already existed.

2. Areas prepared for forest's survey.

3. Areas without forest's survey.

Minor Factor No. 1.1.3 Areas for planting more trees.

Minor Factor No. 1.2 To support rights from previously being established as the Community Forest, having equal rights confirmed by Royal Forestry Department (from questionnaires conducted among SaMa Kae's villagers and Kanchanaburi Provincial Forestry)

Minor Factor No. 1.3 To restore Community Forest

1. Areas where more trees had grown

2. Areas for planting more trees

3. Areas without planting more trees

Minor Factor No. 1.4 Conservation Areas

Minor Factor No. 1.4.1: Watershed Areas

Minor Factor No. 1.4.2: Areas to survey plant species

Minor Factor No. 1.4.3: Areas for planting more trees

Minor Factor No. 1.4.4: Areas for wildlife's foods supplies

1. Areas for wildlife's foods supplies

2. Areas prepared for wildlife's foods supplies

3. Areas prepared for non-wildlife's foods supplies

Minor Factor No. 1.5 Areas for utilization

1. Areas for community's benefits

2. Areas prepared for community's benefit

3. Areas prepared for non-community benefits.

Minor Factor No. 1.6 Areas to promote culture

1. Areas for having rituals

2. Areas prepared for rituals

3. Areas prepared for non-rituals

**Major Factor 2: Names and Brief Background of registered persons for Community Forest Act**

Minor Factor No. 2.1 Rules for Selection of registered persons for Community Forest Act

1. Further from the forest <10 Km
2. Further from the forest 10 Km
3. Further from the forest >10 Km

Minor Factor No. 2.2 Background of registered persons for Community Forest Act (applying questionnaires among Samakae villagers)

**Major Factor No. 3.: Advent of Community**

Minor Factor No. 3.1 Rules for Selection

1. Located in that area > 20 years
2. Located in that area from 5-2 years
3. Located in that area < 5 years

Minor Factor No. 3.2 Documents required for selection (questionnaires from Samaka's villagers)

1. Completed documents for all 3 numbers
2. Documents on 1, 2 and 3
3. Only documents no. 1

Minor Factor No. 3.3 Area conditions of Community Forest (questionnaires from Samaka's villagers)

**Major Factor No. 4 Planning of Community Management**

Minor Factor No. 4.1 Factors for selection of planning of Community Management

1. Areas within community forest for different projects
2. Areas within community forest arranging for different projects
3. Areas within community forest without different projects

Minor Factor No. 4.2 Planning for conservation of Samaka Community Forest (questionnaires from Samaka's villagers)

Minor Factor No. 4.3 Planning for conservation of Samaka Community Forest, areas for planting more trees (combing 1.3 with questionnaires from Samaka's villagers)

Minor Factor No. 4.4 Planning for development of Samaka Community Forest (questionnaires from Samaka's villagers)

Minor Factor No. 4.5 Planning for controlling the diversity of Samaka's Community Forest, areas for fire prevention lines (combined with factor numbers 1.1.1+ questionnaires from Samaka's villagers)

Minor Factor No. 4.6 Planning for exploitation of Samaka Community Forest (combined with basic data 1.5+ Factor No. 1.2)

Minor Factor No. 4.7 Article 18, paragraph 2 stated that Community Forest must set areas for conservation as well as utilization in accordance to Article 31 (combined with basic data 1, 4, 1, 5 and questionnaires from Samaka's villagers)

### **3) Population group to analyze questionnaires for formulating factors**

Population Group to study Weighting and Rating of the Academic Experts consisted of 6 academic experts, 3 from each disciplines, Law, Political Sciences, Forestry, Sociology, Environment and villagers of Samakae Community Forest which consisted of the Committee of Samakae Community Forest, scholars and villagers who exploited Samakae Community Forest, total of 18 experts with the following qualifications.

1) Being experts in Academic, Vocational, Law, Political Sciences, Forestry, Sociology and Environment at least 5 years.

2) Having resided in Province, District or Sub District with Community Forest or established Community Forest as well as having participated with the Committee of Community Forest at least 2 years.

By having 2 qualifications out of 3 were considered passing provided that the statement including academic, vocational experts or as being stated in no. (1). Selection was specific until deriving at names of experts in 5 disciplines and villagers in the studied areas, total of 18 persons.

### **3.3.2 Steps for analysis to formulate factors Samakae Community Forest**

The questionnaires applied with experts must be applied with community as well in order for the community to study the law which indicated the capability of area to support this Act. Besides using questionnaires, details of areas which the laws allowed the community to define according to community objectives should be verified.

#### **1) Analysis methods to formulate factors from Samakae Community Forest**

Taking factors from Table 3-1 to formulate minor factors according to definition of community and area for applying Information Technology in explaining the complexity of Samakae Community Forest with precision, using tools as attribute data of different data within Samakae Community Forest with scoring system and elements matching definition of community as follows:

- 1) Weighting Score of experts suggested between 4-0.
- 2) Rating also suggested between 4-0.

#### **2) Tools to formulate factors for Samakae Community Forest Questions used for checking definitions of area conditions of Samakae Community Forest**

1. Surrounding areas of Samakae Community Forest (answer from minor factor 1.1) Having 4 adjacent areas
2. Areas in Samakae Community Forest looked after by each village (answer from standard map 1.4).
3. What could be conserved in the community forest?
4. What could be exploited from the community forest (answer from minor factor 1.5)?

5. Tools for collecting wild goods consisted of hunting tools, containers, vehicle for traveling from home to Samakae Forest Community (answer in minor factor 4).

Traveling from home to Samakae Forest community (answer in minor factor 1.4.4).

6. What type of cultural promotion was available in community forest (answer from minor factor 1.6)?

7. Distance of village from community forest (answer from minor factor 2.1).

8. Ages of each village (answer from factor 3.1).

9. What projects were available to maintain Samakae Community Forest (answer from minor factor 4.1)?

10. What plans were available for conservation of Samakae Community Forest (answer from minor factor 4.2)?

11. What plans were available for restoration of Samakae Community Forest (answer from minor factor 4.3)?

12. What plans were available for developing Samakae Community Forest (answer from minor factor 4.4)?

13. What plans were available for controlling diversity of Samakae Community Forest (answer from minor factor 4.5)?

14. What plans were available for exploitation of Samakae Community Forest (answer from minor factor 4.6)?

15. Were the areas of Sa Ma Kae Community Forest distinctly classified?

### **3) Checking definition of area conditions of Samakae Community Forest**

#### **Major Factor 1: Objectives**

Minor Factor No.1.1: For participation between villager, villagers and government.

1. Activities areas for participation
2. Preparation for activities areas
3. No activities areas

Minor Factor No. 1.4: Conservation Areas

Minor Factor No. 1.4.1: Watershed Areas

- Minor Factor No. 1.4.2: Areas to survey plant species
- Minor Factor No. 1.4.3: Areas for planting more trees
- Minor Factor No. 1.4.4: Areas for wildlife's foods supplies
1. Areas for wildlife's foods supplies
  2. Areas prepared for wildlife's foods supplies
  3. Areas prepared for non-wildlife 's foods supplies
- Minor Factor No. 1.5: Areas for utilization
1. Areas for community's benefits
  2. Areas prepared for community's benefit
  3. Areas prepared for non-community benefits.
- Minor Factor No. 1.6: Areas to promote culture
1. Areas for having rituals
  2. Areas prepared for rituals
  3. Areas prepared for non-rituals

**Major Factor 2: Names and Brief Background of registered persons for Community Forest Act**

- Minor Factor No. 2.1: Rules for selecting persons to participate in registration for Community Forest Act
1. Villages with distance further from forest <10 Km
  2. Villages further from the forest 10 Km
  3. Villages further from the forest >10 Km

**Major Factor No. 3.: Advent of Community**

Minor factors 3.2: Documents for selection (questionnaires applied with Samakae villagers)

1. Completed documents for all 3 numbers
2. Documents on 1, 2 and 3
3. Only documents no. 1

**Major Factor No. 4 Planning of Community Management**

Minor Factor No. 4.7 Article 18, paragraph 2 stated that Community Forest must set areas for conservation as well as

utilization in accordance to Article 31 (combined with basic data 1,4,1,5 and questionnaires from Samaka's villagers)

#### **4) Population group for checking definition of area conditions of Samakae Community Forest**

1. Committee of Samakae Community Forest
2. Scholars in Samakae Community Forest
3. Samakae Community Forest users

#### **5) Studied population group to collect data for formulating factors from Samakae Community Forest**

1. Two volunteers from Kanchanaburi Environmental Resources
2. Nine volunteers from Local Tour Guide Project consisted of 2<sup>nd</sup> and 3<sup>rd</sup> year Students of Nasuan School, Sri Sawas District, Kanachanaburi Province
3. Three volunteers from a group of local leaders
4. Three volunteers from a team of researchers

### **3.4 Methods for finding appropriate factors for registration Community Forest Act**

After factors were formulated by experts and Samakae community, results must be evaluated by weighting and Rating to find total scores through Nonlinear model according to every step in order to arrange Interval level as well as finding appropriateness of factors and arranging priority to identify appropriated level of community forest, based on area conditions of Samakae Community Forest to verify facts according to expected conditions of Article 18.

#### **3.4.1 Tools for finding appropriate factors for registration Community Forest Act**

Taking scores of major factors, weighting and minor factors to replace in the formula for the following calculation:

**Formula:**

$$\text{Suitability (S)} = (R_1 \times W_1 \times w_1) + (R_2 \times W_2 \times w_2) + \dots + (R_n \times W_n \times w_n)$$

Given R = Weighting of Factor

W = Major Weight

w = Minor Weight

n = Numbers of Factor used in analysis

Analysis of Function of GIS was done through Spatial Analysis to facilitate factors and comparison in the next step. Each factor must be combined for comparison by adding scores from experts in each factor, resulting in total scores of each factor for easy comparison.

Taking total scores from 1<sup>st</sup> step since this study was to find appropriate factor as well as arranging priority for appropriateness of factors into 3 levels: High, Medium and low to support clarification in the future Community Forest Act.

**3.4.2 Steps for class interval as follows:****Formula:**

**(High Total scores-low scores)/ level of required**

**3.4.3 Finding appropriate factor for registration of Community Forest Act from class interval as follows:**

Finding Ranges to replace (A) in the formula, combining to receive total scores

Lowest scores to (lowest scores + A)	=	lowest appropriated level
>(Lowest scores + A) to (lowest scores+ 2A)=		medium appropriate factor
>(Lowest scores + 2A) to highest scores	=	highest appropriated level

Arranging priority for appropriate factor before comparing data with similar appropriateness to further analyze and discuss studying results.



## CHAPTER IV

### RESULT

This research was conducted as the study based on the topic of “The Appropriate Factor for Registration of Community Forest Act Case Study: Samaka Community Forest, Sesawad District, Kanchanaburi Province. The researcher had emphasized the study on quality which comprised of intention of any law, interviewing to determine factors as well as assigning scores of factors by the experts for mapping and assigning scores of factors to identify relevant matters, leading to appropriate rules for petitioning to establish the Community Forest.

#### **4.1 Results of Data collection to formulate factors for registration Community Forest Act**

##### **4.1.1 Population group used in the study of secondary data**

The population group selected for studying intention of the government comprised of 35 persons from Special Committee 3010/2001, based on specific selection to derive at 10 names.

- |                                 |  |
|---------------------------------|--|
| 1. Mr. Phong Leng-ee            | Chairman of Committee to draft the Act, 2004 |
| 2. Mr. Anan Darodom             | Committee to draft the Act, 2004             |
| 3. Dr. Phermsak Mokraphirom     | Committee to draft the Act, 2004             |
| 4. Khun Ying Kulya Sophonpanich | Committee to draft the Act, 2004             |
| 5. Professor Panus Tasaneenon   | Committee to draft the Act, 2004             |
| 6. Mr. Prapat Panyachatruk      | Committee to draft the Act, 2004             |
| 7. Mr. Suebsang Phromboon       | Committee to draft the Act, 2004             |
| 8. Mr. Bunthoon Kriekpittaya    | Committee to draft the Act, 2004             |
| 9. Mr. Nivat Ponchau            | Committee to draft the Act, 2004             |
| 10. Mr. Phromcharee Rattanaset  | Committee to draft the Act, 2004             |

The population group selected for studying intention of The People Draft (50,000 people)

- 
11. Ms. Sayamol Kraiouravong Representative of Environmental Network of Thailand
12. Mr. Krisda Boonchai Representative of Organization for Public Development, Central Region
13. Mr. Chaipun Prapasawat Advisor for the Assembly of the Poor
14. Dr. Surapol Duangkae Preservation Foundation for Wildlife and Vegetation of Thailand
15. Mr. Pairoj Polpetch Association of People's Right for Freedom
16. Mr. Decho Chaitup Northern Region of Community Forest Network
17. Mr. Anan Duangkaoruen Chairman of Northern Region of Community Forest Network
18. Dr. Anan Kanchanapun Faculty of Social Sciences, Chiangmai University
19. Mr. Phakphoom Withantirawat Representative of Organization for Public Development, South Region
20. Mr. Leon Srisuphot Representative of Local Community of Northern East Region of Community Forest Network

#### **4.1.2 Results of Secondary Data collection according to intention in Article 18 of Community Forest Act**

Besides collecting data during the interview (Appendix A), the Committee to draft the Act and the people core leaders were allowed to arrange priority according to Article 18 based on priority level.

Objectives	4 points	1 <sup>st</sup> priority
Planning	3 points	2 <sup>nd</sup> priority
Community Advent	2 points	3 <sup>rd</sup> priority
Names List	1 point	4 <sup>th</sup> priority

**Table 4-1 Results of profound interviewed regarding intention of both government and people towards on Objectives for establishing Community Forest in Article 18 in The Draft of Community Forest Act**

Intention of Government and People towards Objectives for establishing Community Forest	Conceptual Trends	
	Number Government	Number People
Villager's participation in forest maintenance	4	6
Building collaboration between people and government	1	1
Indigenous community with rights to maintain forest	4	6
No rights to occupy	2	4
Recovering for community usage	1	-
Conservation	3	9
Exploitation	5	9
Supporting people in the forest	2	2
Absolutely prohibited commercial	2	4
Increasing forest for better forest environmental	2	1
Promote culture	-	7

Findings from the Table 4-1 above, both the government and the people agreed that the main objective of having the Community Forest was the usage, following by conservation. Opinion of both sides was quite similar and able to develop at the same time. However, the government failed to recognize unusual groups, such as, youths or housewives. On contrary, the people did not emphasize mainly on the number of the participants. It was possible for the villagers to participate in maintaining forest as well as confirming rights of indigenous community to maintain forest. Fortunately, the villagers were not obstructed from using those natural resources; especially being indigenous community would increase rights to maintain forest.

**Table 4-2 Results of profound interviewed regarding intention of both government and people towards on Names list and brief history of the person who had requested for establishment of Community Forest in Article 18 in The Draft of Community Forest Act**

Brief intention of Government and People towards Names list and brief history of the person who had requested for establishment of Community Forest	Conceptual Trends	
	Number Government	Number People
Legal Age (Usual)	1 person	3 person
Local Youth (Unusual)	-	1 person
Villager's united	1	
Benefits from residing near forest	1	5
Never managed community forest but intended to do so	1	2
No commercial benefits related to community forest	2	2
Never judged at the number alone	2	

**Table 4-2 Results of profound interviewed regarding intention of both government and people towards on Names list and brief history of the person who had requested for establishment of Community Forest in Article 18 in The Draft of Community Forest Act(cont.)**

Brief intention of Government and People towards Names list and brief history of the person who had requested for establishment of Community Forest	Conceptual Trends	
	Number Government	Number People
Passing inspection by Provincial Committee	1	1
Community existed prior to having this law at least 5 years	3	2
Must establish actual residence there	9	8
Passing people's selection	1	3
Able to remove from post if see inappropriate	-	3

Findings from the Table 4-2 above, both the government and the people agreed that an individual must be actual residence of that area. However, the government failed to recognize unusual groups, such as, youths or housewives. However, the people did not emphasize mainly on the number of the participants.

**Table 4-3 Results of profound interviewed regarding intention of government and people towards on Brief background of community and area conditions for establishing Community Forest in Article 18 in The Draft of Community Forest Act**

Intention of Government and People towards Brief background of community and area conditions for establishing Community Forest	Conceptual Trends	
	Number Government	Number People
Indigenous community	10	9
Legally resided	1	-
Community Goodwill	2	3
Without separation of land under conservation and excess exploitation	-	1
Background on this forest preservation	4	8
Mapping of forest areas	2	4
Aerial Photos as evidences to support Forest 's maintenance claims	3	-
Emphasizing on forest management rather than duration staying in the forest	3	5

Findings from the Table 4-3 above, both the government and the people agreed that indigenous community should have first priority to manage the community forest and the people recommended checking background on forest maintenance without any aerial photos as supporting evidences only required hand made map or other substitutions.

**Table 4-4 Results of profound interviewed regarding intention of government and people towards on Planning for Community Forest management in Article 18 in The Draft of Community Forest Act**

Intention of Government and People towards Planning for Community Forest management	Conceptual Trends	
	Number Government	Number People
Community Forest's rules	-	8
Distinctly separated areas for usage	7	7
No need to separate conservation area from usage area	-	2
Monitoring usage of community forest	5	7
Protection from outside right replacement	4	3
With pure intention	1	-
Identified the person allow to use the area and reasons	-	2
Whether or not having protection plan for wildfire	-	1
Woods consumption in the conservation areas are not permitted	4	5
Names of responsible individuals	-	1
Conservation areas for community safety in foods security	2	-
Conservation areas for recreation	1	-
Needed forest replacement	2	4
Areas for gathering wild vegetations and herbs	2	8
New projects of forest villages	4	-
Provision for various forest management projects	-	2
Flexibility according to geographical and cultural features	-	7

Findings from the Table 4-4 above, both government and people agreed on clearly separated conservation and usage areas for easily monitoring usage of the community forest. People intended to preserve the forest for vegetation and herbs.

Appropriated factors were carefully considered in order to create the least impact towards forest areas and communities as stated in the Community Forest Act. Before this Act was actually applied, one should consider readiness of the forest areas and local communities in petition for establishing the forest based on the following minor rules and scores.

## **4.2 Results by experts and area conditions to formulate factors for registration of Community Forest**

### **4.2.1 Results analysis of questionnaires from experts in order to formulate factors as related to population under the study for Weighting Scores and Rating.**

#### **Social:**

1. Dr. Pinkao Lueng-aram-sri

Faculty of Social Sciences,  
Chaingmai University

2. Dr. Waraporn Srisupan Faculty of Social Sciences,  
Mahidol University
3. Dr. Opart Panya Faculty of Environment Studies and Natural  
Resources, Mahidol University

**Forest:**

4. Mr. Chairac chongkongkiat Technician Forest Office Bureau of  
Community Forest, Royal Forest Department
5. Dr.Somsak Sukwong Senior RECOFTC Associate
6. Mr. Prakop Choisirinual Manager of Sri Nakarin Dam

**Environment:**

7. Dr.Charlie Navanugraha Faculty of Environment and Natural Resources,  
Mahidol University
8. Assist.Prof. Pakornn Suvanich Faculty of Environment and Natural Resources,  
Mahidol University
9. Dr. Sura Pattanakiat Faculty of Environment and Natural Resources,  
Mahidol University

**Law:**

10. Mr. Manoo Tongsri Director of Juristic Division, Royal Forestry  
Department
11. Dr. Boonanan Wannapanit Administrative Court Judge ,President of  
Chamber (Chamber17)
12. Professor Prapoj Klaisupun Administrative Court Judge, (Chamber15)

**Political Sciences**

13. Dr. Sonthi Thaechanon Deputy Governor of Kanchanaburi Province
14. Mr. Suvit Makkaew Deputy of Srisawad District, Kanchanaburi  
Province
15. Mr. Thira Krawklar Deputy of Sai Yok District, Kanchanaburi  
Province

16. A group of committees of Samakae Community Forest

17. A group of scholars of Samakae Community Forest
18. A group of villagers who exploited Samakae Community Forest

When a group of population was specifically selected according to the required qualifications, questionnaires were designed from profound interviewed for intention of core leaders from both sectors for drafting the Act. All questionnaires contained index for explaining definitions and details of factors (Appendix A) must provide same understanding and unmistakable from the interview of each experts who answered questions. The researcher must be ready to explain and present at all times during each experts answering questionnaires to observe actions of the experts regarding tension, uncertainty, misunderstanding, hesitation and other behaviors which might impact validity of concept. Since the researcher recognized that each expert possessed qualification which enabled them to judge, make decision and arrange concepts systemically, low number scores were chosen. At the same time, concepts must be arranged according to reason behind the truth and came out with numbers. Therefore, both experts and researcher must concentrate on questionnaires until fully complete in the relax atmosphere. The researcher must explain background and objectives of the research to the expert for thoroughly understanding conceptual framework of the researcher

When it was impossible to conduct personal interview of the experts, the researcher sent mails including explanations as if the interviews were personally conducted. As soon as the experts sent back the questionnaires, the researcher would contact them on the uncertainties or blank to make the questionnaires most completed. However, errors could occur during this stage from controlling attention and observing behavior of experts which were difficult tasks. Fortunately, 5 out of 18 experts or 27% employed this method. Therefore, it should not bear much weight on the research since scoring for main factors of experts in this group were similar to the definition to relay the message which could be considered as accurate information as being illustrated in Table 4-5.

#### **4.2.2 Results Analysis of questionnaires to formulate factors for Sa Ma Kae Community Forest**

As for application with villagers, the same method used by most experts through questionnaires with the studying areas of Samaka Community Forest was applied. The researcher together with a Kanchanaburi Forestry Officer, Miss Chatdao Sripeng, Academic Distribution, Forestry Department, Kanchanaburi Province had distribute questionnaires which slightly different from two methods previously mentioned. Selected villagers who maintained the Community Forest were separated into 3 groups: The committee of Samaka Community Forest from 3 representatives of 5 villages, 3 representatives from village's scholars and 3 Samaka Community Forest users, total 9 persons.

In the first step, researcher needed the respondents or the villagers replied without group separation to make all of them thoroughly understand the questionnaires by explaining objectives for the research and answering all questions, such as, Forestry officers gave clear explanations to the villagers regarding the plan to manage community forest. In the questionnaires, the new plan forestry village project was presented to seek for the villager's opinion. Since the villagers failed to understand the meaning of new plan forestry village, the officer from Forestry Department must provide complete explanations. Questionnaires were done by 9 persons at the same time while the researcher read each questionnaire repeatedly 2-3 times. The researcher would observe everyone behavior while waiting for them to complete answers. Next questions were asked and each respondent must answer own questionnaires without consulting each other. They were seated apart. When everyone completed all answers, questionnaires had been collected. Then, they could relax and discuss between the researcher and the respondents.

As for second step, divided participants into 3 groups as stated above. Afterwards, the same questionnaires in the new prints were passed out again by having each group sitting apart but remain within the distance that behavior could be observed. In this step, it was not required for the researcher to read for the respondents or villagers since they could read and answer spontaneously. Debate among group participants were allowed with permission to debate or question another group in specific cases. Since, Samaka villagers who lived in the community forest



**Figure 4-1 Interviewing for questionnaires between researchers and villagers**

areas had given opinion on intention of both government and people sectors based on the facts from area conditions of Samaka Community Forest before expressing their opinion. As example, question in 1<sup>st</sup> factor regarding objectives for establishing the Community Forest depended on real objectives behind the establishment of Samaka Community Forest, whether or not those objectives closely coincided with which intention to prove intention of the law and its association with the Community.

Each community had different opinions regarding different topics based on specific practice that tied with outstanding features of such community, for instances, tradition, management, resources. As for question associated with the 1<sup>st</sup> factor, the researcher must have open discussion to encourage participation between respondents or villagers in order to derive at the same solutions that could benefit research and the villagers, helping them to recollect ideas from the past to present whether or not those objectives remained the same.

Furthermore, the researcher believed that scores on significance level derived from intention associated with objectives to establish the Community forest were highest scores. First of all, it should be carefully considered if the petition for establishing the Community Forest came from definite objective of the community.

Then, other matters could lay foundation on the same objective of the community. Therefore, it became priority that should be main factor for debating.

**1) Population group selected for explaining area conditions of Samakae Community Forest**

**Opinion from representatives of Samakae Community Forest**

Mr. Anan Siripanasawas	Committee of Samakae Community Forest, Moo 4, Ban Samakae, Ban Ongsit
Mr. Sa-ye-sa Sawaschokul	Committee of Samakae Community Forest, Moo 1, Ban Na Suan
Mr. Maitri Prachakul	Nasuan Villagers

**Opinion from Representatives Scholars**

Mr. Suwat Pavepanason	Head Villager, Moo 1, Ban Plynasuan
Mr. Jaha Prasitsing	Scholars, Moo 1, Ban Nasuan
Mr. Pisit Youngprayut	Secretary of Samakae Community Forest

**Opinion from villagers who exploited Samakae Community Forest**

Mr. Anek Kajornsri	Head Villager, Moo 5, Ban Jalae
Mr. Krachang Jinachai	Deputy Head Villager, Moo 4, Ban Ongsit
Mr. Sangvorn Kumthevee	Deouty Head Villager, Moo 5, Ban Jalae

**2) Results from Questioning definition of area conditions of Sa Ma Kae Community Forest**



**Figure 4-2 Questioning the meaning of area conditions of Sa Ma Kae Community Forest**

1. Village’s surroundings Samakae Community Forest (minor factor 1.1) consisted of 4 adjacent areas:

Moo 1: Ban Plynasuan and Ban Ong Ju

Moo 2: Ban Tri Rong

Moo 4: Ban Samakae and Ban Ong Sit

Moo 5: Ban Jalae

2. Area in Samakae Community Forest under responsibility of each villages  
(Answer from standard map 1.4)

Never limited area within community forest under responsibility of each village but took turn to patrol the area.

3. What could be conserved in Sa Ma Kae Community Forest?

Animal's food sources (minor factor 1.4.4)

Salt Lick(local name Pong jam pa),Surface Water(Local name Nhong phu phu)



**Figure 4-3 Salt Lick (local name Pong jam pa)**



**Figure 4-4 Surface water (Local name Nhong phu phu)**

4. What could villagers be exploited from Community Forest (minor factor 1.5)?

Foods: Bamboo, bitter gourd, Indian gooseberry, chebulic myrobalans, pae mushrooms, ranyok mushroom, sweet vegetables, wild rabbits, Pak E Non

Residence: *Dipterocarpus tuberculatus* ( Local name *Tong Tung*)



**Figure 4-5 Mushroom (Local name *Phao*)**



**Figure 4-6 Mushroom (Local name *Ra Ngok*)**



**Figure 4-7 Order *EUPHORBIACEAES* (Local name *Phak Wan*)**



**Figure 4-8 Hare Faeces**

5. Tools used for harvesting wild items, including hunting tools, containers, vehicle for traveling from home to Samakae (Answer from minor factor 1.4.4).

Tools: Spade, shovel, small sticks

6. What kind of cultural promotion had been done for community forest (Answer from minor factor 1.6)?

Supporting trees, ordain forest



**Figure 4-9: Ordained Tree**

7. Distance of village from forest community (Answer from minor factor 2.1)

Moo Ban Ongsit, Jalae, Ply Nasuan, Samakae and Ban Trirong located next to community forest.



**Figure 4-10 Village boundaries adjacent to community forest**

8. Each village ages (Answer from minor factor 3.1)

Moo Ban Ply Nasuan, Ban Ong Ju, Ban Tri Rong, Ban Samakae and Ban Ongsit were indigenous village as being proved from fruit trees that had been grown by the villagers. As for Ban Jalae, the village was established when the Isan people took residence in the area after separation from Ban Samakae. Judging from history, the village was older than 100 years. Even the newcomers who migrated to the area from the construction of Sri Nakarin Dam lived here for more 20 years which was considered for every village to be over 20 years old.

9. What kind of maintenance projects were available in Samakae Community Forest (Answer from minor factor 4.1)

Patrolling was done to prevent illegal cutting down trees and community forest rules were set up.



**Figure 4-11 Rules of Smakae Community Forest**

10. What type of conservation plans were arranged for Samakae Community Forest (Answer from minor factor 4.2)?

A plant survey lot was arranged as well as conservation of mounded earth and underground water swamp for wildlife, cutting down economic trees within community forest was forbidden.



**Figure 4-12 Plants survey**

11. What type of restoration plans were arranged for Samakae Community Forest (Answer from minor factor 4.3)?

Arranging for additional lot to grow trees



**Figure 4-13 Trees replacement**

12. What type of development plans were arranged for Samakae Community Forest (Answer from minor factor 4.4)?

Na Suan planned for the students to learn from community forest. Developing area for future ecotourism

13. What type of diversified controlling plans for Samakae Community Forest was available for Samakae Community Forest (Answering from minor factor 4.5)?

Preventing wildfire by pre-burning area

14. What type of exploitation plans was available for Samakae Community Forest (Answer from minor factor 4.6)?

Permission to harvest wild items, such as, mushrooms, seasonal vegetables tips, such as *E-noon*, wild sweet vegetables, fruits, such as, Indian goose berry, chebulic myrobalans, bitter gourd.

Source for joint-activities, such as, planting trees in different occasions, joint-ceremonies, such as, supporting trees and ordained forest were arranged.

15. Were areas in Samakae Community Forest distinctly separated?

Areas were distinctly separated only specific areas, further than that none were mentioned.

After obtaining the meaning for area of Samakae Community Forest, area data were collected based on apparent features. Questionnaires were applied with representatives of Samakae Community Forest by group of researchers and assistants who collected data. Researchers were divided into 3 teams which consisted of a Forestry officer, 3 Ban Na Suan school's students and a researcher by asking the villagers to point at the areas with features matching what had been specify in all 15 numbers to confirm rate later through GIS. Data collection would be done in 2 ways, as being rates and boundaries. Rate must be recorded in the direction for construction map before transforming into shape file. For place to preserve flora, buffer must be extend for 15 meters in case he fruit may continue growing and giving fruits. For water sources, buffer could only extend 5 meters since the harvest would be done during rainy season with water already at high level, including observing sediments marks overflow from water was to estimate whether water level would reach the edge of the pond at what level. For Salt Lick, buffer would extend 5meters more since transformation only occurred when there had been some corrosion from the rain and slope.

### 4.3 Study Results to find appropriate factor for registration Community Forest Act

Details for taking main scores, weighting, minor factor, to replace value of formula:

W= Weighting Factor of main factor from interview and arranging priority in accordance to Article 18 by the committee to draft the act and 20 people's core leaders.

w = Weight Score of minor factors from the interview formulated from intention of 20 persons selected from the Committee to draft the Act of the government and people core leaders. Total 18 respondents were divided into 6 groups of experts in Forestry, Social Sciences, Political Sciences, Environment, Law and representatives from three groups of village caretakers consisted of the Committee for Community Forest, Village users and Village scholars.

r = Rating Value of minor factors from 6 groups of experts were similar to weight of minor factors

N = Total of 18 experts form 6 groups

Taking Total Scores to divide into Class in order to identify appropriateness for various factors to apply for registration of Community Forest Act through finding ranges.

**Range** = MAX – MIN

MAX 52.82

MIN 0.34

Range 52.48

Taking range for replace formula in class interval division through divider appropriateness into 3 levels

$$52.48/3 = 17.49333$$

Class 1 represented the lowest scores

display area conditions and surrounding factors least appropriated for Community Forest which could result from being the area with prominent natural features which should be maintained in the same natural stage, for instances, mounded earth in some area as main diet for animals resulted in forest fertility.

Class 2 represented the middle scores

display area conditions and surrounding factors moderately appropriated for community forest according to objectives for area usage to support maintenance, for instances, preparation for planting more forests.

Class 3 represented the highest scores

display area conditions and surrounding factors most appropriated for community forest according to Article 18 of the Community Forest Act.

Formula of classes interval division for identify appropriateness device at score of ranking appropriateness

0.34 - 17.83 Class1 = Least Priority

17.83 - 35.32 Class2 = Moderate Priority

35.32 - 52.82 Class3 = High Priority

After obtaining total scores of appropriate level of Sa Ma Kae for registration of community forest act, it was classify into 3 level being illustrate in table 4-5 to show combined scores and appropriate level for registration of Community Forest Act accoraing to intention of Article 18 in the current Community Forest Act.

#### 4.3.1 Studying results to find appropriate criteria for registration community Act from experts

**Table 4-5 Studying results for Appropriate Criteria for registration of Community Forest Act According to intention of Article 18 in the current Community Forest Act**

Factors in Article 18 regarding petition to establish the Community Forest	Criteria of Sociology (50,000 signatures)	Weighting	Appropriate Criteria for Registration of Community Forest Act	Rating	Total Scores*	Appropriated Class
<b>Objectives 4 points</b>	1.1 Participation Factors for participation 1 Participating in villager's forest maintenance. 2 Promoting collaboration between government and people.	3.72	Having areas for participating activities	3.33	49.63	3
			Areas preparation for activities	1.56	23.16	2
			No areas for activities	0.83	12.41	1

**Table 4-5 Studying results for Appropriate Criteria for registration of Community Forest Act According to intention of Article 18 in the current Community Forest Act(cont.)**

Factors in Article 18 regarding petition to establish the Community Forest	Criteria of Sociology (50,000 signatures)	Weighting	Appropriate Criteria for Registration of Community Forest Act	Rating	Total Scores*	Appropriated Class
<b>Objectives 4 points</b>	1.2 Confirmation of Rights Factors for confirmation 1 Indigenous community with confirmed right to maintain forest. 2 Community without right to occupy forest area.	3.50	Having both objectives to support the agreement in the maintenance of forest.	3.20	44.00	3
			Either one	1.40	19.00	2
			None of the two	0.50	7.00	1
	1.3 Restoration Restoration of deteriorated forest for community's usage.	3.30	Already restored deteriorated forest	3.30	44.00	3
			Preparation for restoration	2.00	27.00	2
			Not prepared for restoration	0.83	11.00	1
	1.4 Conservation Factors for Conservation 1 Narrated objectives for Conservation. 2 Increasing number of forests for better environment.	3.83	Having areas or objectives to indicate conservation in both aspects.	3.44	52.82	3
			Preparation for areas or objectives for conservation one or another.	1.94	29.82	2
			No areas or objectives for conservation one or another.	0.44	6.81	1
	1.5 Usage For regular usage 1 Commercial usage is absolutely prohibited. 2 Supporting available objects*	3.17	Having areas or objectives to indicate usage.	3.28	41.52	3
Preparation for areas or objectives for usage one or another.			1.83	23.22	2	
No areas or objectives for usage one or another.			0.44	5.63	1	
1.6 Promotion Cultural Cultural Promotion	2.89	Having areas or objectives to indicate usage.	3.00	34.67	2	
		No areas or objectives for usage one or another.	0.44	5.14	1	
<b>Names and Background of Community Forest 1 point</b>	2.1 Rules for Selection Ages 1 Common, such as, legal and 2 Uncommon, such as, Youth Group	3.06	Can have both	2.78	8.49	1
			Required only number one not number two	1.67	5.10	1
			Nether one of them	0.33	1.02	1

**Table 4-5 Studying results for Appropriate Criteria for registration of Community Forest Act According to intention of Article 18 in the current Community Forest Act(cont.)**

Factors in Article 18 regarding petition to establish the Community Forest	Criteria of Sociology (50,000 signatures)	Weighting	Appropriate Criteria for Registration of Community Forest Act	Rating	Total Scores*	Appropriated Class	
<b>Names and Brief Background of petitioners to establish the Community Forest 1 point</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Domicile Factors:</li> <li>1 Previously resided before presenting law at least 5 years.</li> <li>2 Currently reside in the area.</li> </ul>	3.06	Indicated in the personal identification and house registration duration of residency more than 10 years	2.78	8.49	1	
			Indicated in the personal identification and house registration period of migration from other areas at least 5 years	2.17	6.62	1	
			Indicated in the personal identification and house registration period of migration from other areas less than 5 years	1.11	3.4	1	
	3 Forest dependent who actually lived closely to the Community Forest		The period of time reach the forest less than 1-2 hrs. and distance less than 10 km.	2.72	8.32	1	
			The period of time reach the forest between 1-2 hrs. and distance about 10 km	1.67	5.09	1	
			The period of time reach the forest more than 1-2 hrs. and distance longer than 10 km.	1.05	3.22	1	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Behavior Factors:</li> <li>1 Never received commercial benefits from the forest</li> <li>2 Never managed but intended to maintain forest</li> </ul>		Petitioner must not have both qualifications	1.06	3.22	1	
			Petitioner must have either one qualification	1.94	5.94	1	
			Petitioner must have both qualifications	2.06	6.28	1	
	2.2 Origin of Petitioner <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Origin of Petitioner</li> <li>1 Passed inspection by the Provincial Committee</li> <li>2 Passed selection from the villagers</li> <li>3 Villagers united*</li> </ul> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Never based establishment on the number of people</li> <li>▪ Subjected to withdrawal if finding inappropriate behavior</li> </ul>		3.05	All 1,2 and 3	2.56	7.81	1
				Only Number 2 and 3	2.44	7.47	1
				None	0.22	0.68	1
Agree		2.83		8.66	1		
Disagree		0.67		2.04	1		
Agree		3.50		10.69	1		
Disagree	0.11	0.34	1				

**Table 4-5 Studying results for Appropriate Criteria for registration of Community Forest Act According to intention of Article 18 in the current Community Forest Act(cont.)**

Factors in Article 18 regarding petition to establish the Community Forest	Criteria of Sociology (50,000 signatures)	Weighting	Appropriate Criteria for Registration of Community Forest Act	Rating	Total Scores*	Appropriated Class
<b>Community Exploit Areas Conditions including map 2 points</b>	3.1 Rules for Community Selection Factors for selection: 1. Being indigenous community 2. Community goodwill*	3.05	Community older than 20 years with details of community	2.61	16.00	1
			Community age 15 years with details of community	2.61	13.00	1
			Community younger than 5 years with details of Community	2.61	4.40	1
	▪ Never based on duration for staying in the forest		Agree	2.06	13.00	1
			Disagree	1.44	8.80	1
	▪ Based on management (No need to be indigenous community)		Managed prior to petitioning longer than 10 years	2.50	15.00	1
			Managed prior to petitioning less than 10 years but longer than 5 years	2.06	13.00	1
			Managed prior to petitioning less than 5 years	0.94	5.80	1
	▪ Lived legally ▪ For example, being certified by the Minister of Interior with Thai Nationality and Identification Card		Agree	2.94	18.00	2
			Disagree	0.78	4.80	1
<b>Community Advent and Areas Conditions including map 2 points</b>	3.2 Documents for Selection Factor number 1 and choose either 2 or 3 or both 1 Having history in maintaining this forest 2 Making map for forest boundaries 3 Arial photos as the support evidences for previously maintaining forest	3.22	Required documents 1,2 and 3	3.06	19.69	2
			Required documents 1 and either 2 or 3	2.28	14.68	1
			Required only one document	0.89	5.73	1
	3.3 Area conditions to petition for establishing the Community Forest ▪ Integrated area to petition for establishing the Community Forest Conservation and maximum usage areas	3.17	Agree	2.78	18.00	2
Disagree	0.72		4.60	1		

**Table 4-5 Studying results for Appropriate Criteria for registration of Community Forest Act According to intention of Article 18 in the current Community Forest Act(cont.)**

Factors in Article 18 regarding petition to establish the Community Forest	Criteria of Sociology (50,000 signatures)	Weighting	Appropriate Criteria for Registration of Community Forest Act	Rating	Total Scores*	Appropriated Class
<b>Plan to manage Community Forest 3 points</b>	4.1 Rules for Selection Factors 1 Pure intentions 2 Flexibility according to geographical areas and culture	3.44	Having the community forest standards and regulations	3.44	36.00	3
			Preparation of the community forest standards and regulations	1.67	17.00	1
			Without community forest standards and regulations	0.56	5.70	1
	Listed names of responsible persons for each section of forest		Already listed names	2.67	28.00	2
			Prepared to list names	1.61	17.00	1
			Not yet selected any names	0.39	4.00	1
	Must have other projects to manage forests		Having other projects	2.44	25.30	2
			Preparation	1.33	13.80	1
			Without projects	0.78	8.04	1
	4.2 Plan to conserve the Community Forest Factors 1 Having Conservation area to prevent danger from the Community 2 Monitoring the Community Forest usage		3.39	Having conservation plan	3.30	33.90
Preparation for conservation plan		1.70		16.90	1	
Without conservation plan		0.70		7.34	1	
4.2 Plan to conserve the Community Forest Factors 3 Having Conservation area to prevent danger from the Community 4 Monitoring the Community Forest usage	3.39	Having conservation plan	3.30	33.90	2	
		Preparation for conservation plan	1.70	16.90	1	
		Without conservation plan	0.70	7.34	1	
4.3 Plan to restore the Community Forest By having replacement forest	3.33	Having replacement forest	3.17	33.33	2	
		Preparation	1.61	16.67	1	
		Without replacement forest	0.61	7.22	1	
4.4 Plan to develop the Community Forest Factors 1 New project for the Forestry Village 2 Conservation areas for recreation	2.70	Already have the development plan	2.44	20.00	2	
		Preparation for the development plan	1.44	11.80	1	
		Without the development	0.44	3.63	1	

**Table 4-5 Studying results for Appropriate Criteria for registration of Community Forest Act According to intention of Article 18 in the current Community Forest Act(cont.)**

Factors in Article 18 regarding petition to establish the Community Forest	Criteria of Sociology (50,000 signatures)	Weighting	Appropriate Criteria for Registration of Community Forest Act	Rating	Total Scores*	Appropriated Class
<b>Plan to manage the Community Forest 3 points</b>	4.5 Controlling Plan Biosphere Diversity * Whether or not having wildfire protection plan	2.94	Already have wildfire prevention plan	2.90	25.50	2
			Preparation for wildfire prevention plan	1.50	13.30	1
			Without wildfire prevention plan	0.40	3.93	1
	4.6 Plan to exploit the community natural resources ▪ Listed who should exploit and what to get from the forest ▪ Prevent right replacement from outsiders	3.50	Having residency of the users	3.00	32.00	2
			Preparation to identify residency	1.39	15.00	1
			Without residency of users	0.44	4.70	1
			Planning for right replacement from outsiders	3.06	32.00	2
			Preparation for Planning	1.33	14.00	1
			Without planning	0.33	3.50	1
	4.7 Article 18, paragraph 2 assigned conservation and/or usage areas in accordance to Article 31 ▪ Clearly areas classify usage	3.61	Clearly areas classify	3.28	35.51	3
			Preparation for areas classify	1.17	12.64	1
			Without areas classify	0.72	7.82	1
	▪ No need to classify conservation area from the usage area ▪ Woods usage are prohibited in the conservation areas ▪ Able to product and herbs usage from Community Forest	3.61	Overlapping in areas of exploitation	1.44	16.00	1
			Overlapping in some areas of exploitation	1.61	17.00	1
			Without overlapping in area of exploitation	2.00	22.00	2
Agree			2.61	28.00	2	
Disagree			0.94	10.00	1	
Agree			3.28	36.00	3	
Disagree			0.22	2.40	1	

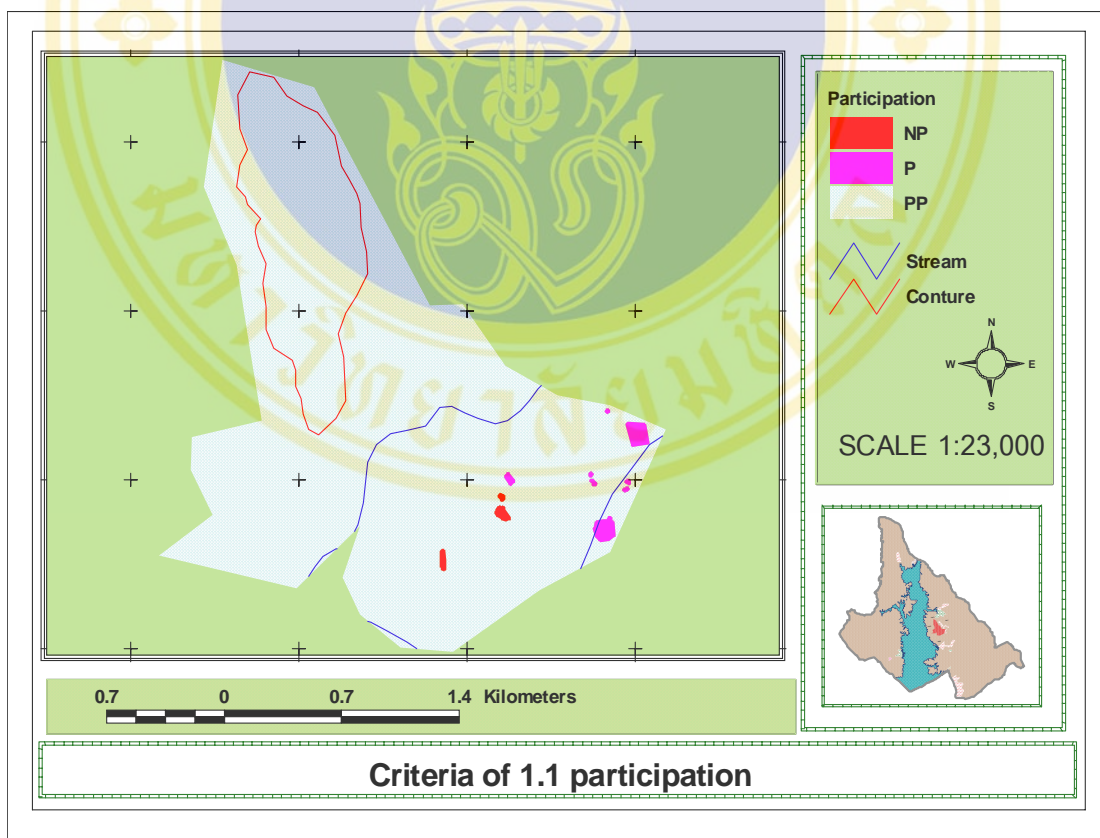
- Sources: 1) Researcher compiled from Article 18 of Community Forest Act Draft  
 2) Questioned and examined factors for scoring according to the actual area conditions from the Committee of Samaka Community Forest, Sri Sawad District, Kanchanaburi Province  
 3) Profound interview of the committee to The current of Community Forest Act Draft and (50,000people) edition core leaders

Remarks: Total scores had same value as the scores in mapping.  
 This table only illustrated different value from the calculation with same method

### 4.3.2 Studying results to find appropriate criteria for registration Sa Ma Kae Community Forest Act

From questioning the definition of area conditions Sa Ma Kae community forest entering the process to find appropriate criteria for registration community forest were obtained taking total scores (table 4-5) be included as data attribution before assigning scores to appropriate level to be formula as layers of data ,resulting in the map from 7 appropriate factors in Sa Ma Kae community forest and appropriate level for registration of Sa Ma Kae community forest act.

**Figure 4-14 Display Map on participated activities in order to establish the community forest according to the Article 18**

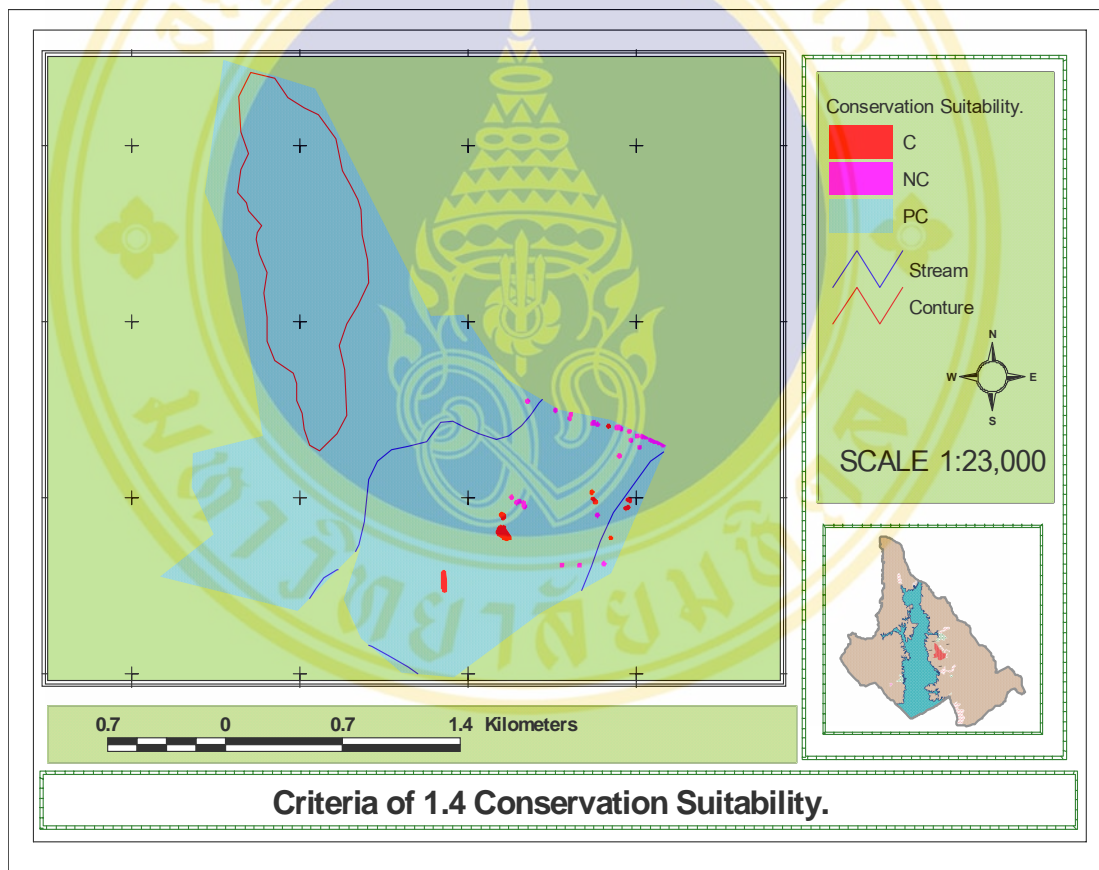


NP (Non Participation Area) referred to non-participated areas which comprised of earth mound, underground water, surfacing ponds which were purely originated by nature without any assistance. Therefore, it was considered areas that required no participation.

**P** (Participation Area) referred to participated areas which comprised of 2 additional grown forests, a survey forest and trees that had been ordained by the Samaka villagers. The yellow robes tied to the trees representing the participation of villagers.

**PP** (Prepare to Participation Area) referred to preparation areas for participation which comprised of areas set apart from NP and P areas since these areas were prepared to support further participation of Samaka Community Forest's villagers.

**Figure 4-15 Display Map on conservation suitability in order to establish the community forest according to the Article 18 (Factor 1.4)**

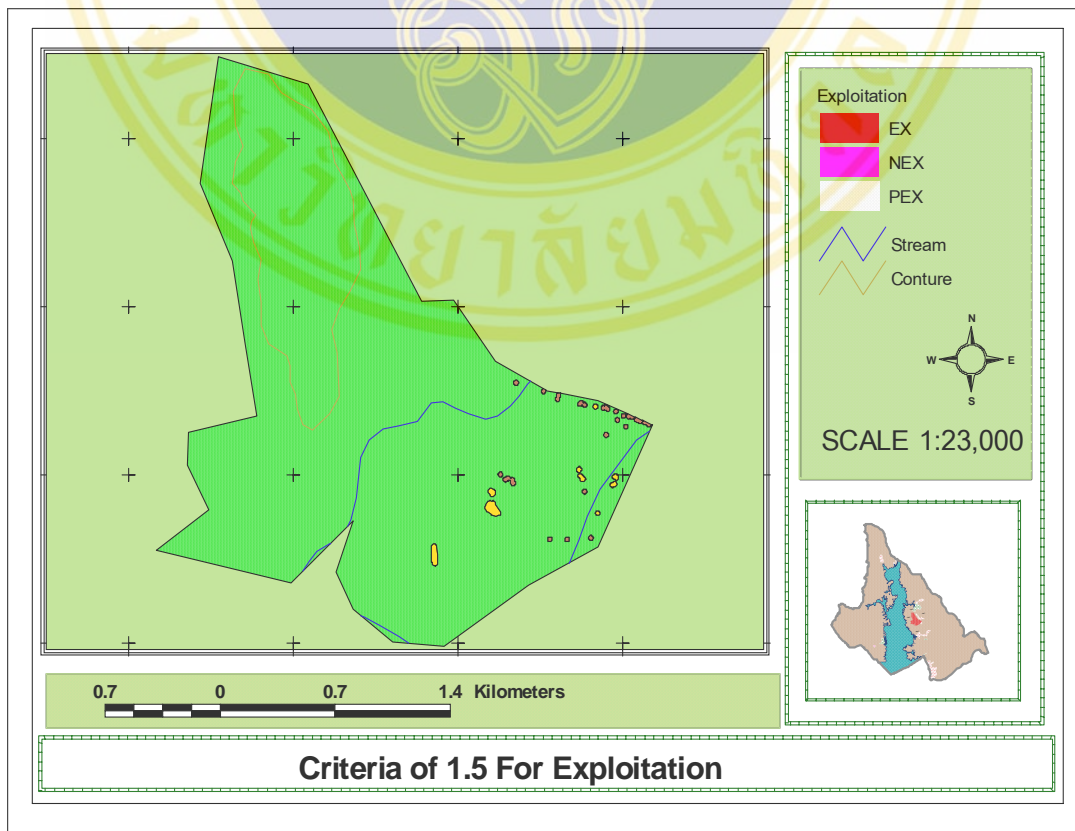


**C** (Conservation suitability Area) referred to conservation or reserved for activities areas without any invasion which comprised of earth mound (Pong Jumpa) underground water, surfacing ponds and trees ordained areas. These areas would not be disturbed by the villagers due to their beliefs, faith and recognition of land value that the areas should be left alone to gain more benefits, such as, earth mounded as sources of staples for animals.

NC (Non Conservation suitability Area) referred to areas without conservation which comprised of plants and vegetables, for example, Indian gooseberry, Bamboo, Mushrooms, Rae nyok, Pae mushroom, Sweet plants, Chebulic myrobalans, Rabbit trees, Bitter gourd. Since the villagers depended on these fruits and flowers for their main diets, they paid much attention to the availability of these plants and vegetables. However, the preservation for benefits had different meanings from conservation areas of the community forest.

PC (Prepare to Conservation suitability Area) referred to areas prepared for conservation within Samaka Community Forest’s boundaries but remained outside NC and C areas to support future activities in order to conserve Samaka Community Forest either ordained forest or ceremony to support the sacred *Pipal Tree* that had been damaged by the wildfire. In the future, the tree with similar feature must be looked for to continue with the same tradition.

**Figure 4-16 Display Map on areas exploitation for community in order to establish the community Forest according to the Article 18 (Factor 1.5)**

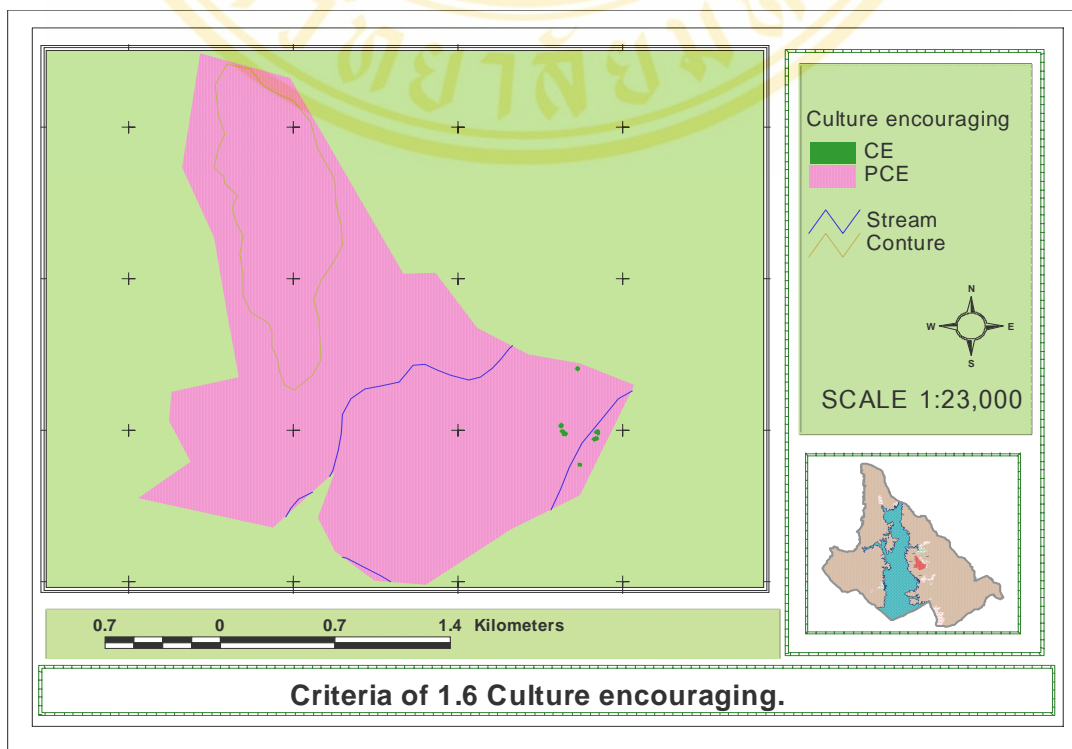


**EX** (Exploitation Area) referred to areas using for community advantages, mostly to make living without woods exploitation for building houses. These areas were used for growing varieties of plants and vegetations for consumption, depending on seasons. The survey was conducted in July during the rainy season. The main staples founded in Samaka Community Forest were Bamboo and *Pae* mushrooms. Besides, many plants and vegetations were abundantly available, such as, *Ra nyok* mushrooms, Bitter gourd, Order *EUPHORBIACEAES* (Local name *Phak Wan*), Indian gooseberry. These were seasonal plants harvested from other places as well as Samaka Community Forest.

**NEX** (Non Exploitation Area) referred to areas not using for community to make living which including the conservation areas. According to Article 18, two areas must be clearly separated. Therefore, to make living in the conservation areas had been strictly prohibited and the area usually located further way from public nuisances.

**PEX** (Prepare to Exploitation Area) referred to prepared areas using for community to make living. As a matter of fact, it was the same areas reserved for conservation. Therefore, it was possible to choose either area.

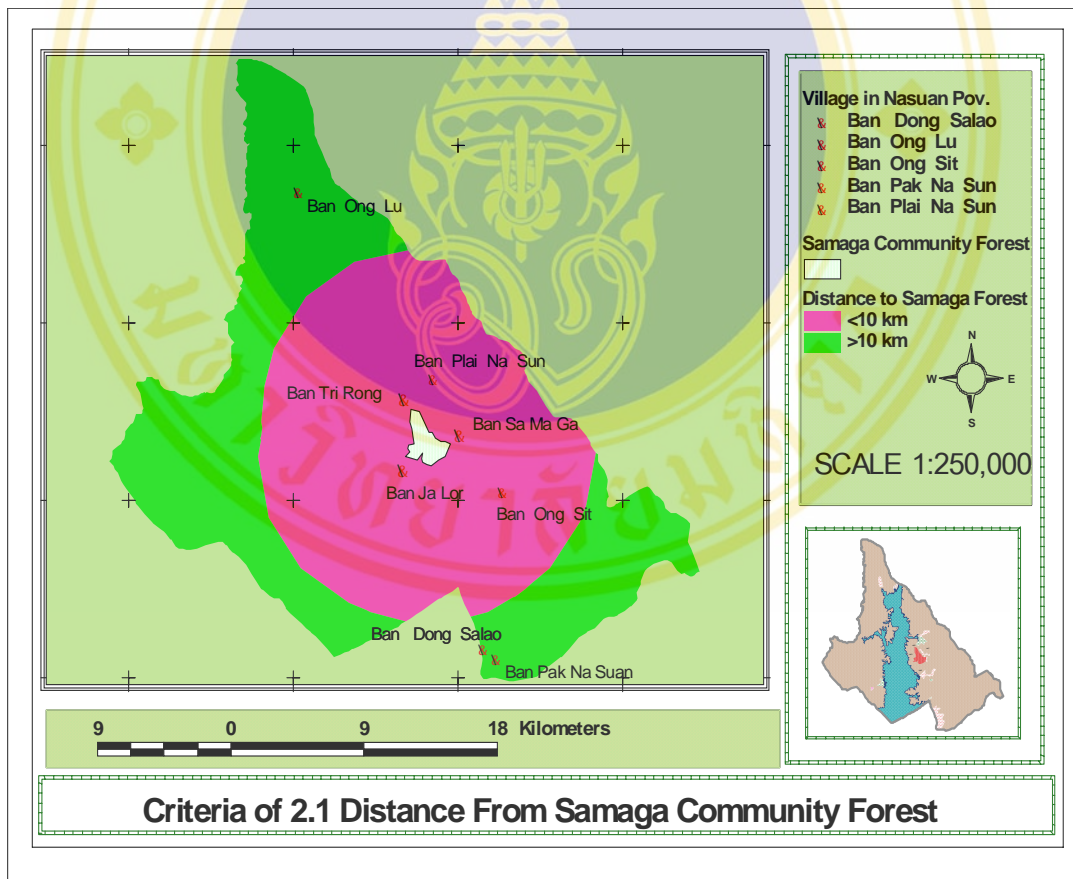
**Figure 4-17 Display Map on cultural encouraging areas of the community in order to establish the community forest according to the article 18 (Factor 1.6)**



CE (Culture encouraging Area) referred to cultural encouraging areas of the community consisted of areas to ordain forest and ceremony to support the trees.

PCE (Prepare to Culture encouraging Area) referred to prepared areas for cultural encouraging of the community. According to the teaching of Luang Por Wat Tum Papiroon who was the core leader to ordain forest, the forest could be ordain anywhere within the community forest, only waiting for right opportunity and proper time.

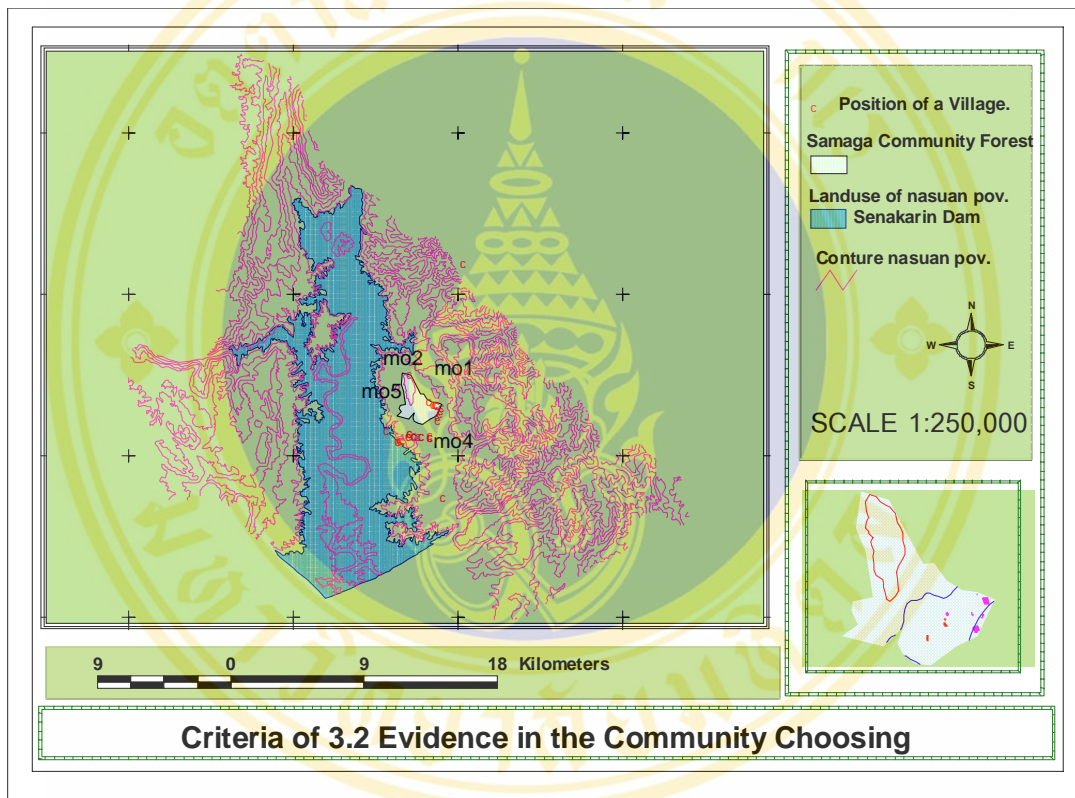
**Figure 4-18 Display Map on community distance from Samaga Community Forest in order to establish the community forest according to the Article 18 (Factor 2.1)**







Distance less than 10 km from Samaga Community Forest derived from regulated rules of the experts in forestry to explain the distance that community was allowed to exploit forest resources within reasons and limits of 10 km. These were areas of Ban Ply Nasuan, Ban Samaga, Ban Tri Rong, Ban Ja Lor Ban Ong Sit.

**Distance more than 10 km** from Samaga Community Forest could be allowed for exploitation also. This rule was essential for protection of the community forest of Ban Dong Salao, Ban Pak Nasuan and Ban Ong Lu.

**Figure 4-19 Display Map for community choosing the historical advent of the community and location together with the supporting map according to Article 18 (Factor 3.2)**

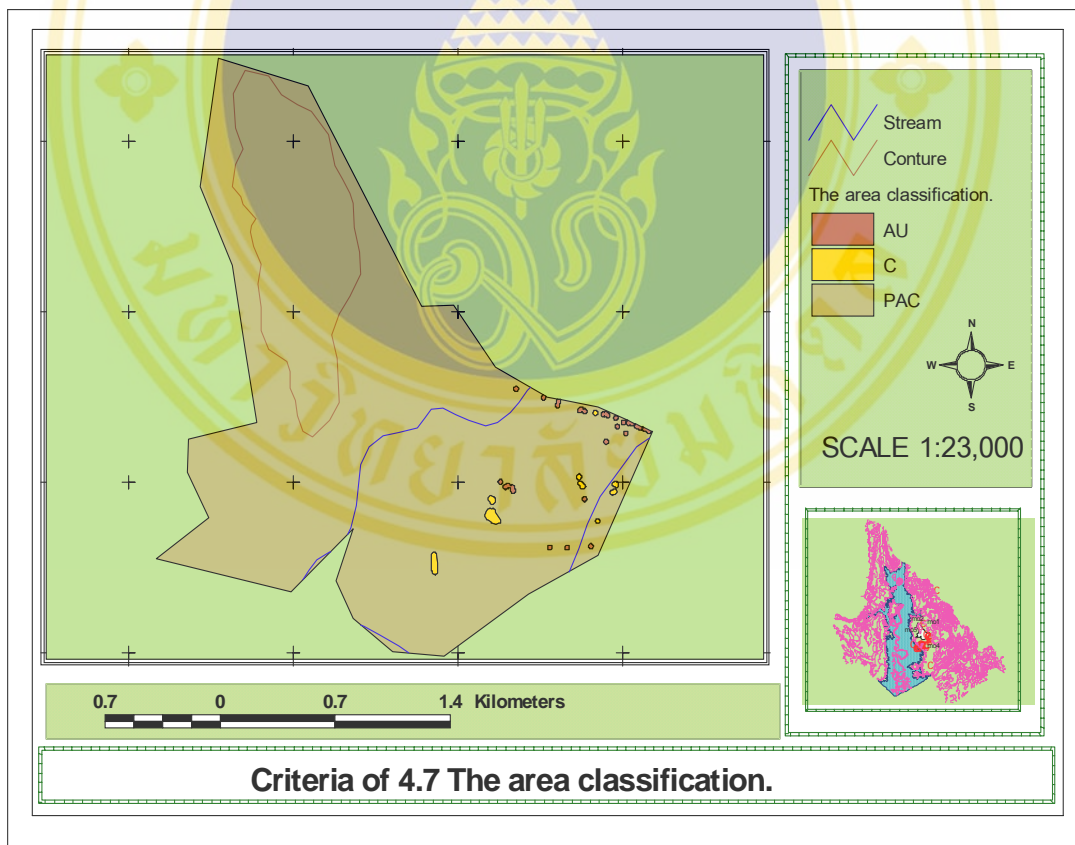


-  **Sri Na Ka Rin DAM**
-  **Sa Ma Kae Community Forest**
-  **Contour line**
-  **Local area village to look after for Sa Ma Kae Community Forest**

Article 18 stated that any person who lived in the community located within or near the non-conservation areas with ability to maintain the forest areas was considered having proper qualifications to submit the petition provided that he must be resided in that area at least 5 years and willing to maintain the forest petitioned for establishing the community forest.

The surrounding areas of Samaga Community Forest to petition for establishing the community forest were included 8 villages, located within Moo1, Moo2, Moo4 and Moo5. They were 7 villages of Karen Po and a village of northeastern community, namely, Ban Ja Lor. Findings from the information obtained from Kanchanaburi Forestry Department revealed forest's maintenance along with the assistance of the government sector since 1993. Therefore, it has been 12 that there had been community years up to now for the maintenance of Samaka Community Forest. This could be considered as proper qualification to petition for establishing the community forest.

**Figure 4-20 Display Map for clearly separated conservation and exploitation areas for maintenance according to Article 18 (Factor 4.7)**



**AU (Advantage Using Area)** referred to classification areas for community exploitation by identifying their actual motives. In reality, it might be intended for diversified exploitation. Nonetheless, this study was not directed at the quantitative and proportionate areas separation but rather aimed at the study of the balance

between the area conditions and the rules to petition for establishing the community forest according to Article 18 of the Community Forest Act. The feasibility of the data base had been verified with Article 31, paragraph 2 regarding “Planting trees by the community forest’s members would be allowed for household usage only”. Based on the definition in Article 31, paragraph 2, the villagers could make use of trees from self-grown forest. However, it was the villager’s decisions not to cut down the trees that they planted since their main objectives for growing forest were having fertile forest with increasing fruits and wild flowers where they could benefit from that forest indefinitely. Therefore, the areas for growing forest of Samaga villagers must be listed as Factor 1.1, objectives for community participation to maintain forest.

**C (Conservation suitability Area)** referred to classification area for conservation areas that the villagers would not interfere with. From actual areas examination, the areas contained features similar to the definitions were nampud swamp, surfacing water, earth mounded and beliefs, such as, ordained trees and supported trees according to beliefs from both Buddhists and Karen, showing the union of both cultures by using the forest as the medium.

**PAS (Prepare to area classification)** referred to classification areas clearly prepared for both exploitation and conservation. The definition of both areas was not only based on community alone but also the definition of Community Forest Act for future use as well. Obviously, this study was only limited the content as defined by the community. Comparison with Article 31, paragraph 1 to confirm location of separated area was defined in such Article which could serve as the data base to support changes in the future.

#### **4.4 Additional factors appropriated for Community Forest Act relevant to the community.**

Since few Articles in the current Community Forest Act (Joint-committee) have not been completed under some consideration, such as, Article 18, Article 23/1, Article 23/2, Article 31/1 presented to the committee on September 29, 2005 (see

appendix d). Results of this study were observed as motivation to accelerate the completion of this Community Forest Act.

Objectives for registration of Community Forest Act from the intention of 11 persons out of 20 most significant persons (see Appendix A) and details from interview results indicated that the outstanding regulations with high scores comprised of, participation in maintaining community forest, confirmation of rights to maintain community forest given to indigenous community for conservation and sustainable usage as well as promotion of culture (Table 4-3). After taking scores from the experts into consideration, findings revealed significance value in every numbers with suggestion to include in such regulation the restoration of deteriorate forest to be forest suitable for community's usage as well as complete details of studying objectives to be able to confirm the association between Article 18 and 15 as the identifying article for registration of Community Forest Act (see appendix d for Article 5's content). Article 18 in comparison with the plan for registration of Community Forest Act contained crucial elements which were objectives for registration of Community Forest that must be coincided with the plan for maintaining community forest to be verified by the Community Forest Planning Policies for feasibility both in principles and practice. These objectives could well be prime examples for other communities to follow which in turn put more weight to the plan for registration of Community Forest Act.

As for Article 23/1, references were made to indigenous community located in the conservation area which Article 18 ,stated that community must located disagreement in definition between them, If being community forest in conservation in Action 23/1,definition must be clearly distinctive therefore, definition should be mentioned community in more details.

Article 23/2 referred to natural resources exploitation from community forest in the conservation area must be done in balance and sustainable according to Ministry Regulations of the Cabinet which must be enforced throughout the nation. Since it depended on culture, geography and forest type of community registered for Community Forest Act, there must be some flexibility in handling the matters as priority in selecting community.

Provision in Article 31/1 allowed community forest that already proceeded in accordance to regulations of Committee for Community Forest Policies and Community Forest Maintenance Committee not to follow Forestry Law dealing with transformation but rather having the Committee for Community Forest Policies set up own regulations. Therefore, regulations used in selecting Committee for Community Forest Policies process must be carefully scrutinized for transparency.



## CHAPTER V

### CONCLUSION AND RESULTS ANALYSIS

#### 5.1 Conclusion

##### 5.1.1 Ranking and grouping for appropriated criteria for registration of Community Forest Act

1) Ranking and grouping criteria by experts were divided into 3 levels.

**Table 5-1 Ranking and Grouping Criteria for Registration Community Forest Act.**

Factors According to Article 18 of Community Forest Act		Weighting	Scores	Total Score
<b>High Criteria</b>				
No.				
1	Having area for Conservation(4)	3.83	3.44	52.82
2	Having area for Participation (4)	3.72	3.33	49.63
3	Having objective for Confirmation of Villager's Rights(4)	3.50	3.20	44.00
4	Having area for Restoration of Community Forest(4)	3.30	3.30	44.00
5	Having area for Exploitation in Community Forest(4)	3.17	3.28	41.52
6	Agreement for products and herbs usage from Community Forest (3)	3.61	3.28	36.00
7	Having rules and regulations(3)	3.44	3.44	36.00
8	Distinctly separated areas for conservation and utilization(3)	3.61	3.28	35.51
<b>Moderate Criteria</b>				
9	Having areas or objectives to promote cultures(4)	2.89	3.00	34.67
10	Having plan to conserve community forest(3)	3.39	3.30	33.90
11	Having replacement forest(3)	3.33	3.17	33.33
12	Having plan to prevent right replacement(3)	3.50	3.06	32.00
13	Having plan to exploit resources in the community forest(3)	3.50	3.00	32.00
14	Preparing areas or having objectives to conserve one or another(4)	3.83	1.94	29.82
15	Listed names of responsible persons in each section of the forest (3)	3.44	2.67	28.00
16	Agree using woods in the reserve area of the community forest was forbidden (3)	3.61	2.61	28.00
17	Preparing to restore deteriorated areas in the community forest(4)	3.30	2.00	27.00
18	Having plan to prevent wildfire (3)	2.94	2.90	25.50
19	Having other projects to support community forest management (3)	3.44	2.44	25.30
20	Preparing areas for exploitation (4)	3.17	1.83	23.22
21	Preparing areas for participation (4)	3.72	1.56	23.16
22	No over-lapping for exploitation (4)	3.61	2.00	22.00
23	Having plan to develop community forest (3)	2.70	2.44	20.00

**Table 5-1 Ranking and Grouping Criteria for Registration Community Forest Act (Cont.)**

Factors According to Article 18 of Community Forest Act		Weighting	Scores	Total Score
<b>Moderate Criteria (cont.)</b>				
No.				
24	Having 3 evidenced for selecting community (2)	3.22	3.06	19.69
25	To confirm right of villagers, either number (4)	3.50	1.40	19.00
26	Community lived legally (2)	3.05	2.94	18.00
27	No area division for reservation and exploitation with maximum used	3.17	2.78	18.00
<b>Least Criteria</b>				
28	Preparing for Community Forest Regulations(3)	3.44	1.67	17.00
29	Having over-lapping areas for conservation and utilization(4)	3.61	1.61	17.00
30	Preparing for names list(3)	3.44	1.61	17.00
31	Preparing for plan to conserve community forest(3)	3.39	1.70	16.90
32	Preparing for plan to restore community forest(3)	3.33	1.61	16.67
33	Rules for selecting community(2)	3.05	2.61	16.00
34	Should look at managing non-indigenous community(2)	3.05	2.50	15.00
35	Preparing to residency of the users natural resources(3)	3.50	1.39	15.00
36	Evidences for selection 1 or 2 (2)	3.22	2.28	14.68
37	Preparing community plan to prevent right's replacement (3)	3.50	1.33	14.00
38	Preparation other projects to manage forests(3)	3.44	1.33	13.80
39	Preparing plan to prevent wildfire (3)	2.94	1.50	13.30
40	Ignore duration staying in the forest(2)	3.05	2.06	13.00
41	Preparation for areas classify (4)	3.61	1.17	12.64
42	No participation area(4)	3.72	0.83	12.41
43	Preparing plan for development(3)	2.70	1.44	11.80
44	No restoration in Community Forest(4)	3.30	0.83	11.00
45	Able to remove if see unfit (1)	3.05	1.44	10.69
46	Disagree to woods usage are prohibited inCommunity Forest (4)	3.61	0.94	10.00
47	Never judge on person's number only(1)	3.06	0.83	8.66
48	Rules for selection(1)	3.06	2.78	8.49
49	Domicile(1)	3.06	2.78	8.49
50	Resided near community forest and being actual users(1)	3.06	2.72	8.32
51	Origin of registered persons for Community Forest Act(1)	3.05	2.56	7.81
52	No confirmation of rights for 2 numbers(4)	3.50	0.50	7.00
53	No areas or objectives for conservation one or another.(4)	3.83	0.44	6.81
54	Never received any benefits and Never managed Community Forest (1)	3.06	2.06	6.28
55	Commercial usage and don't supporting indigenous community in Community Forest(4)	3.17	0.44	5.63
56	No areas or culture to promote culture(4)	2.89	0.44	5.14
57	Registered person could stay illegally(2)	3.05	0.78	4.80
58	Having area for conservation and utilization on maximum(2)	3.17	0.72	4.60
59	Disagree usage product and herbs from Community Forest(3)	3.61	0.22	2.40

a) Ranking and grouping High criteria for registration of Community Forest Act from experts

Findings from studying results among scores of main factor from intention providers revealed that objectives were the first significant aspect and planning for maintenance was also crucial since it varied according to objectives. More findings indicated second significant aspect concerning exploitation of community forest. Experts and community both agreed on distinctly divided areas between conservation and utilization and harvesting wild flowers, vegetations and herbs from community forest should be done to balance the nature provided that harvesting would not affect the production's quantity of the forest.

b) Ranking and grouping Moderate criteria for registration Community Forest Act from experts

Findings from the results of study among scores of moderately criteria for registration of Community Forest Act revealed that having rules and regulations had the most scores, next, planning for community forest conservation, restoration and resources exploitation, preparing areas according to objectives, conservation, restoration, utilization and participation, following by, origin of community in accordance to the Act, in another words, brief history of community and conditions of area to register Community Forest Act. Obviously, moderately criteria lacked of names and brief background of registered person for Community Forest Act, perhaps due to the score's value was so small, as equal to 1 which indicated the least significant.

c) Ranking and grouping Least criteria for registration of Community Forest Act from experts

Findings from the results of study had the highest scores in planning maintenance of the community forest involved preparation for various planning, next history of community forest and some in practical operations, following by factor to set up qualification of registered persons and background quite strictly which made up for different opinion. Therefore, scores were not as valid as they should be.

2) Ranking and grouping appropriate criteria by applying based on area conditions of Samakae Community Forest which could be divided into 3 levels.

**Table 5-2 Appropriated criteria for registration Community Forest Act from area conditions of Samakae Community Forest**

Article 18	Intention for giving	Criteria from Area conditions of Samakae Community Forest	No.of Criteria	Total Score	
				User	Expert
Objectives	Community Participation	<b>Areas for joint-activities for participation,</b> such as, planting trees in ceremonies of supporting woods, ordain trees.	2	64.00	49.63
				- Class 3 -	
Objectives	Conservation areas in Community Forest	<b>1 Having objective and area conservation.</b> 1. Food Sources, mounded earth, surface waterhole 2. Having areas for exploring species. 3. Salt Lick and waterhole for animals	1	64.00	52.82
				- Class 3 -	
Manage Planning		<b>2 Having plan to conserve forest.</b> Cutting down economic trees within community was forbidden.	10	26.00	33.90
				- Class 2 -	
Objectives	Community benefit from Community Forest	<b>1 Having area for Exploitation</b> Food: Bamboo, bitter gourd, chebulic myrobalans, Pae mushroom , Indian gooseberry, Rangyok mushroom, sweet vegetables, wild rabbits, Pak E-nun, Tong-Tun leaves	5	37.33	41.52
				- Class 3 -	
Manage Planning		<b>2 Agreement for product and herbs usage from Community Forest</b>	6	44.00	36.00
				- Class 3 -	
Objective	To promote culture	Ceremonies to support trees and ordain forest.	9	54.67	34.67
				Class3	Class2
List of registered persons	Community location, distance of community from community forest	<b>The period of time reach the forest less than 1 or 2 hrs. and distance less than 10 km</b> 1 <sup>st</sup> group consisted of Ban Ply Nasuan and Ban Ongju 2 <sup>nd</sup> group consisted of Ban Trirong 4 <sup>th</sup> group consisted of Ban Samakae and Ban Ongsit 5 <sup>th</sup> group consisted of Ban Jalao	50	12.00	8.32
				- Class 1 -	
Community Origin	Evidences to be used for community selection based on origin of community and conditions of Samakae community forest.	<b>1 Rules for Community Selection</b> Indigenous community: Ban Ply Nasuan, Ban Ongju, Ban Trirong, Ban Samakae and Ban Ong. Based on historical background, these villages were over 100 years old as being judged by fruit trees at Ban Jalao after moving out from Ban Samakae, having the migration of Isan people resulted from construction of Sri Nakaran Dam for over 20 years. Therefore, every village was established for more than 20 years.	32	21.33	16.00
				Class2	Class1
Manage Planning		<b>2 Rule for Manage Planning Selection</b> 1. Patrolling to catch illegal cutting down trees. 2. Having rules for community forest	7	48.00	36.00
				- Class 3 -	

**Table 5-2 Appropriated criteria for registration Community Forest Act from area conditions of Samakae Community Forest (Cont.)**

Article 18	Intention for giving	Criteria from Area conditions of Samakae Community Forest	No.of Criteria	Total Score	
				User	Expert
Paragraph 2, areas classify from conservation and use to support life area	Distinctly classify areas for conservation and exploitation within community forest	Clearly areas to classify	8	32.00	35.51
				Class2	Class3

Indication from Table 5-2 had proven that appropriate criteria for registration Community Forest Act could be adapted to area conditions of each community forest, same as Samakae Community Forest by minor factors must built on basis of intention of Community Forest Act and those data must be used to construct map in appropriate area for registration Samakae Community Forest as illustrated in Figure 5-1

### 5.1.2 Summarized appropriate criteria for registration of Community Forest Act

Appropriate criteria for registration of Community Forest Act were derived from the efforts of the committee and core leaders of the community forest network, private organization, experts in every subjects as well as committee of Samakae Community Forest and Samakae villagers. Every involved parties had expressed their opinion aiming towards similar directions, that was the proper design for community forest joint-maintenance, since some Articles , such as , Article 23/1, 23/2 and 31/1 were uncompleted, common areas had been added to increase practical flexibility. These Articles should be feasible when they were completed and concise, based on the Community Forest Act, Article 18 as illustrated in Table 4-5.

#### 5.1.2.1 Appropriate criteria for registration of Community Forest Act from experts were divided into 3 levels.

##### 1) High Criteria for Registration of Community Forest Act

##### 1.1 Objectives for Registration of Community Forest Act

1.1.1 To participate by having areas for activities to demonstrate participation.

1.1.2 To confirm rights by having 2 components which were indigenous community entitled to their rights to maintain community forest, and community was not allowed to occupy community forest area in order to make up for agreement between community and government in maintaining community forest.

1.1.3 To restore deteriorate forest to be healthy forest for community usage provided that deteriorate community forest that locals were given rights to could be restored for usage by locals who had started to restore that area earlier.

1.1.4 To conserve by having 2 components which were objectives for conservation of community forest must be stated and community forest must be making into dense forest or environmental better.

1.1.5 To utilize by having definite areas or clear objectives to demonstrate usage.

## **1.2 Maintenance Plan for Community Forest**

1.2.1. Criteria for selecting plan to maintain community forest by preparing rules and regulations of community forest.

1.2.2 Community Forest must clearly limit area for conservation and/or usage area according to Article 31.

1.2.3 In the community forest, wild flowers as well as vegetations and herbs could be harvested.

## **2) Moderate Criteria for Registration of Community Forest Act**

### **2.1 Objectives for Registration Community Forest Act**

2.1.1 To participate by having areas for activities to demonstrate participation.

2.1.2 To confirm rights by having 2 components which were indigenous community entitled to their rights to maintain community forest, and community was not allowed to occupy community forest area in order to make up for agreement between community and government in maintaining community forest.

2.1.3 To restore deteriorate forest to be healthy forest for community usage provided that deteriorate community forest that locals were given rights to could be restored for usage by locals who had started to restore that area earlier.

2.1.4 To conserve by having 2 components which were objectives for conservation of community forest must be stated and community forest must be making into dense forest or environmental better.

2.1.5 To utilize by having definite areas or distinct objectives to demonstrate usage.

2.1.6 To promote culture by having areas or objectives for encourage. culture.

## **2.2 Brief origin of community and area conditions for registration of Community Forest Act including abbreviated map to display areas and adjacent areas**

2.2.1 Community must be legally lived there, such as, being approved from the Ministry of Interior, having identification card ,Thai nationality,

2.2.2 Evidences for selecting community based on 3 components which were maintenance history of this community, making map of community forest boundaries and aerial photos as the supporting evidences for previous maintenance of community forest.

2.2.3 No areas division between conservation and maximum utilization of community forest.

## **2.3 Maintenance Plan for Community Forest**

2.3.1. Having name list of persons who responsible for each section of community forest.

2.3.2. Having other projects to support maintaining community forest.

2.3.3. Having plan for conservation of community forest with elements in food security and monitoring exploitation of community forest.

2.3.4. Having planned for restoration of community forest by having replacement forest in the community forest.

2.3.5 Having planned to develop community forest which comprised of new forestry projects and for recreation.

2.3.6 Having planned for preventing wildfire.

2.3.7 Having planned to exploit community forest resources by listing who and what could be used from community forest.

2.3.8 Having planned to prevent unofficial right replacement for registration of community forest from outsiders.

2.3.9 Areas division should not be overlapped between conservation and utilization.

2.3.10 Using woods in the conservation area was not allowed.

### **3) Least Criteria for Registration of Community Forest Act**

#### **3.1 Objectives for Registration of Community Forest Act**

3.1.1 No areas for activities to demonstrate participation.

3.1.2 To confirm rights by having 2 components: Indigenous community entitled to their rights to maintain community forest, and community was not allowed to occupy community forest area in order to make up for agreement between community and government in maintaining community forest.

3.1.3 To restore deteriorate forest provided that there had never been any restoration in that deteriorate community forest by the community itself.

3.1.4 To conserve area by the locals or having 2 objectives for conservation which were objectives for conservation of community forest must be stated and community forest must be environmental better.

3.1.5 To utilize by having definite areas or clear objectives to demonstrate usage.

3.1.6 To promote culture by having areas or objectives to demonstrate culture.

#### **3.2 Names and History of Registered persons for Community Forest**

3.2.1 Criteria for names selection and community history based on ages, common and uncommon.

3.2.2 Domicile which were indigenous community previously lived there at least 5 years prior to presenting this law or having actual residence in that area, supporting by identification card and house registration to specify years of residence.

3.2.3 Living near community forest and being actual user.

3.2.4 For behavior, never got commercial benefits from community forest, never maintained but intended to look after the community forest.

3.2.5 As for origin of registered persons, they must pass inspection by Provincial committee, villagers or established from participation of villagers. Registration should not base on numbers alone. Names of person could be withdrawn if found that person misbehaved.

### **3.3 Origin of Community briefly and area conditions**

3.3.1 Criteria for community selection based on 2 components which were indigenous community and community goodwill.

3.3.2 Methods for maintaining should be observed rather than duration living in forest(Case on non-indigenous community)according to Article 23/1.

3.3.3 Illegal living

3.3.4 Evidences for community selection based on 2 components which were history or making map to show boundaries and aerial photos to confirm previous preservation of community forest.

3.3.5 Areas classified between conservation and exploitation with contour lines.

### **3.4 Maintenance Plan for Community Forest**

3.4.1 Criteria for selecting plan for community forest maintenance by preparing rules and regulations of community forest.

3.4.2 Preparing for name list of persons who responsible for each section of community forest.

3.4.3 Preparing for other projects to support community forest.

3.4.4 Preparing for conservation of community forest with components in food security and monitoring exploitation of community forest.

3.4.5 Preparing plan to restore community forest by having replacement forest in the community forest.

3.4.6 Preparing for plan to develop community forest which comprised of new forestry projects and for recreation.

3.4.7 Preparing for plan to prevent wildfire.

3.4.8 Preparing for plan to exploit community forest resources by listing who and what could be used from community forest.

3.4.9 Preparing community plan to prevent right replacement for registration of community forest from outsiders.

3.4.10 Having areas overlapped between conservation and utilization.

### **5.1.2.2 Appropriate criteria for registration Community Forest Act based on area conditions of Samakae Community Forest divided into 3 levels.**

#### **1) High Criteria for Registration of Community Forest Act**

##### **1.1 Objectives for Registration of Community Forest Act**

1.1.1 Criteria for participate by having areas for activities.

1.1.2 Criteria for conserve by having 2 components.

1.1.3 Criteria for having area for Exploitation in Community Forest.

##### **1.2 Maintenance Plan for Community Forest**

1.2.1 Criteria for preparing rules to selecting manage planning.

1.2.2 Criteria for Agreement for product and herbs usage.

1.2.3 Clearly areas to classify.

#### **2) Moderate Criteria for Registration of Community Forest Act**

##### **2.1 Objectives for Registration Community Forest Act**

Criteria for promote culture by having areas or objectives to demonstrate culture.

##### **2.2 Origin of Community briefly and area conditions**

Criteria for Rules for Community Selection

##### **2.3 Maintenance Plan for Community Forest**

Criteria for having plan to conserve community forest

#### **3) Least Criteria for Registration of Community Forest Act**

##### **3.2 Origin of Community briefly and area conditions**

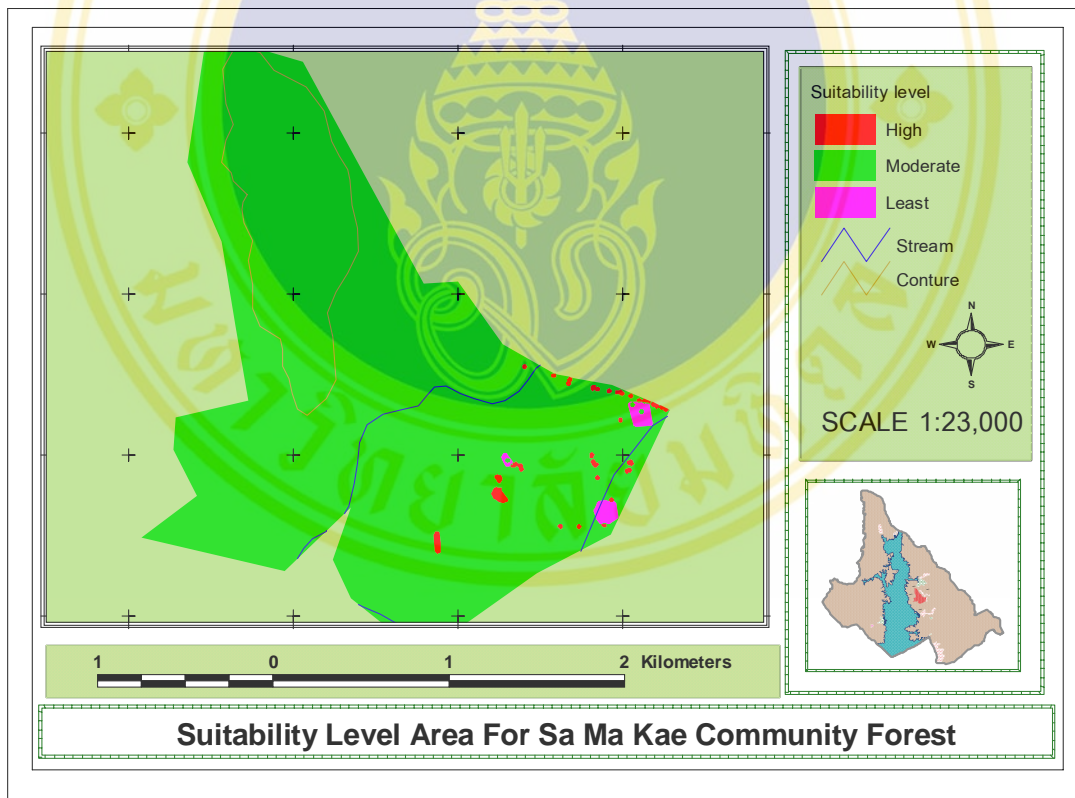
Criteria for Rule for Community selection

##### **3.1 Names and History of Registered persons for Community Forest**

The period of time reach the forest less than 1 or 2 hrs. and distance less than 10 km

After ranking and grouping appropriate criteria for registration of Samakae Community Forest Act from questionnaires, those criteria were being checked against area conditions. Results indicated overlapping between criteria that agreed with questionnaires and criteria that agreed with facts from Samakae Community Forest. This had lead to criteria appropriated for area conditions of Samakae Community Forest, completely agreed with contents in Article 18 and criteria of intention providers as illustrated in Figure5-1

**Figure 5-1 Map showing appropriate areas for registration of Samakae Community Forest Act according to Article 18**



**Suitability level** referred to appropriate criteria level of area in Sa Ma Kae Community Forest can divide to 3 level

**High** referred to highly suitability areas for registration of Community Forest Act which included conservation and utilization areas that were set up by Samakae Community Forest Committee who divided areas into separate sections.

**Moderate** referred to moderate suitability areas for registration of Community Forest Act, including prepared areas to match with objectives and plan for maintaining community forest to extend balancing nature of community forest.

**Least** referred to low suitability areas for registration of Community Forest Act, including the forest survey and growing areas which indicated community participation. However, Article 31 had not concluded permission for the locals to use woods in the forest.

## 5.2 Study Results Analysis

### 5.2.1 Ranking group of appropriate criteria for registration Community Forest Act

Appropriate criteria for registration Community Forest Act for all 3 levels consisted of extremely appropriate criteria as already put in operation, for instances, conservation of community forest before registration of Community Forest Act. Majority of moderately criteria were under preparation stage, such as, arranging for the meeting to formulate written rules of Community Forest. As for least appropriate criteria, they were community criteria that had not been put in operation, such as, without area to demonstrate participation within the community forest. Those 3 appropriate criteria associated with each other with the ability to adjust levels of criteria from the least to the most appropriated group if the community had strong desire to improve the missing criteria and strengthen the existing criteria to be the strong point of community.

Ranking group of criteria was done only to show significance of level. Although, the high significance level might not be contain the best criteria but being presented as feasibility criteria that local community able to do directly in line with the written petition for registration Community Forest Act which were ability to verify ranking and appropriated group criteria as appeared in the actual state. This would help to prepare for readiness in area conditions and in the same time knowing errors that must be corrected before submitting petition to register Community Forest Act.

### 5.2.2 Summarized significance factors and appropriateness for registration of Community Forest Act

Because different objectives for registration Community Forest Act were the most extreme priority for all three criteria, it had given the indication that no matter what criteria belonged to any community forest, objectives of community were still essential and being the first thing to show attention and intention of the registered person for Community Forest. Nonetheless, the Community Forest Act failed to determine the exact definition of such words as, conservation, exploitation and area features, type of vegetation allowed for consumption. Studying results could only allow us to examine only written details, there had never been any standard set up by the Community Forest Act.

Based on opinion relevant to results analysis regarding ambiguous words, there were some difficulties in research operation. Since the objectives for registration of Community Forest Act were quite significant, words must be clarified for more effective and beneficial tasks. To prove the point, Article 5 could be cited as more support to objectives for registration of Community Forest in accordance to Article 18 in order to derive at precise objectives as original model to assist in writing details of Community Forest Act as illustrated in Table 5-8.

**Table 5-3 Comparison of studying results between objectives in Article 18 and Article 5 in the Community Forest Act**

<b>Article 5 registration for community Forest must proceeded according to objectives*</b>	<b>Study results</b>
(1) Conservation of Forest as natural resources , surrounding and biodiversity	Extremely criteria total scores 52.82
(2) Sustainable exploitation of Natural Resources in Community Forest	Extremely criteria total scores 42.52
(3) Promoting diversified culture and Tradition of Community regarding conservation, restoration and monitor usage of natural resources in the forest	Moderately criteria total scores 34.67
(3/1) Restoration of deteriorated forest by replacing trees in utilize area	Extremely criteria total scores 44.00
(4) Build up collaboration between public and private sectors in joint management of Community forest.	Extremely criteria scores 49.63

Remark\* Article 5 stated that registration of Community Forest Act must be done according to objectives specified within the Community Forest Act presented to Join-committee on September 29, 2005.

From Table 5-3, total scores derived from studying results and appropriate levels had reflected ideas of concerned parties firmly based on the main objectives of the whole community and Community Forest Act by relying on conservation, exploitation, collaboration between the government and villagers as well as being aware of villager's traditional lifestyles which confirmed that Article 5 had sufficient clarification to limit roles of community towards giving definition for objectives of the community forest as being illustrated in Table 5-8, showing completed results of studying derived from clarification of Article 5 which in turn created reliability and clarity in the contents of Article 18.

According to intention in Article 18 of Community Forest Act, components required for registration of Community Forest Act must be included in order to clarify matters for concerned locals and officers who collaborated together to accomplish the tasks. Outstanding factors involved with high probability for the indigenous community to pass consideration by establishing actual residence in the area registered for Community Forest Act as well as history of forest maintenance. As a matter of fact, the indigenous community wanted only the approval of maintenance right and participation, enabled them to harvest wild flowers and vegetations based on principles of conservation. Areas between conservation and utilization must be distinctly separated by having the Committee for Community Forest monitoring whether or not the plan had been carried out in accordance with registration objectives.

In the researcher's opinion, evaluation on readiness of community forest from 53 major criteria which derived from intention providers and experts should not rely on proportion of criteria as the basis, but rather formulate new criteria from area conditions of community forest with real area inspection by applying these criteria with actual forest's users. Data must be obtained by questioning on area conditions whether any data had overlapped with all 53 criteria before taking those criteria to find appropriate level. Results should be presented with transparency and at the same time improving existing criteria or those leading to progress. The more these criteria were available, the better results for registration of completed community forest and evaluation of community's readiness as well as originating operational plan for organized and well-prepared community.

To summarize the findings from the study, at first, this Act had stressed on the importance of principles and maintenance by community as the primary process for passing consideration, following by the community itself and lastly identifying the roles of locals who lived in that community forest to be well-planned with rules that leading to the next important step for returning this right back to the people based on the regulations that would not impact neither public nor private sector.

### **5.2.3 Additional factor for the Community Forest Act to be suitable for local community**

#### **1) Definitions of legal key word**

Definitions of legal key word had encountered problems in interpretation from the different intention for the words Conservation and Exploitation between local community and committee. Some intention providers stated that they should not be overlapped while others thought of conservation as not getting involved which indicated that they defined both words in the way they convinced without giving much attention. This could made their ideas relied heavily on the laws. Therefore, there had been some preventive measures for unclear interpretation which may contribute to the delay of passing such Act.

#### **2) The standard of consideration procedures for approval of community forest area**

Area limitation for conservation and utilization to match with living conditions and objectives of community in Article 18, paragraph 2 had been stated in the Act that community forest must have specific area, within the stated condition and objectives so that when the time had come for the registered person to submit petition, he must be able to explain in front of the Policies Committee for Community Forest Act and Provincial Committee . If this had been the requirement, the committee should inspect the area as well as considered objectives of community forest and must follow the same practice with every community forest submitting registration. Therefore, standard procedure should be set for co-acknowledgement and transparency in approval for community forest.

#### **3) The restricted area effected towards approval of Community Forest Act**

The restricted area had been considered quite significant were identified specific conservation area that could cause the delay of this Act because the definition

must be inserted in various segments to make it more concise and agree together. Steps to derive at specific conservation area must come from thoroughly examined this Community Forest Act in fine details by the committee. At present, this Act has been under the talking stage for definition of specific conservation area (Minister of Natural Resources and environment as well as decided who could provide opinion for specified specific conservation area and at what level. These steps would contribute to the progress of passing the Community Forest Act.



## CHAPTER VI

### SUGGESTIONS

#### 6.1 Studying Methods

##### 6.1.1 Types of study

This study had been conducted in accordance with Article 18 of the Community Forest Act as the foundation of the study to formulate factor for registration Community Forest Act through data collection relevant to Article 18 from Samakae Community Forest. Questionnaires were applied with Samake villagers as well as collecting data on different locations within Samakae Community Forest associated with factors in Article 18. Afterwards, Geographic Information System was applied by using Potential Surface Analysis to reveal whether or not factor stipulated by Community Forest Act appropriated for field operation.

##### 6.1.2 Applying Non linear model

This study was intended for applying principles and reasons in Article 18 of the Community Forest Act as the basis for learning by directing at intention of the government's representatives, namely, joint-councils and people's representative, mainly core leaders to present the original draft with 50,000 names because those groups could push forward for the implementation of such law. Nonetheless, major factors were assigned as scores derived from intention providers. In this study, application of Non linear model had resulted in the study that agreed with scores of intention providers or scores of major factors. At the same time total scores should agree with experts and villagers even though not quite distinct enough to differentiate appropriate level, but somehow able to clearly separate data at specific level as agreed with principles and reasons previous mentioned.

Therefore, application of Non linear model was suitable for type of learning that relied on major factors as the core study together with participation from various

groups in different ranking. However, Non linear model was not suitable for type of learning that conceptually independent, paid no attention to the level of involvement of population under this study.

### **6.1.3 Participation Level**

From the table, results of the study suggested differences in level of individual's participation no matter what angles to look from, as being intention providers, experts, villager or looking backwards, especially, studying that required backwards learning, for instance, the study of risky situations causing drugs addiction required involvement of population, public as well as private sectors. In this case, it referred to the government with the authority to make decisions, experts in specific disciplines and drugs addicts themselves. On the surface, results could be applied as the basis or risks for the authorities to decide if results were significant enough, but studying results from the risky groups or drugs users could be applied with policies and practices derived from similar cause which was the origin of risk that could be used for supporting plan to coincide and accomplish task in the right direction. This was considered proper method to find appropriate criteria for other tasks as well by insisting on the participation of at least three groups, decision-makers and academic experts as well as users.

## **6.2 Results of Studying**

### **6.2.1 Scores from intention providers**

Table 4-5 revealed total scores and appropriated ranking level in number 2 regarding names and brief background of registered persons for Community Forest Act. Criteria for selection and origin of the registered persons consisted of weighting factor at 3.06 and 3.05 which were considered having more value than some other factors in number 1 regarding objectives and number 4 regarding the maintenance. As for appropriated ranking, it suggested low ranking level which referred to scoring of major factor from intention providers was equal to 1. Therefore, the number when applying with calculation process would decrease total scores which in turn produced low level of appropriate. After consideration of authority of law makers and roles,

namely, joint-councils and core leaders groups who had significance roles in debating and expressing opinion through representatives as part of joint-council. Experts only acted as opinion providers without any authority or power to make decisions which made them less important than lawmakers or councils.

### **6.2.2 Specific areas proportion to conservation and usage**

Article 18, paragraph 2 could incurred problems in actual implementation from not being able to clearly specify areas proportion to conservation and usage. Results of this study had revealed the use of this gap since data collection was unable to gather all data available in the forest, only certain data was collected. For the researcher, this type of data collection was the confirmation and proof facts regarding the existing area conditions. Without estimated proportion, data might be insufficiently collected, resulting in unreliable data which could cause the establishment of community forest to fail.

### **6.2.3 Bias from Authority**

During the consideration of this Act, Joint-councils to draft the Act had carefully concentrated on various rules, perhaps based on previous encountered experiences involving with the beliefs that when community forest was born out of this Community Forest Act, community or villagers might not be able to maintain it in the same state or better which eventually caused great impact to most communities.

### **6.2.4 Supporting Criterion for Community Specific Conservation Areas**

Since then, areas for registration of Community Forest Act might not only be governed by rules but also must not be located in conservation areas. However, that definition seemed to cover wide areas and should only be for specific areas. It could be or could not be implied if those conservation areas happened to overlap with community forests. In such case, the government must create more reliable rules or practices firm enough for the locals to use for supporting areas restoration for rebirth of Community forest.

### **6.2.5 Flexibility between criterion and area conditions**

At the end, one should consider what had become the most important issue among 53 criterion and appropriate area conditions, for instances, community forest in the northern region of Thailand has possessed outstanding culture for maintaining community forest for over 100 years. Harvesting forests goods was done from words to mouth without any records. When the news arrived that the government allowed registration for Community Forest Act, they were not prepared to deal with any government rules of Community Forest Act since there had never been any written records. This community started to gather rules and regulation of community forest. Therefore, reliability of criterion based on fact could be compared with appropriate area conditions. Last but not least, decision to choose both methods might not happen, but rather blended two methods together. Finally, decision to consider was under the judgment of Policies Committee of Community Forest and Committee of Community Forest to limit the flexible magnitude of such matter.

## REFERENCES

1. กุลวดี บุญภินันท์.การศึกษาในเชิงสถาบันในการจัดการทรัพยากรส่วนรวม:กรณีศึกษาหมู่บ้านกระเหรี่ยงในพื้นที่ป่าอนุรักษ์. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม].นครปฐม:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล;2540.
2. ครรชิต จุประพันธ์ศรี.เงื่อนไขและปัจจัยด้านวัฒนธรรมความเชื่อต่อการจัดการป่าชุมชนในหมู่บ้านอีสาน: กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง 2 หมู่บ้าน ในจังหวัดสกลนคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท].นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล;2545.
3. จันทร์เพ็ญ ชุตินาเทวินทร์.ผลกระทบจากการปลูกข้าวไร่ของชาวกระเหรี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน:กรณีศึกษา บ้านแม่ริศป่าเก่า อำเภอแม่เสด็จ จังหวัดแม่ฮ่องสอน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท].นครปฐม:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2541.
4. ชรัตน์ มงคลสวัสดิ์ และคณะ.การประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อกำหนดพื้นที่คุ้มครองเกษตรกรรม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.ขอนแก่น: ศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น;2546.
5. เบนเนอร์ และคณะ.ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนของไทยกลับไปนโยบายป่าไม้หรือพาเยื่อในอ่าง .สาขาเศรษฐกิจ-สังคมของการใช้ป่าในเขตร้อนและกึ่งเขตร้อน. ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยไฟล์บวค;2543.

6. ประชัน รักพงษ์ . การส่งเสริมเครือข่ายสนับสนุนการมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นกรณีศึกษา:เครือข่ายป่าชุมชนลุ่มน้ำปึงดอนบน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า; 2547.
7. ประยงค์ ดอกคำใย และคณะ.มาตรการรณรงค์การอนุรักษ์.เชียงใหม่: มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ;2541.
8. ประเวศ วะสี และคณะ.พ.ร.บ.ป่าชุมชน ชาวบ้านคือคนรักษาป่า.กรุงเทพมหานคร:เครือข่ายป่าชุมชนแห่งประเทศไทย;2545.
9. ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี.ภูมิปัญญาในสวนผลไม้พื้นเมือง ศึกษากรณีชุมชนกระเหรี่ยง ในป่าทุ่งใหญ่นเรศวร.กรุงเทพมหานคร:โครงการฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ;2539.
10. เสด็จ จำเพ็ง.การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านทุ่งยาว ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.[วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์].กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง; 2543.
11. พัชรี สีโรรส และคณะ .คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ:มูลนิธิปริญญาโทนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์;2546.
12. พิมพ์ถวิล หล้าวงษา และคณะ.การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร . คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์.นครปฐม:มหาวิทยาลัยมหิดล; 2547.

13. กัทรพร สร้อยทอง.การประยุกต์ใช้รีโมทเซนซิ่งและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อการวางผังเมืองจังหวัดชลบุรี.[วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม].กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง;2544.
14. มัลลิกา บุณนาค และคณะ.สถิติ. กรุงเทพฯ:ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย;2532
15. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ชื่อพรรณไม้ในเมืองไทย.กรุงเทพฯ:กองทุนจัดพิมพ์ตำราป่าไม้ คณะวนศาสตร์;2525.
16. สมพงษ์ สว่างศรี และคณะ.การประยุกต์ใช้ข้อมูลรีโมทเซนซิ่งและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ในการหาพื้นที่เหมาะสมในการเลี้ยงผึ้งในสวนลำไย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน. เชียงใหม่:คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2546.
17. สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับกรรมาธิการร่วมฯ: กรุงเทพฯ:กรรมาธิการ1 ; 29 กันยายน 2548.
18. วราพร ศรีสุพรรณ และคณะ.ข้อมูลโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการสื่อสารเพื่อจัดการป่าชุมชน:กรณีศึกษาป่าชุมชนสะมะแก อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัด กาญจนบุรี.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย:กรุงเทพฯ;2547.
19. วันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ.การศึกษาหาค่าศักยภาพของพื้นที่ที่ควรทำการปรับปรุงฟื้นฟูในเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาราชเทวี.[วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม].กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง;2540.

20. สุวิษ เลิศธนาไพจิตร. ปัญหาในทางกฎหมายในการพัฒนาป่าชุมชน. [วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง; 2544.
21. สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ. พระราชบัญญัติป่าชุมชนก้าวแรกประชาธิปไตยภาคประชาชน. กรุงเทพฯ: สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ; 2545.
22. เสน่ห์ จามริก และ ยศ สัตสมบัติ. โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ป่าชุมชนในประเทศไทย: แนวทางการพัฒนา เล่ม 1 ป่าฝนเขตร้อนกับภาพรวมของป่าชุมชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา; 2536.
23. เสน่ห์ จามริก และ ยศ สัตสมบัติ. โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ป่าชุมชนในประเทศไทย: แนวทางการพัฒนา เล่ม 2 ป่าชุมชนภาคเหนือ. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา; 2536.
24. อรสา สุกสว่าง และคณะ. ระบบฐานข้อมูลทักษะและภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาคกลาง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2546.
25. อัญชัญ แกมเชย. ธุรกิจชุมชนกับสำเนียงร่วมในการจัดการป่า: กรณีศึกษาหมู่บ้านเขาราวเทียนทอง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท]. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2544.
26. อานันท์ กาญจนพันธุ์ และ มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด. วัตนาการการบุกเบิกป่าชุมชนในเขตป่า: กรณีศึกษาภาคเหนือตอนบน. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย; 2538.
27. สำนักเลขาธิการผู้แทนราษฎร. ทำเนียบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์สำนักเลขาธิการผู้แทนราษฎร; 2544.

28. โครงการส่งเสริมของป่าเขตร้อนในประเทศ.กรณีศึกษาศักยภาพการส่งเสริมของป่าเขตร้อน ป่า  
สะมะแก อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี.กรุงเทพฯ:องค์การไม้เขตร้อนระหว่างประเทศ;2542.
29. Nicholas Chrisman, Exploring Geographic Information Systems: Overlay:  
Integration of Disparate Sources : page 139,
30. \_\_\_\_\_.(2543).วารสารข่าวสารป่ากับชุมชน, (2543,กุมภาพันธ์), 10,13,15.





## APPENDIX A

### PARAPHRASE OF QUESTIONNAIRS AND TABLES

เจตนาธรรมณ์จากการสัมภาษณ์ตัวแทนคณะกรรมการร่วมพิจารณา  
ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับรัฐบาลในมาตรา 18 จำนวน 10 ท่าน

ลำดับที่ 1      คุณ อนันต์ คาโรดม  
วันที่ทำการสัมภาษณ์      ...3.. ธันวาคม 2547  
การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
2. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ
3. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
4. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวคิด

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

มีความมุ่งหมายที่จะให้ประชาชนมีส่วนที่จะเข้ามาดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ คือ ทรัพยากรป่าไม้ซึ่งมีปัญหาโดยตลอด ในความคิดของชาวบ้านก็คิดว่าภาครัฐไม่สามารถที่จะดูแลป่าไว้ได้ จากตัวอย่างที่ผ่านมากรมป่าไม้ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงไม่ว่าจะเป็น ป่าสงวนแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นป่าอนุรักษ์เขตป่าต้นน้ำลำธาร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีกฎเกณฑ์ในการเข้าไปใช้ประโยชน์ แต่กฎหมายโดนละเมิดมาโดยตลอดพื้นที่ป่าก็หมดไปเรื่อยๆ แต่ขณะนี้เรามีพื้นที่ป่าอยู่ไม่ถึง 30% เพราะการลักลอบเข้าไปตัดไม้ทำลายป่า การเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งเป็นภาวะที่มีผลประโยชน์มากมาย

2. รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ไม่ใช่เป็นแค่กลุ่มคนที่เข้าขอจัดตั้งป่าชุมชน ซึ่งอาจมีการเลือกปฏิบัติ จึงไม่ค่อยเชื่อมั่นและในมาตรา16 ที่ว่าด้วยที่มาของคณะกรรมการป่าชุมชน ในส่วนของผู้แทนตัวผมเลยไม่เชื่อมั่นในส่วนที่มาจากผู้แทนข้าราชการหรือพนักงานของรัฐซึ่งเนื้อหาตรงนี้ยังไม่ชัดเจนเพียงพอ

3. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ฯ

ถ้าชุมชนตั้งเดิมอยู่มาก่อนการประกาศเป็นเขตอนุรักษ์ มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ก็น่าจะอนุญาตให้ชาวบ้านเหล่านั้นอยู่ในป่าได้ต่อไปโดยมีเงื่อนไขว่ามาไม่ให้ขยายพื้นที่ออกมาแม้ว่าจะมี

ลูกมีหลานเพิ่มขึ้นก็ตาม โดยมีขอบเขตชัดเจนห้ามลูกถ้าละเมิดกฎรัฐต้องมีมาตรการควบคุม ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงไม่เห็นด้วยที่จะให้คนใหม่ๆเข้าไปอยู่ ถ้ามีคนอื่นเข้าไปอาจมีผลประโยชน์อย่างอื่นแอบแฝงก็เป็นได้

4. คุณสมบัติของชุมชนและคุณสมบัติของสภาพพื้นที่ที่ขอตั้งป่าชุมชน  
ชุมชนดั้งเดิมอยู่มาก่อนการประกาศเป็นเขตอนุรักษ์

5. แผนการจัดการฯ

ชุมชนดั้งเดิมจะต้องมีแผนการจัดการ ในเขตป่าชุมชนต้องมีการแบ่งพื้นที่เพื่อการใช้สอยและการอนุรักษ์ ซึ่งในร่างที่ผ่านทางวุฒิสภาเห็นว่าไม่ควรทำป่าชุมชนในเขตอนุรักษ์ ซึ่งไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของผู้เสนอร่างกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งในปัจจุบันมีชาวบ้านจำนวนมากเข้าไปอยู่ในเขตอนุรักษ์ ซึ่งมีความคิดว่าการตั้งป่าชุมชนเพื่อเข้ามาดูแลพื้นที่จะทำไม่ได้ถ้าไม่มีการตั้งป่าชุมชนในเขตป่าอนุรักษ์จะเข้าไปดูแลรักษาป่าอนุรักษ์ได้อย่างไร ซึ่งเป็นความเห็นที่แตกต่างซึ่งความเห็นของตัวเอง “คิดว่าในเขตอนุรักษ์ไม่ควรจะมีใครเข้ามายุ่งเกี่ยว”

6. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์  
เป็นพื้นที่ที่ไม่ควรจะมีใครเข้ามายุ่งเกี่ยว

ลำดับที่ 2 ดร.เพิ่มศักดิ์ มกรภิรมย์

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 8 ธันวาคม 2547

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
2. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
3. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
4. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวลึก

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

เจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนกับรัฐให้มาดูแลรักษาป่าเพราะเห็นว่า 100 ปีที่ผ่านมารัฐยังรักษาป่าไว้ไม่ได้.....รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี เกี่ยวกับการดูแลรักษาป่า “เป็นการสนับสนุนร่วมกันรักษาป่า ไม่ใช่การเอาป่าให้ชาวบ้าน” เน้นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐกับชาวบ้าน

2. รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

เจตนาเพื่อให้คนรวมตัวกันพูดคุยกัน ทำความเข้าใจ ถือว่าเป็นกลไกของชุมชนอย่างหนึ่ง ในเรื่องการจัดการป่าและทรัพยากร ใช้กลไกการดูแลจากคนหาอยู่หากินในป่าชุมชน ให้คนรวมตัว แล้วส่งผู้แทนมาขึ้นคำขอแสดงเจตนารมณ์ในการจัดตั้งป่าชุมชน

3. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ฯ

เจตนาเพื่อให้ชุมชนได้พิสูจน์ว่าเป็นชุมชนจริงมีรากฐานความเป็นมาไม่ใช่เป็นการรวมตัวของคนที่อยากได้ป่า หรือว่าคนที่ถูกจ้างเข้ามาขอจัดตั้งป่าชุมชน จึงต้องใช้หลักฐานชุมชนที่ตั้งอยู่ในบริเวณนั้นต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนนั้น ซึ่งไม่ต้องการใช้คนที่อื่นมาขึ้นขอจัดตั้งป่า “ ต้องการให้ชาวบ้านที่อยู่ตรงนั้นรักษาป่าตรงนั้นอยู่แล้วเท่านั้นที่มีสิทธิในการขอจัดตั้งป่าชุมชน”

4. แผนการจัดการฯ

แผนการจัดการฯสำหรับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ถือว่าเป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของคนในป่าชุมชนว่าจะทำอะไรเมื่อมีป่าแล้วจะป้องกัน ใช้ประโยชน์ ปลูกฟื้นฟู ให้เขียนลงไปแผน แผนการจัดการจึงเป็นตัวคอยควบคุมติดตามตรวจสอบ ในการใช้ป่าชุมชน

ลำดับที่ 3 คุณหญิง กัลยา โสภณพานิช

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 10 ธันวาคม 2547

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
2. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ
3. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวลึก

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

มีเจตนาให้ชุมชนที่อยู่ในป่าอยู่แล้วมีสิทธิที่จะดูแลป่า ไม่ใช่มีสิทธิที่จะไปครอบครองป่า และให้ประชาชนของประเทศมีส่วนในการดูแลป่าด้วย

2. รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ  
ผู้ที่ขอจัดตั้งต้องมีประวัติชีวิตที่ดี มีสิทธิในการขอจัดตั้งป่าได้
3. คุณสมบัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนควรมีอะไรบ้าง

1. คนที่อยู่ใกล้หรืออยู่ในป่าชุมชน

2. คนที่ยังไม่เคยทำป่าชุมชนมีความตั้งใจที่จะเข้ามาดูแลป่า
6. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ฯ  
เปิดเผยความจริงให้ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่อยู่ก่อนแล้วกันให้อยู่อย่างถูกกฎหมาย
7. คุณสมบัติของชุมชนและคุณสมบัติของสภาพพื้นที่ที่ขอตั้งป่าชุมชน

ชุมชนที่อยู่มาก่อนประกาศต้องกลายเป็นผู้ที่อาศัยอยู่อย่างผิดกฎหมาย จะเป็นโอกาสที่ทำให้พวกเขาได้อยู่กันอย่างถูกกฎหมาย และถ้าพวกเขาต้องออกจากพื้นที่จริงๆเรามีแผนรองรับหรือไม่ว่าชาวบ้านเหล่านี้จะให้เขาไปอยู่ที่ไหน

8. แผนการจัดการฯ

รัฐไม่ใช่เป็นเพียงผู้เดียวที่จะมีสิทธิที่จะดูแลรักษาป่าและกฎหมายฉบับนี้เปิดโอกาสก็ไม่ใช่ทุกคนจะมีสิทธิในการดูแลรักษาป่าจะต้องมีเงื่อนไข จะต้องมีการคุ้มครองผลงาน ถ้าคณะกรรมการไม่เห็นชอบก็สามารถถอนได้ และในการกำหนดเขตอนุรักษ์ ก็เพราะเป็นการป้องกันคนที่มาสวมรอยเพียงต้องมีข้อบังคับที่รัดกุมตรงไปตรงมา กรรมการก็สามารถถอนถอนได้

#### ลำดับที่ 4 อ.พนัส ทัศนียานนท์

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 7 มกราคม 2548

#### การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
2. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
3. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
4. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

#### คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวคิด

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

วัตถุประสงค์หลักจริงๆคือช่วยฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมขึ้นมาให้เป็นป่าใช้สอยของชุมชน คือพื้นที่เดิมที่เคยเป็นป่าแล้วถูกทำลายลงจนเสื่อมโทรมลงไม่ว่าจะด้วยวิธีใด การทำลายป่าจนหมดสภาพไปเลย คือการนำพื้นที่ป่ามาทำให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ป่าชุมชนในต่างประเทศเขาคิดฟื้นฟูพื้นที่แบบนี้มาทำเป็นพื้นที่ป่าชุมชน REFORESTED ไม่ใช่ AFORESTED ซึ่งหมายถึง พื้นที่ที่เป็นบ้านเป็นเมืองพยายามให้เป็นป่าขึ้นมา เช่น ทำ PARK ในเมืองใหญ่ป่าในเมืองหลวง ทั้งๆที่พื้นที่ตรงนั้นไม่ใช่ป่าแล้ว แล้วเอามาปลูกต้นไม้ให้กลายเป็นป่า ถ้าเป็น REFORESTED คือพื้นที่นั้นยังถือว่าเป็นป่าอยู่ ซึ่งถูกทำลายหมดจากการทำไม้โดยผู้รับสัมปทานเข้าไปทำก็ตัดเอาแต่ไม้ที่มีค่าทาง

เศรษฐกิจออกไป ป่านั้นก็ยังคงมีต้นไม้อยู่แต่ไม่มีต้นไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจเช่น ไม้สัก ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้แดง เป็นต้น แต่ก็ยังเป็นป่าอยู่ แต่สุดท้ายก็มีคนเข้าไปถางจนเตียนแล้วทำเป็นพื้นที่เกษตร ปลูกพืชเศรษฐกิจซึ่งเป็นพืชล้มลุกหมุนเวียนและไม่มีทางเปลี่ยนเป็นป่าไปได้ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย หลังเก็บเกี่ยวก็จะกลายเป็นพื้นที่เปิดโล่ง เหลือแต่ซังข้าวโพด สุดท้ายก็เผาแล้วก็เผาปลูกตามฤดูต่อไปจนสุดท้ายสภาพความเป็นป่าก็หายไปหมด เพราะฉะนั้นแนวความคิดเรื่องป่าชุมชนส่วนหนึ่งคือต้องการพื้นที่พื้นที่พวกนี้ โดยปลูกไม้โตเร็วที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ปลูกโดยให้ชาวบ้านเข้าไปปลูกอย่างมีส่วนร่วม ปลูกแล้วได้รายได้จากการปลูกด้วยมันถึงเป็นสิ่งดึงดูดชักจูงให้ชาวบ้านเข้าไปปลูกป่ากัน

การจัดตั้งป่าชุมชน ซึ่งเป็นต้นเหตุของการมีกฎหมายฉบับนี้เพื่อมุ่งที่จะเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยจะเข้าไปเก็บของป่าเป็นหลักซึ่งในบางพื้นที่ทำได้อย่างชอบธรรม เพราะต้องพึ่งพิงกับการหาของป่าในการดำรงชีวิต แต่ในบางพื้นที่ไม่ได้เป็นเพียงการดำรงชีพของตนเองแต่เก็บมาในเชิงพาณิชย์เพื่อนำไปขาย ในทุกพื้นที่จะมีทั้งสองลักษณะนี้สลับกันอยู่ ชาวบ้านที่รู้จักรักษามันเอาไว้ก็เอามาแค่พอกินพอใช้ แต่ก็มีบางคนที่ตกเป็นเหยื่อของนายทุนต้องการเงินเห็นว่าทรัพยากรนำไปขายได้ เช่น ตัดหน่อไม้ส่งโรงงานทำหน่อไม้ปิ้ง แทนที่จะเอามาพอกินเพียงแค่ภายในญาติพี่น้องของตัวเองเท่านั้น

เจตนารมณ์ของกลุ่มพวกเขา สิ่งที่ต้องการจริงๆคือที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน ของเขา ส่วนพวกเขาปะกาะญอ ต้องการให้รัฐมองสิทธิในที่ดินที่เขาได้อยู่มาก่อน ไม่ใช่ป่าชุมชน มันคือการรับรองสิทธิของเขาในฐานะที่เป็นชุมชน คือที่อยู่อาศัยที่ทำกินของเขาเท่านั้น ส่วนหนึ่งคือเขาต้องการเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่า และทรัพยากรจากป่าชุมชนที่เขาจัดตั้งขึ้นมาด้วย สิ่งที่เขาต้องการคือเขาไปเอาของป่า ไปเอาไม้จากที่ใดก็ได้ในเขตที่กันเอาไว้ ในเขตอนุรักษ์นั้น คือ เจตนารมณ์ที่แท้จริงของทุกชุมชน

จุดเริ่มต้นคือต้องการตั้งป่าชุมชนขึ้นมาโดยมีการริเริ่มของประชาชน หรือชาวบ้านเอง โดยสมมติฐาน คือ ภาครัฐจัดการป่าเองไม่ได้ ป่าเสื่อมโทรมเสียหายถูกทำลายเพราะเจ้าหน้าที่ของภาครัฐเป็นตัวการสมคบกับนายทุน ทำลายป่า นี่คือสมมติฐานของกฎหมายฉบับนี้

กรมป่าไม้มีฝ่ายงานอนุรักษ์ ก่อตั้งกองอุทยานฯขึ้นมา คนของกรมป่าไม้มีความคิดแตกต่างกัน ฝ่ายอนุรักษ์มีความเสียสละพอสมควร ต้องไปเฝ้าพื้นที่อนุรักษ์ที่กันดารห่างไกลเป็นเวลาหลายสิบปี ยังได้เงินเดือนต่ำอยู่ไม่มีโอกาสเติบโตทางราชการ ถ้าไม่มีคนเหล่านี้ป่าก็จำไม่เหลือ

นายทุนจ้างชาวบ้านเข้าไปตัดไม้ เมื่อไม้หมดก็ทำการเกษตรและประกอบกับความเจริญทางวัตถุที่แผ่ขยายเข้าไปทำให้ชาวบ้านหาวิธีเพื่อจะได้ในสิ่งที่ต้องการเช่นเดียวกับคนอื่นๆ ที่ไปถางป่าเพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ โดยไม่คำนึงถึงความสามารถ

ที่พื้นที่จะรองรับได้ แนวคิดเรื่องป่าชุมชนในต่างประเทศ โดยเฉพาะที่อินเดีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ใช้วิธีหยุดทำลายป่าโดยปลูกป่าโดยรัฐแต่ไม่สำเร็จเพราะรัฐมีกำลังไม่เพียงพอภายหลังจึงให้ประชาชนเข้าไปช่วยปลูกป่า ซึ่งเรียกว่า “การจัดการร่วม” ซึ่งในอินเดียเรียกวิธีการแบบนี้ว่า Joint forest management ของประเทศฟิลิปปินส์ เรียกว่า Joint resource management program การจัดการร่วมในเรื่องป่า เขาเรียกว่า Community forestry เขาคิดในเชิงเศรษฐกิจนำไปสู่ทางเลือกแรก คือ การปลูกป่าโดยทางรัฐเป็นผู้จัดการปลูกป่าเชิงเดี่ยวปลูกไม้พรรณเดียวจะกินน้ำมาก แหล่งน้ำไม่เพียงพอดินเสื่อม ต่อมาก็มีวนเกษตรเข้ามา คือ Agroforestry เป็นการปลูกไม้คละกันหมดให้เป็นไม้ประจำถิ่นปลูกไม้ผสมกับไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ แนวคิดจะโน้มเอียงไปทางใดก็ได้แล้วแต่แบบเลือกพรรณ ไม้ไปทางไม้ป่าก็เป็นป่าชุมชนรูปแบบหนึ่ง แต่ในที่ชุมชนบ้านก็จะมองว่าสิ่งเหล่านี้สามารถทดแทนการเกษตรที่เขาเคยทำได้หรือเปล่า ซึ่งปัญหาของประเทศไทยคล้ายกับของฟิลิปปินส์ ซึ่ง ดร.เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์ ได้กล่าวว่า ประเทศอินเดียและ เนปาล ป่าที่เสื่อมโทรมเป็นการตัดไม้ไปทำฟืนซึ่งมีโอกาสฟื้นตัว ต่างจากเราเพราะประเทศเราเป็นการตัดไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจออกไป นอกจากนี้ในป่าชุมชนของประเทศอินเดียนำสัตว์เข้าไปเลี้ยงและต้องการไม้ในเชิงพลังงานเท่านั้น

2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อหรือไม่

มีเพียงข้อใดข้อหนึ่งก็ได้ ในกฎหมายไม่ได้ระบุว่าต้องมีครบทุกข้อ เท่าที่ทราบมาวัตถุประสงค์หลักอยู่ที่ข้อหนึ่งคือ การขอใช้ประโยชน์มากกว่า ผู้ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนจะมุ่งที่การขอใช้ประโยชน์นอกนั้นเป็นข้ออ้าง

3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สภาวะแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ:ต้องทำอยู่แล้ว รัฐกับชาวบ้านต้องทำร่วมกัน

2. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน:ควรให้อยู่แต่ในพื้นที่ป่าใช้สอย ซึ่งจะต้องอยู่บนหลักการของ Sustainable ตัดแล้วมีการปลูกทดแทน โดยเอาเงินมาจากประชาชน ซึ่งไม่ต่างจากที่รัฐจัดการโดยใช้เงินกองทุน

3. การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปี

4. การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและชุมชนในการจัดการป่าชุมชน

#### 4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ไม่มีอะไรเป็นหลักประกันที่จะคัดคนเข้ามาขอจัดตั้งป่าชุมชน คณะกรรมการที่จะเป็นผู้คัดเลือกเบื้องต้น ก็จะมีแต่ข้าราชการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดที่เป็นเจ้าของเรื่อง สมมุติคน 50 คน ที่มาจัดตั้งป่าชุมชน ถ้ามีผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นรวมอยู่ในนั้นด้วยต้องการเอาการจัดตั้งป่าชุมชนมาบังหน้าเพื่อจะเข้าไปเอาไม้เอาของป่าในเขตอนุรักษ์ที่อยู่ติดกัน แต่ข้าราชการก็ปล่อยให้ผ่านไป ซึ่งผู้ที่คอยคัดค้านก็เหลือเพียงผู้ทรงคุณวุฒิ และในแต่ละจังหวัดจะหาบุคคลที่มีลักษณะตรงตามคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิได้มากน้อยแค่ไหน ซึ่งสามารถใช้ตัวแทนสถาบันอุดมศึกษา หรือผู้แทนองค์กรเอกชน ซึ่งก็ง่ายมากไม่ต้องมีการจดทะเบียนเพียงแค่จัดตั้งขึ้นมาก็ได้ จึงทำให้รายชื่อและประวัติโดยสังเขปในข้อนี้ล่อแหลมและยากที่จะเกิดกลไกในการคัดกรองบุคคลเหล่านี้ ซึ่งอาจเป็นผู้ที่เข้ามาทำลายป่าตัวสำคัญก็เป็นได้

#### 5. คุณสมบัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนควรมีอะไรบ้าง

1. ต้องเป็นผู้ไม่มีอิทธิพลที่ไม่เกี่ยวข้องและมีผลประโยชน์ทางการค้ากับป่าชุมชน
2. คุณสมบัติของผู้ขอจัดตั้ง ไม่ควรมองที่จำนวนคนเพราะอาจมีการกระทำโดยมิชอบได้

#### 6. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ต้องใช้การพิจารณาประกอบกับความเป็นมาของชุมชนว่าชื่อเสียงอย่างไร ในการทำคำขอจัดตั้งฯ ขึ้นมาต้องบรรยายลักษณะเหล่านี้ออกมา ซึ่งสามารถเขียนให้ตีขนาดไหนก็ได้ ผู้พิจารณาที่จะเป็นตัวแทนสถาบันการศึกษาสาขาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากร มันล่อแหลมที่คณะกรรมการเหล่านั้นจะเป็นใครก็ได้ โดยหลักการของกฎหมายก็มีความชัดเจนแต่ก็มีช่องโหว่ ถ้ากลไกอ่อนแอ สุดท้ายต้องอาศัยผู้ว่า CEO ที่สนใจในเรื่องนี้มีจิตสำนึกในเรื่องนี้จริงๆ ผู้ว่าคงไม่ยอมปล่อยให้คนที่มิเจตนาที่ไม่สุจริตในการตั้งป่าชุมชนให้แทรกแซงเข้ามาได้ แต่ถ้าผู้ว่าไม่สนใจ อำนาจในที่นี้ก็จะถูกส่งลงมายังรองผู้ว่าฯ ซึ่งถ้าเป็นคนไม่ดี สุดท้ายเราอาจจะต้องหวังพึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ซึ่งก็ต้องแล้วแต่ผู้ที่ตั้งขึ้นมา

ตามกฎหมายรายชื่อของผู้ทรงคุณวุฒิฯ จะถูกจัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ซึ่งรายชื่อดังกล่าวจะอยู่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัด รายชื่อดังกล่าวจะได้มาจากการสอบถามไปตามสถาบันการศึกษาต่างๆ ตามมาตรา 10 ข้อ 5 และการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสามารถจะคัดเลือกบุคคลที่อยู่ที่ไหนก็ได้ไม่จำเป็นต้องอยู่ในพื้นที่ยื่นคำขอก็ได้ แต่สุดท้ายแล้วผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน รายชื่อที่คณะกรรมการกลางทำขึ้นอันไหนจะมีบทบาทว่ากัน กับพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดนั้น 3 คน ข้าราชการหรือพนักงานหน่วยงานอื่นของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ภายในจังหวัดนั้น 3 คน โดยหลักผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้แต่งตั้งใครก็ได้ เช่น ป่าไม้จังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติจังหวัด สรรพากรจังหวัด และในส่วนของผู้แทนจากองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น 1 คน อาจเป็น

นายก อบจ. ผู้แทนสมาชิกท้องถิ่น 1 คน อาจเป็นประธานสภาท้องถิ่น สภา อบต. แต่ถึงได้คนที่มีแนวคิดตรงกันเช่น ได้นักวิชาการวนศาสตร์ เกี่ยวกับเรื่องป่าชุมชน 2 คน ผู้แทนองค์กรเอกชนอาจเป็น NGO ใหญ่ๆ แต่บุคคลเหล่านี้ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่จะรู้จักคนที่ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแค่ไหน ถ้ากรณีที่มีผู้มีอิทธิพล ฉวยโอกาสในช่องโหว่แห่งกฎหมาย ถ้าพบว่าไม่เหมาะสมในการคัดค้านต้องเป็นไปตามกระบวนการทางกฎหมายบริหารราชการ มีการคัดค้าน และอุทธรณ์ได้ในศาลปกครอง ในระหว่างนี้ถ้าคณะผู้ขอจัดตั้งคิดว่าตัวเองมีคุณสมบัติเพียงพอก็สามารถร้องเรียนได้ แต่ในระหว่างที่มีการใช้กระบวนการดังกล่าวอยู่ คณะผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนจะไม่สามารถทำกิจกรรมใดๆ ได้ในพื้นที่ป่าชุมชนที่มีการยื่นคำขอ แต่ผมคิดว่ากลไกพวกนี้เอาไม่อยู่ เมื่อเป็นระบบราชการ มีการวิ่งเต้นได้ วัตถุประสงค์ หรือเจตนารมณ์ ของกฎหมายก่อให้เกิดการบิดเบือนไปหมด และจะมีผู้กล้าชกักคนในชุมชนชกักคนที่กล้าหาญที่จะออกมาคัดค้านคนเหล่านั้น

ในการที่ชาวบ้านจะฟ้องคณะกรรมการป่าชุมชนทำหน้าที่ไม่โปร่งใสสามารถฟ้องร้องได้ที่ศาลปกครอง โดยจะต้องอธิบายว่าในการอนุญาตให้จัดตั้งป่าชุมชนก่อให้เกิดผลเสียต่อเขาอย่างไรบ้าง ในการฟ้องร้องทำได้แต่ต้องให้กระบวนการนี้สิ้นสุดหมดเสียก่อนจึงจะฟ้องศาลปกครองได้ กระบวนการที่มีการขอเยียวยาทางกฎหมายในทางฝ่ายบริหารต้องดำเนินการให้หมดสิ้นเสียก่อนจึงจะทำให้ศาลปกครองเกิดมีอำนาจที่จะรับคดีไว้พิจารณาได้ แต่ถึงแม้จะชนะคดีในศาลปกครอง แต่ก็มีเงื่อนไขคือไม่เด็ดขาด

### สรุป

การพิจารณาข้อเท็จจริงจนถึงปัจจุบันในเรื่องป่าชุมชน ซึ่งตอนนี้กรมป่าไม้กำลังทำแต่เปิดโอกาสให้เฉพาะแต่บริเวณที่เป็นป่าสงวนกับพื้นที่ป่าไม้ตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ 2484 กับ พ.ร.บ.ป่าสงวน จำนวนป่าสงวนที่ตั้งขึ้นแล้วจำนวน 5,132 ป่า

ส่งใดที่มันมีขึ้นมาแล้วแล้วเรายังไม่มีกม.รองรับ เราควรที่จะออกกฎหมายรองรับสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้ว ควรจะเป็นการสอดคล้องกับสิ่งที่มันมีอยู่ และถ้าสิ่งนั้นยังดีอยู่ หรือสามารถจะพัฒนาให้ดีขึ้นด้วยการออก กม.นี้ออกมาจะก่อให้เกิดปัญหามากขึ้นอีกในแต่ละพื้นที่

### ปัญหาอันดับ 1

บางชุมชนนอกจากจะมีข้อขัดแย้งกันเองอยู่แล้ว ยังมีผู้เข้ามาขอตั้งป่าชุมชนรายใหม่ซึ่งพื้นที่เป็นป่าชุมชนอยู่แล้วแต่กรรมการเป็นคนละพวกกับตัวเอง ไม่มีข้อใดมาป้องกันได้ กม.แบบนี้ถ้าจะออกมาได้ต้องไปศึกษาสิ่งที่มีอยู่แล้ว แล้วสิ่งที่มีอยู่เราจะพัฒนามันไปได้อย่างไร หรือถ้าของเดิมไม่ดีก็รื้อทิ้งให้หมดแล้วเริ่มกันใหม่ มีการซ้อนกันไปซ้อนกันมาของกฎหมาย ถ้ายอมรับว่ากฎหมายฉบับนี้ไม่ดีจริงก็ควรจะยกเลิกสิ่งที่ผ่านมามากมาย .ในมาตรา 6 ยอมรับสิ่งเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่ามี 5,132 ป่าแล้วยังยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่นอกจากเป็นพื้นที่ที่มี

การเพาะปลูกหรือพื้นที่ที่ทำการเกษตรอยู่แล้ว คือพื้นที่ที่ล้อมโทรมแล้วนำมาปลูกป่าใหม่ พื้นที่ป่าสงวนจริงๆหรือพื้นที่ตามกฎหมายป่าไม้ที่เอามาทำป่าไม้โดยเฉพาะยังมีสภาพป่าแล้วยังอนุรักษ์ได้ซึ่งมันไม่มีแล้วมันกลายเป็น 5,132 ป่าตามมาตรา 6

เจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้จริงๆแล้ว ต้องการให้เอาพื้นที่ที่เป็นป่าในเขตอนุรักษ์เท่านั้นเอง กฎหมายฉบับนี้ ถ้าจะเขียนกฎหมายฉบับนี้ใหม่ ควรเขียนว่า การกำหนดพื้นที่ป่าชุมชนในเขตอนุรักษ์ มันจะได้ไม่สับสน พื้นที่ป่าสงวน หรือพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งเอาไปทำเป็นพื้นที่เพาะปลูกสิ่งที่ยั่งยืนก็คือ มันกลายเป็นพื้นที่ ส.ป.ก. เกษตรกรควรจะเป็นคนถือเอาไว้ แต่เกษตรกรบางคนก็ขายให้กับนายทุน

7. คุณสมบัติของชุมชนและคุณสมบัติของสภาพพื้นที่ที่ตั้งป่าชุมชน  
ป่าล้อมโทรม
8. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

ถ้าเราสามารถที่จะรู้เจตนารมณ์ที่แท้จริงได้ แล้วแผนเขียนตรงไปตรงมากับเจตนารมณ์ สิ่งที่เป็นห่วงคือ เจตนาที่แท้จริงมันไม่บริสุทธิ์แผนการจัดการฯจึงไม่บริสุทธิ์ตามไปด้วย แผนก็คือสิ่งที่ตอบสนองสิ่งที่ต้องการทำเท่านั้นเอง

ถ้าจะตั้งป่าชุมชนจริงๆทำไมไม่ตั้งเพื่อฟื้นฟูพื้นที่ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ป่าและขณะนี้มันกลายเป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ ส.ป.ก.ส่วนหนึ่งนำเอาไปทำป่าชุมชนก็ได้ แต่ทำให้สูญเสียพื้นที่ของเขา รายได้ของเกษตรกรลดลงไม่มีใครอยากจะทำ และการลงทุนที่ต้องใช้เวลานานชาวบ้านไม่คิดว่ามันคุ้มค่ากับการลงทุน ไม่มีทุนมาลง นายทุนก็ไม่ต้องการให้ทำเพราะต้องการใช้ทำเกษตร เช่น ปลูกข้าว โปด อ้อย ถ้าพื้นที่เหล่านี้ขยายตัวออกไปไกลแค่ไหนก็จะขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมที่ใช้ผลผลิตเหล่านี้เป็นวัตถุดิบ

การจะให้เกษตรกรปลูกต้นไม้ที่โตช้ากินเวลานาน ไม่ค่อยมีคนอยากปลูกยกเว้นแต่จะถูกบังคับ และการบังคับที่ได้ผลที่สุดคือ การบังคับทางเศรษฐกิจไม่ใช่ทางกฎหมาย การเอาโทษปรับติดคุกมาขู่เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยกลัวแล้ว แต่สิ่งที่กลัวคือ โทษทางเศรษฐกิจ คือถ้าไม่ทำตามที่ตั้งจะไม่ให้เงิน เกษตรกรจึงเชื่อฟังคนที่เขาสามารถพึ่งพาได้นั่นคือ นายทุน โดยที่นายทุนจะเป็นคนจัดหา เม็ดพันธ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เงินทุน และสร้างเครือข่ายขึ้นโดยทำตามบริษัทกำหนด แต่ถ้าปีไหนราคาอาหารสัตว์ราคาตกต่ำ พื้นที่ป่าโดยรอบก็จะปลอดภัยจากการบุกรุก ซึ่งถือว่าอาชีพเหล่านี้เป็นอันตรายต่อทรัพยากรต้องจำกัดการผลิต เพราะเมื่อใช้พื้นที่มากๆคุณภาพดินก็จะเสื่อมในที่สุดต้องไปหาพื้นที่ใหม่ นั่นก็คือเข้าไปในป่า

ลำดับที่ 5 คุณ ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 11 มกราคม 2548

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
2. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
3. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
4. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวหลัก

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

เพื่อให้เกิดสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ของชุมชน เป็นเพียงสิทธิในการจัดการทรัพยากรไม่ใช่สิทธิในการครอบครองที่ดิน ชุมชนทั้งหลายไม่มีสิทธิในการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ป่าชุมชน ไม่มีสิทธิในการบุกเบิกป่าเพื่อที่จะทำการเพาะปลูก สิทธิในการจัดการทรัพยากรเหนือพื้นดินเป็นเพียงสิทธิชั่วคราวที่รัฐจะมอบให้เช่นการหาของป่า การใช้เป็นแนวป้องกันภัย การใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้แค่เพียงในครอบครัว ไม่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพไปในเชิงพาณิชย์อย่างเด็ดขาด

2. รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

รายชื่อคณะกรรมการป่าชุมชนของชุมชนเองจะต้องเสนอให้คณะกรรมการระดับจังหวัด กลั่นกรองว่าถูกต้องหรือไม่พร้อมทั้งประวัติของคณะกรรมการแต่ละท่าน เป็นมาตรการในการกลั่นกรองให้รอบคอบมากยิ่งขึ้นไม่ให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือบุคคลภายนอกมาถือโอกาสในการเสนอแผนแล้วนำป่าชุมชนไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น

3. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ฯ

ต้องยืนยันได้ว่าเป็นชุมชนเก่าที่ตั้งมานานแล้วไม่ใช่ชุมชนที่เพิ่งตั้งขึ้นเมื่อปีที่แล้วหรือไม่ก็วันที่ผ่านมา การเสนอประวัติของชุมชนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นว่ามีการจัดตั้งมาตั้งแต่ปีไหน มีการอพยพมาอยู่ที่ 10 ปีที่ผ่านมา ก่อนการจัดการเขตป่า มีประวัติในการรักษาป่าผืนนี้อย่างไรบ้างและรักษามาตั้งแต่เมื่อไร จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องให้มีการเสนอประวัติของบุคคลและชุมชนของพื้นที่แต่ละพื้นที่มาให้กับคณะกรรมการป่าชุมชนพิจารณา

4. แผนการจัดการ

ต้องการยืนยันให้ชุมชนที่จะขออนุญาตจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่จะต้องมีแผนและมีการทดลองจัดการป่าชุมชนมาก่อนแล้ว เพื่อป้องกันบุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือชุมชนหนึ่งชุมชนใดฉวย

โอกาสมาขอจัดตั้งป่าชุมชนเลย โดยที่ไม่มีแผนจัดการมาก่อน จึงเป็นความรอบคอบในการตรวจสอบ

การกำหนดพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ เป็นหลักการกว้างๆว่า ป่าชุมชนทุกพื้นที่จะเสนอแผนจะเสนอแผนในการจำแนกพื้นที่ป่าชุมชนออกเป็นสองพื้นที่ หนึ่งพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ไม่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้เด็ดขาดเป็นพื้นที่อนุรักษ์เพื่อการป้องกันภัยให้กับชุมชนเป็นพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนที่สองเป็นป่าชุมชนธรรมดาซึ่งจะทำแผนเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้ ในป่าชุมชนทุกพื้นที่ที่ผู้เสนอขอจัดตั้งจะต้องจำแนกพื้นที่ออกเป็นสองพื้นที่ดังกล่าว

ชาวบ้านจะสามารถจำแนกทั้งพื้นที่ป่าที่ยังสมบูรณ์อยู่เป็นป่าอนุรักษ์และพื้นที่ใดที่ทำการฟื้นฟูและเหมาะในการทำประโยชน์ มีการปักหลักแน่นอน จึงเป็นขั้นตอนที่เข้มงวดกวดขันในการตั้งอนุรักษ์ในพื้นที่ป่าชุมชนด้วย เพื่อไม่ต้องทำให้เกิดการใช้ประโยชน์โดยสิ้นเปลืองทั้งหมดทั้งแปลง

ลำดับที่ 6 คุณสืบแสง พรหมบุญ

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 20 มกราคม 2548

สถานที่ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

- 1 วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
- 2 รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
- 3 ความเป็นมาของชุมชนและประวัติโดยสังเขป
- 4 แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวคิด

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

ในรัฐบาลก่อนทางวุฒิสภาให้ตั้งป่าชุมชนในเขตป่าอนุรักษ์ได้ มีสิทธิขอแต่จะไม่ได้หรือไม่ อีกเรื่องหนึ่งอย่างมีเงื่อนไข ทางวุฒิสภา (ชุด พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร) แก้นบับที่ 2 คือไม่ให้ตั้งป่าชุมชนในเขตอนุรักษ์ ที่มีปัญหา ก็เพราะว่าทางวุฒิสภาเข้าใจว่าเอาคนนอกเข้าไปตั้งอยู่ที่ชุมชนที่อยู่ในเขตอนุรักษ์ถูกกระทรวงเกษตรประกาศเขตอนุรักษ์ ฯลฯ ทับที่ของชุมชนดั้งเดิมที่ตั้งถิ่นฐานมาหลายชั่วอายุคน การจะย้ายคนออกจากป่าเป็นจำนวนเป็นล้านคนเป็นเรื่องที่ลำบาก

“จึงได้มีการตั้งกลุ่มและคณะดังกล่าว” “คณะกรรมการร่วมในการพิจารณา” เพื่อทำการศึกษาเพิ่มเติมหลังจากนั้นจึงคุยกันในหลักการ แล้วให้เพิ่มหมวด 4/1 เพื่อแก้ปัญหาการจัดตั้งป่าชุมชนเป็นเรื่องเฉพาะ

ต้องไม่ทำลายป่าที่มีอยู่แล้ว ,ทำนุบำรุงให้ป่าเพิ่มขึ้นทำให้ป่ามีสภาพแวดล้อมดีขึ้นกว่าเดิม ใช้ป่าชุมชนเพื่อส่วนรวมและประเทศชาติและประโยชน์ส่วนตัวในลำดับสุดท้าย ไม่ปฏิเสธว่าส่วนตัวต้องได้ประโยชน์แต่ต้องมาสุดท้ายคือได้ประโยชน์จากวงจรชีวิตของป่า ใช้อย่างสมดุล เพื่อประเทศชาติคือ ประชาชนที่อยู่ในชุมชนหรือผู้ที่ก่อตั้งป่าชุมชนช่วยกันดูแลรักษาป่าย่อมดีกว่า เป็นไปไม่ได้ที่ให้เจ้าหน้าที่ไปเผาป่าตัวเองไม่ได้อะไร ถ้าไม่ให้ชาวบ้านเหล่านั้นเข้าใจถึงประโยชน์ของป่าพวกเขาจะดูแลรักษาได้อย่างไร สมมติว่าในหมู่บ้านมีคนอยู่ 500 คนเป็นสมาชิก 50 คน 100คนได้ประโยชน์ในทางตรงคือไปหาหน่อไม้ หาของป่า อีก 400คนได้ประโยชน์ทางอ้อมคือได้น้ำอุดมสมบูรณ์ อากาศบริสุทธิ์ เข้าใจได้ว่าเขาควรจะรักษาป่าชุมชนเพื่อลูกเพื่อหลานอย่างไร และรู้ว่าทำแบบนี้มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ

## 2. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ไม่ใช่คนนอกและต้องอยู่ที่นั่นมานานพอสมควร มีรายละเอียดอยู่ในกฎกระทรวง คนที่เข้าชื่อได้ต้องมีอายุเท่าไร อยู่ที่นั่นมานานเท่าไร มีประวัติอย่างไรคือเคยมีคดีเกี่ยวกับการทำลายป่าสิ่งแวดล้อมอุกฉกรรจ์ต่างๆซึ่งทำให้เกิดความเสียหายเพราะผู้ที่ยื่นคำขอจะต้องรับผิดชอบกับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นด้วยเพราะจะต้องมีบทลงโทษแน่นอน

ต้องเป็นชุมชนที่อยู่มาก่อนที่จะมีการเคลื่อนไหวเสนอกฎหมายฉบับนี้โดยประชาชน โดยนับถอยหลังจากวันที่ประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ย้อนไปอีก 5 ปี ซึ่งเมื่อกฎหมายไม่ออกในปี2543 ตอนนั้นมันล่าช้าไปอีก 5 ปีจะใช้กฎหมายใน 5 ปีคงไม่พอแล้วคงต้องใช้เป็น 10 ปีหรือเงื่อนไขเปลี่ยนไปตามคุณภาพนั้นว่าเป็นชุมชนดั้งเดิมอย่างไรซึ่งอาจารย์เขียนไว้ในมาตรา 4 / 1 ซึ่งตอนนี้ยังไม่ตกลงกันว่าจะกี่ปีแต่ต้องเป็นชุมชนดั้งเดิม

คิดว่าต้องมีเงื่อนไขเรื่องปีกำหนด ไม่อยากให้มีคนที่ได้ยื่นข่าว่าจะมีพระราชบัญญัตินี้รีบไปจับจองไปตั้งชุมชนหรือไปอยู่ในชุมชนดั้งเดิมแล้วมามีส่วนร่วมในการจัดตั้งป่าชุมชนต้องการให้เป็นชุมชนดั้งเดิมจริงๆ หรือถึงแม้จะอยู่มาแค่ 5 ปีแล้วราชการไปประกาศเขตป่าอนุรักษ์ทับที่เขาเข้าเดิมมันไม่ใช่ที่อนุรักษ์ อันนี้ยกเว้นต้นน้ำลำธารบางทีที่เป็นเขตอนุรักษ์มันไม่ใช่ต้นน้ำลำธารก็มีแต่เราไปประกาศเขตอนุรักษ์ทับที่เขา

## 3. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ความเป็นมาของชุมชนดังกล่าวมีความเป็นมาแต่โบราณอย่างไร

ต้องสำรวจสภาพความเป็นมาของชุมชนที่ขอจัดตั้ง ต้องทำแผนที่ ต้องทำสิ่งต่างๆโดยละเอียด เมื่อมีการตอกหมุดที่ตรงนี้ต้องรับผิดชอบบริเวณดังกล่าว

#### 4. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

ข้อ 1 – 3 เป็นเกณฑ์หลักโดยทั่วไปแต่ข้อ 4 เป็นตัวตัดสินว่าจะมีสิทธิ์ที่จะได้รับสิทธิ์ในการขอจัดตั้งหรือไม่ ก็ต้องแสดงแผนในการจัดการป่าชุมชน เช่นจะฟื้นฟูมันอย่างไร จะรักษามันอย่างไร ใช้อย่างไร จะพัฒนามันอย่างไร จะดูแลสภาพแวดล้อมและรักษาความหลากหลายทางชีวภาพอย่างไร เช่นการตัดหน่อไม้เป็นจำนวนมากจะมีผลถึงจุลินทรีย์ในดิน ตลอดจนสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กในดินค้ำ

ความหลากหลายทางชีวภาพคือสิ่งมีชีวิตทั้งหลายที่สร้างสมดุลทางชีววิทยามีทั้งสิ่งที่มองไม่เห็นและมองเห็นก็คือจุลินทรีย์

ซึ่งเมืองไทยถูกฝรั่งเอาไปเยอะโดยเฉพาะญี่ปุ่น

วิธีดำเนินการ.....

เช่นเมื่อมีแผนการจัดการป่าชุมชน มีวิธีการอย่างไรที่จะเพิ่มพูนความรู้ให้กับชุมชนทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกให้เข้าใจเรื่องป่าชุมชน ไม่สามารถเขียนไว้ได้หมดในข้อ 4 แต่รายละเอียดจะไปอยู่ในกฎกระทรวง

วรรค 2

บริเวณเพื่อการอนุรักษ์และหรือบริเวณเพื่อการใช้สอย

คือ “อะไรที่แตะต้องได้และอะไรที่แตะต้องไม่ได้” เช่น ป่าชุมชน ครอบม บริเวณพื้นที่ แหล่งน้ำ แหล่งอาหารของสัตว์ป่า เช่นดินโป่ง ซึ่งตรงนี้แตะต้องไม่ได้เลย แต่อีกกรณีหนึ่ง เช่น หน่อไม้ จะตัดทั้งหมดก็ไม่ได้ต้องปล่อยให้มันกลายเป็นลำไม้ไผ่และต้องให้เหลือเป็นอาหารกับสัตว์อื่นในป่าด้วย เช่น หมูป่า ช้าง ตรงไหนใช้สอยได้ตรงไหนห้ามแตะ ในพื้นที่ป่าชุมชนต้องระบุอย่างชัดเจน

การตัดสินใจว่าบริเวณใดในป่าชุมชนใช้สอยได้และบริเวณใดห้ามแตะแต่ละภูมิภาคมีลักษณะบ่งชี้ที่แตกต่างกันต้องให้คณะกรรมการป่าชุมชนที่จังหวัดตั้งขึ้นซึ่งต้องทำตามกฎระดับชาติเลย โดยจะต้องมีระดับพื้นที่ โดยระดับชาติกำหนดเกณฑ์ที่เป็นกลางๆและเกณฑ์ย่อยก็จะต้องแล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละภูมิภาค

ลำดับที่ 7      คุณบรรพบุรุษ เกริกพิทยา  
วันที่ทำการสัมภาษณ์      21 มกราคม 2548  
สถานที่      รัฐสภา

#### การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
2. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
3. ประวัติโดยสังเขปและความเป็นมาของชุมชน
4. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

#### คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวลึก

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

ถือว่าเป็นร่างฉบับแรกที่ประชาชนร่วมเสนอต่อรัฐบาลเพื่อให้มีพ.ร.บ.ป่าชุมชน วัตถุประสงค์หลักของชุมชน ป่าชุมชนปัจจุบันบ้านเราประชาชนอยู่กับป่าอยู่แล้วเพราะเชื่อว่าป่าไม่เสียหาย ถ้าประชาชนเข้าไปอยู่ทำให้ป่าเพิ่มขึ้นเพราะประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า ในความเห็นตรงกันข้ามที่มองราชการคือกรมป่าไม้ที่ดูแลป่านับวันป่าจะหมด

#### วัตถุประสงค์หลัก

1. ให้ประชาชนอยู่กับป่าอยู่ที่เดิมได้
2. ให้ประชาชนหากินกับป่าเช่นเกี่ยวกับการเก็บผลไม้

เกี่ยวกับป่าสามารถไปขายได้ และหลังจากที่ประชาชนยื่น พ.ร.บ. ฉบับนี้ให้ ส.ส. ฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านก็มาร่วมกันทำเป็นฉบับปิดขึ้นมาอีกฉบับหนึ่ง และก็เป็นฉบับของรัฐบาลอีกฉบับหนึ่งเพื่อที่จะเขียนเป็นร่าง พ.ร.บ.ป่าชุมชนที่เสนอรวมกับประชาชน ต่อมาก็ยึดถือร่างฉบับของรัฐบาลเป็นหลัก ในการเข้าสู่การพิจารณาสภาผู้แทนราษฎรและเสนอเข้าสู่วุฒิสภา ปัจจุบันนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาร่วมกันของ ส.ส. และ ส.ว. เมื่อ ส.ส. หมดวาระลงก็ยังดำเนินการอยู่ยังไม่ได้ทิ้งไป

2. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ประชาชนร่วมกันจัดตั้งและมีความเห็นสอดคล้องกับรัฐ กฎกระทรวงเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับป่าชุมชนจะมีร่างออกมาบังคับหลังจากร่าง พ.ร.บ.ประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการร่วมของ ส.ส. และ ส.ว.

เจตนารมณ์ของข้อ 2 ชุมชนที่อยู่ตรงนั้นอยู่ตรงนั้นอยู่แล้วการจะขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชนเขาจะดูว่าระยะเวลาที่อยู่ตรงนั้นมากี่ปีแล้ว สามารถสอบถามได้ว่าอยู่มากี่ปีไม่ใช่ว่ามีร่างพ.ร.บ.นี้ผ่านก็เข้ามาอยู่กันและจะขอจัดตั้งแบบนั้นไม่ได้ต้องเป็นที่อยู่ดั้งเดิมไม่น้อยกว่ากี่ปีและหลังจากพ.ร.บ. นี้

บังคับใช้บังคับย้อนหลังไปก็ปีนี้จะขอจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้และต้องคำนึงถึงปริมาณของคนและข้อบังคับระเบียบที่ต้องปฏิบัติต่อป่าอย่างไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้นอกจากจะระบุไว้ใน พ.ร.บ. ยังมีกฎระเบียบของกระทรวง ที่จะต้องระบุไว้ดีกว่ามันคืออะไร ต้องมีคณะกรรมการระดับประเทศลงไปหาจังหวัด จังหวัดลงไปหาหมู่บ้านตามที่ร่างได้กำหนด

### 3. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ตรงนี้ยังไม่ออกมา มันอยู่ที่การพิจารณามันเหมือนเป็นรายละเอียดว่าป่าอยู่มากี่ปีอยู่มาก่อนออกเป็นราชกิจจานุสัปดาห์ และมีความเป็นมาอยู่มาจริงๆ และต้องมีพื้นฐานอยู่มาจริงๆและดูประวัติว่ามาอยู่ป่าแล้วไม่ถูกทำลาย ถ้าอยู่ป่ากลางป่า ป่าถูกทำลายเข้าก็จะไม่ให้อยู่

### 4. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

มีคณะกรรมการคนหนึ่งเป็นคนประจำป่าชุมชนนั้นและเป็นระดับจังหวัด ในขั้นตอนนี้คณะกรรมการหารือกัน ยังไม่ได้ตัดสินใจในรายละเอียดว่าป่าชุมชนที่จะให้อยู่จะเป็นอยู่ในป่าอนุรักษ์ได้หรือไม่หรือจะเป็นในเขตป่าสงวนฯ ป่าอนุรักษ์หมายความว่าป่านั้นเป็นพื้นที่เกรด A ที่สามารถเป็นต้นน้ำสามารถผลิตทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่นั้นยังเป็นป่าสมบูรณ์ เช่นนั้นเราควรให้ชุมชนอยู่ต่อไปหรือไม่ หรือจะให้กันคนออกจากป่าอนุรักษ์แล้วให้ไปอยู่ในเขตป่าสงวนหรือป่าอะไรอย่างอื่นที่ไม่ใช่พื้นที่เกรด A อย่างป่าอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

ตอนนี้ก็ยังคงถกเถียงกันอยู่ว่าจะเอาอย่างไร (ความเห็นส่วนตัว) ในการเป็นป่าอนุรักษ์จริงๆแล้วก็ไม่สมควรให้อยู่เพราะเกรงว่าถ้าหากป่าอนุรักษ์ไม่สามารถอยู่ได้แล้วให้ประชาชนเข้าไปความสูญเสียจะเสียหายมากขึ้น ถ้าเป็นชุมชนอยู่มาก่อนแล้วในป่าต้นน้ำและสามารถอยู่ได้แบบปัจจุบันเราก็สมควรยกเว้นให้แต่ยังต้องกำกับดูแลอย่างดีและขณะที่ป่าชุมชนที่เป็นป่าอนุรักษ์ถ้าอยู่แบบสมบูรณ์และอยู่ได้อย่างนี้ป่าชุมชนอื่นต้องทำแบบนี้

## 4. วรรค 2

ในพื้นที่ป่าชุมชนต้องกำหนดพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์และพื้นที่เพื่อใช้สอยจริงถ้าเป็นบริเวณเพื่อการอนุรักษ์คือป่าต้นน้ำก็จะไม่ให้เข้าไปยุ่งเลยโดยกำหนดขอบเขตเอาไว้

อนุรักษ์ควรมีคำจำกัดความ

### 1. ป่าต้นน้ำ

2. ป่าสมบูรณ์คือป่าต้นน้ำหรือป่าเกรด A ป่าที่อยู่ในระดับส่วนหนึ่งของธรรมชาติซึ่งเหลือน้อยเพียงแค่ 10% นี้คือป่าอนุรักษ์ที่สมบูรณ์แบบที่ยังอยู่และมีแค่ 10% ของพื้นที่ป่าทั้งหมด

ดังนั้นป่าอนุรักษ์นั้นมิชุมชนอยู่แล้วในปัจจุบันและอยู่กันมานาน แล้วจะอย่างไรกับป่าที่ไม่มีชุมชนอยู่ ป่าอนุรักษ์ไม่ควรให้คนเข้ามาอยู่ ยกเว้นแต่ชุมชนที่พิสูจน์ได้ว่าอยู่มาก่อนแล้วและเท่าที่จะเพิ่ม การรักษาป่าเพิ่มขึ้น แต่ป่าที่เป็นพื้นที่ใช้สอยคือ

1.เราต้องมีมาตรการปลูกป่าเพิ่มขึ้น

2.การใช้สอยนี้คือการเก็บของป่า และก็สามารถเป็นอาชีพหนึ่ง สามารถเก็บ

ประโยชน์จากป่าเอาไปขายได้ มีการเพิ่มพูนทรัพยากรของป่ามากขึ้น เช่นเก็บหน่อไม้ เก็บพืชผักไปขายแต่ในขณะเดียวกันก็สามารถปลูกทดแทน เราสามารถประเมินได้ว่าในพื้นที่สภาพแบบนี้ แต่ต่อมาเมื่อมีคณะกรรมการเข้าไปดูแลการรายงานผลต่อคณะกรรมการหรือการตรวจสอบต้องมีคุณภาพที่ดีขึ้น ที่มีป่าเพิ่มขึ้นมีฉะนั้นแล้วในกฎกระทรวงก็คงจะไม่ให้ เพราะฉะนั้นการทำเรื่องนี้ความเห็นของ ส.ส. และ ส.ว.มีความเห็นตรงกันแต่บางส่วนความเห็นก็แตกหักเลย ตอนนี้เราพยายามทำให้ป่าอยู่ได้เท่านั้น ที่เห็นว่า พ.ร.บ. ป่าชุมชนที่ออกมาต้องมีประโยชน์ต่อชุมชน นี่ก็กฎหมายฉบับประชาชนแต่ในขณะเดียวกันผลประโยชน์ประชาชนต้องดูแลและป่าต้องอยู่ได้ อยู่ดีๆจะมีคนยกของเข้าไปอยู่ในป่าไม่ได้ต้องเป็นพื้นที่เดิมอยู่แล้วและอยู่เป็นระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ถ้าพิสูจน์ไม่ได้ว่าอยู่ในระยะเวลาที่กำหนดจะไม่ให้อยู่เลย

ลำดับที่ 8 คุณนิวัฒน์ พันธุ์

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2548

สถานที่ รัฐสภา

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

กลัวจะไปกินเขตป่าอนุรักษ์ เพราะเขตป่าอนุรักษ์ของประเทศไทยเหลืออยู่อย่างจำกัด ควรจัดตั้งป่าชุมชนในเขตป่าสงวน ก็จะเป็นการไปดูแลในเขตป่าสงวนแทน

2. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

จัดการยังไง อนุรักษ์อย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

รายชื่อบุคคล 50 คน ในที่นี้ชาวบ้านเพียงแค่ 4 ถึง 5 ครอบครัว ก็ได้ป่าแล้ว เป็นเนื้อที่เท่าไร ก็แบ่ง ชุมชนเดียวแห่งเดียวหรือเปล่า ถ้าจะรักษาป่าจริงๆ ทำไม่ไม่ไปดูแลในพื้นที่ป่าสงวน

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวลึก

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

ชาวบ้านสามารถเข้าไปใช้ป่าได้นิดหน่อย ซึ่งไม่รู้ว่แค่ไหนมีขอบเขตหรือเปล่า ควรอยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ วัตถุประสงค์ก็เพื่อไปหาของป่าสำหรับชุมชน และจะเข้าไปช่วยดูแลป่า ป่าไม่มีคนดูแลก็สามารถอยู่ได้ ถ้ารักษาป่าจริงๆ เข้าไปดูแลป่าไม่ให้ใครเข้ามาทำลายป่า แต่เข้าไปดูแลก็มีข้อแม้คือต้องการใช้ไม้ถึงจะนิดหน่อยแต่ทุกปีทุกปีก็เป็นจำนวนมาก จึงคิดว่าถ้าทำป่าชุมชนนอกเขตป่าอนุรักษ์ หรือไม่ก็จัดการเขตป่าอนุรักษ์ให้ชัดเจนว่าส่วนไหนทำอะไร ชาวบ้านอยู่ในป่าก็อยู่ไปแต่ต้องไม่ขยายขอบเขตออกไปสู่ป่าที่อยู่นอกเขตป่าชุมชนเอามาเป็นป่าชุมชนต่อไปก็จะจำพื้นที่ป่าไม่ได้ ว่าป่าชุมชนเดิมอยู่ในบริเวณใด

2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อหรือไม่

ควรมีครบทั้ง 4 ข้อ

3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

เช่น การไปหาของหน่อไม้ทุกคนรู้หมด แต่หน่อไม้ต้นสุดท้ายของป่า จะรู้ไหมว่าใครเป็นคนขุด เพราะฉะนั้นจะเหลือความหลากหลายอยู่ได้อย่างไร ถ้ามีการใช้ทรัพยากรโดยไม่ศึกษาถึงปริมาณของทรัพยากรที่มีอยู่

2. การใช้ทรัพยากร

ใครจะเป็นผู้ดูแล ใช้อย่างไรให้เกิดความยั่งยืน ต้องสร้างกระบวนการอีกมากมาย

3. การส่งเสริมวัฒนธรรม

ถ้าเป็นป่าต้นน้ำทั้งหมดคนพื้นล่างจะกินอะไร พื้นที่ไม่มีน้ำไม่เอาจะเอาพื้นที่ที่มีน้ำ แต่น้ำของพื้นที่ด้านล่างก็ไหลลงมาจากด้านบน เพราะฉะนั้นจะเกิดการแย่งชิงทรัพยากรอย่างมาก ระหว่างคนข้างบนกับคนพื้นล่าง มันจึงเป็นข้อคิด ป่าต้นน้ำจึงควรอนุรักษ์ จริงอยู่ว่าบางกลุ่ม เช่น ชาวเขาบางพวก มีการอนุรักษ์ต้นน้ำ แต่บางพวกไม่คิดเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่ที่จะตรวจสอบดูแลก็มีไม่พอ จึงควรอนุรักษ์พื้นที่ส่วนนี้ไว้ก่อน

4. การเสริมสร้างความร่วมมือ

4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ตั้งใจจะให้ป่ชุมชนดั้งเดิมที่อยู่มา 30-40 ปีแล้ว ไม่อยากให้เป็นชุมชนที่อยู่มา 5 ปี เข้าไปตั้งชุมชนในป่าแล้วหลังจากนั้นก็ขอพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นป่าชุมชน เช่น เกาะเสม็ด เข้าไปอยู่ 5 ปีก็สามารถขอพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นพื้นที่ป่าชุมชนได้ ถ้าเป็นชุมชนดั้งเดิมน่าจะนำเข้ามาสู่โครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ฯ เข้าไปทดแทนป่าชุมชน เพราะฉะนั้นมันจะไม่มีขีดขั้นอะไรเลย คนเพียง 50 คน สำหรับครอบครัวต่างจังหวัดที่อยู่ในป่า เพียงแค่ 2-3 ครอบครัว ก็ได้ตามจำนวนที่กำหนด

แล้ว ถ้าเราเอาป่าอนุรักษ์ไปใช้แล้วจะเหลือป่าอะไร ตามความตั้งใจตั้งแต่ต้น ไม่ใช่จะไม่ให้เข้าไปอยู่ในป่า แต่เป็นการกำจัดการขยายขอบเขตอุทยานให้เหลือป่าไว้สักป่าหนึ่ง มีคำถามว่าพื้นที่ป่าสงวนชาวบ้านขายให้นายทุนหมดแล้วหรือจึงจะเข้ามาในป่าอนุรักษ์ ในวันนี้บอกว่าดูแลได้ แต่ในอนาคตจะเป็นอย่างไรจะดูแลได้จริงหรือ

#### 5. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ข้อนี้มีเจตนาธรรมเพื่อ อำนาจให้กับชุมชนดั้งเดิม ให้เป็นชุมชนที่อยู่มาแต่เก่าก่อน และก็ไม่ควรขยายพื้นที่ออกไป คนเหล่านี้ไม่ได้ต้องการที่อยู่แต่ต้องการที่ทำกิน ที่ไม่ยอมให้เข้าไปยุ่งก็คือพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อาจใช้หลักฐานเป็นภาพถ่ายย้อนหลังก็ได้

#### 6. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

รัฐควรในการสนับสนุนในกรณีที่แผนการจัดการนั้นออกมาโดยจัดสรรให้อยู่ในพื้นที่นอกเขตป่าอนุรักษ์ และควรใช้โครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ฯเข้าไปจัดการป่าชุมชน เมื่อเขาเข้าไปอยู่ก็ต้องให้เขาใช้ เช่น ใช้คูริงเพื่อชุมชนจะใช้ได้เท่าที่จำเป็น ซึ่งไม่รู้ว่าจะขนาดไหน ต้องให้แสดงความหมายคำว่าอนุรักษ์ คำว่าใช้สอยให้ชัดเจน ถ้าไม่ใช่โครงการป่าไม้แผนใหม่เข้าไปก็ต้องตัดคำว่า อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ออก ถ้าอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์มาร ปีกี่ไม่ว่าอะไร พวกที่เข้าไปทำลายป่าไม้ส่วนนี้ก็ได้อะไร พวกที่ไม่มีทุน เช่นชาวบ้านเมื่อได้พื้นที่ก็นำไปขายให้นายทุนยั้งตอนนี้มีการแปลงทรัพย์สินเป็นทุนเลยกลายเป็นว่า ทำสิ่งที่คิดเป็นสิ่งที่ถูก ปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลายไปเป็นแสนไร่ระหว่าง 30 ปี นานี้ พอป่าถูกขายกลายเป็นทุนก็จะกลายเป็นมูลค่าก็ทำอะไรไม่ได้ ถ้านำป่าชุมชนเข้าสู่โครงการป่าไม้แผนใหม่ฯน่าจะเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และทำให้เกิดกระบวนการที่ชัดเจนว่าใครรักป่าใครไม่รักป่า ถ้าคนรักป่าจริงต้องดูแลป่า ไม่ใช่ว่าตอนยังไม่ได้ป่ารักป่า แต่เมื่อได้ป่าไปแล้วรักป่าหรือเปล่า ไม่ได้หวังเรื่องที่ทำกินแต่ต้องมีขอบเขต การหาของป่าเช่น หน่อไม้ เห็ด ก็ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ว่าจะเข้าไปหาอะไรบ้าง จะได้ไม่ต้องมีอย่างอื่นติดออกมาด้วย

ลำดับที่ 9 คุณพรหมจารี รัตนเศรษฐ์

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 9 กุมภาพันธ์ 2548

สถานที่ รัฐสภา

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
2. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
3. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

#### 4. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

มีความสำคัญเท่ากันทุกข้อ ต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจน เช่นรายชื่อ ประวัติฯ ต้องออกตามกฎกระทรวงและต้องเป็นไปตามความในมาตราด้วย ทางสภาจะมีการตั้งกรรมการร่วม ถ้าวุฒิแปรญัตติชนะ แต่ ถ้าสส.ไม่เห็นด้วยในการแก้ไข ทางวุฒิต้องแต่งตั้งผู้ที่แปรญัตติชนะเข้าไปเป็นคณะกรรมการร่วม เช่น อ.พนัส ทศนียนนท์ คุณอนันต์ คาโรคม คุณนิวัฒน์ พันธุ์ และตัวผู้ให้สัมภาษณ์เอง

#### คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวลึก

##### 1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

เพื่อรักษาป่าทำให้ป่าไม่เพิ่มจำนวนขึ้น กั้นการบุกรุกแผ้วถาง วัตถุประสงค์ของรัฐบาลไม่ได้เป็นเพื่อการทำไม้

เจตนาของผู้ขอจัดตั้งต้องไม่เข้าไปในทางแอบแฝง หรือใช้วัตถุประสงค์บังหน้าเพื่อทำกิจกรรมอื่น ในช่วงที่ตั้งกรรมการฯ ได้รับหนังสือจากฝ่ายที่เห็นด้วยและฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยไม่มั่นใจว่าการตั้งป่าชุมชนจะช่วยรักษาป่าได้ทั้งหมด หรือทำได้ตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ เป็นการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐกับชุมชนให้คนอยู่กับป่าและช่วยกันรักษาป่าเพิ่มพื้นที่ป่า ฝ่ายที่เห็นด้วยในการตั้งป่าชุมชนก็จะมีกรณีตัวอย่างที่รักษาป่าได้ในหลายพื้นที่ ในส่วนที่รักษาไม่ได้ก็มีหลายพื้นที่แต่ก็ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหนบ้าง จะมี พ.ร.บ. เกี่ยวข้องอยู่สองส่วนคือ พ.ร.บ.ป่าสงวนฯ และ พ.ร.บ. เขตอนุรักษ์ฯ จะแยกกันในส่วนต้นน้ำ อยู่ในส่วนของกรมป่าไม้ กับ กรมอุทยานฯ

2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อหรือไม่

มีความสำคัญเท่าๆกัน และควรจะมีครบทุกข้อ

##### 3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5

ทุกข้อสำคัญเท่ากัน

##### 4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ผู้ที่ขอจัดตั้งอย่างน้อยต้องอยู่ที่นั่น กั้นคนจากที่อื่น กั้นนายทุนนำคนมาขอจัดตั้ง หรือใช้วัตถุประสงค์บังหน้า ในส่วนนี้เดิมให้ทั้งทำไม้ ขายของป่าก็ได้ แต่คุณสมบัติจะไปกำหนดรายละเอียดในกฎกระทรวง ซึ่งก็จะมีพื้นที่ที่เป็นป่าชุมชนซึ่งสามารถนำมาเป็นตัวอย่างได้ ตอนนี้มีโครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ฯ มีการจัดเตรียมแผนงานให้สอดคล้องกับป่าชุมชน โดย อ.พนัส ทศนียนนท์ เป็นผู้กร่างเกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ฯ

5. คุณสมบัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนควรมีอะไรบ้าง

เป็นคนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น

จำนวนสมาชิกสำคัญมากยังเป็นที่ถกเถียง

มีใจรักที่จะฟื้นฟูป่าจริงๆ

จะหาประโยชน์จากป่าอย่างเดียวไม่ได้ แต่อาจอนุญาตให้หาของป่าได้เป็นบ้าง ถ้ายังไม่มีกฎหมายรับรองในส่วนนี้ก็อาจโดนตำรวจดำเนินคดี แม้ว่าจะเป็นหินกรวดทราย จะต้องเป็นแร่ที่ไม่มีค่าทางกฎหมาย ซึ่งแม้จะเป็นอย่างนั้นก็อาจเป็นอันตรายต่อป่าได้

6. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ต้องเป็นชุมชนที่มีความเป็นมาไม่ใช่ชุมชนที่เข้ามาบุกรุกที่หลังเพื่อให้ได้สิทธิการจัดการเป็นป่าชุมชน ในช่วงที่มีการปรับเปลี่ยนระบบราชการ ประกอบกับอัตราค่าจ้างไม่เพียงพอ ทำให้พื้นที่ป่าถูกบุกรุก

7. คุณสมบัติของชุมชนและคุณสมบัติของสภาพพื้นที่ที่ขอตั้งป่าชุมชน

1. ในกรณี ชุมชนดั้งเดิมต้องระบุว่าอยู่มากี่ปีแล้ว

2. สภาพพื้นที่ต้องไม่ใช่แปลงปลูกพืชทางการเกษตร พืชล้มลุก เพราะพื้นที่ป่าจะถูกรุกรานไปเรื่อยๆ

3. ต้องมีภาพถ่ายทางอากาศมายืนยัน

8. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

แผนการจัดการป่าชุมชนที่สร้างขึ้นก็เพื่อบอกให้รู้ว่ามีแผนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู พัฒนา ดูแลสภาพแวดล้อม อย่างไร กรณีเข้าไปเพื่อหาของป่าต้องระบุว่าเข้าไปเอาอะไรบ้าง

9. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์

ไม่ให้ทำกิจกรรมใดๆเลย

10. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการใช้สอย

1. เป็นไปตามมาตรา 31 จะทำอะไรได้บ้าง ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และวัตถุประสงค์ฯ อาจมีพื้นที่ไม้ที่มีความหลากหลาย

2. สมาชิกจากป่าชุมชนจะต้องได้ประโยชน์จากป่าบ้าง แต่ไม่ใช่เอาประโยชน์จากป่าอย่างเดียว ถึงต้องห้ามทำไม้ แต่ยอมเปิดเขตอนุรักษ์บางส่วน ซึ่งต้องมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง ให้มีแผนการจัดการฯที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของแต่ละภาคด้วย

ลำดับที่ 10 คุณพ่อ เล่งอ๊อ ฉับรัฐ 11.30 น.

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2548

ตำแหน่ง ที่ปรึกษามัชชาคนจน

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ
2. ความเป็นมาของชุมชนและประวัติโดยสังเขปของชุมชน
3. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
4. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวลึก

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
  - เพื่ออนุรักษ์ป่าเพื่อให้เป็นสมบัติของส่วนรวม
  - สงวนเพื่อให้ประชาชนได้ใช้สอยทรัพยากรในป่าชุมชนนี้ร่วมกัน
  - แล้วแต่ชุมชนว่ามีวัตถุประสงค์ใดในการจัดตั้ง แล้วแต่ชุมชนจะระบุ ควรจะมีครบถ้วนตามมาตรา 5 ต้องครอบคลุม
2. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5
  1. การเสริมสร้างความร่วมมือ
  2. การใช้ทรัพยากร
  3. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
  4. การส่งเสริมวัฒนธรรม
3. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
  - ต้องการรายละเอียดเพื่อรัฐใช้ในการพิจารณา
  - คนไทย ไม่ทำผิดกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ไม่เคยถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับการทำไม้หรือเกี่ยวข้องกับการทำไม้
  - เปิดกว้างให้ประชาชนมีส่วนร่วม ชุมชนพิจารณารายชื่อ มีหลักฐานจริง ดูจากทะเบียนบ้าน บัตรประชาชน
4. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
  - สมัยไหน ตั้งมาตั้งแต่เมื่อไร
  - มีสมาชิกเท่าไร
  - มีการก่อตั้ง พัฒนาอย่างไร
  - คนดั้งเดิมหรือคนอพยพมาจากที่ไหน

- ต้องมีขอบเขตตามแนวแผนที่
- มีลำห้วยชื่ออะไร ภูเขาชื่ออะไร

5. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

- นักวิชาการป่าไม้ช่วยแนะนำ
- ความเห็นของคณะกรรมการป่าชุมชนช่วยเหลือกัน
- ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง
- เป็นกระบวนการทางกฎหมายและวิธีการปฏิบัติของภาครัฐที่ต้องการข้อมูลเพื่อใช้ในการก่อตั้งป่าชุมชน ถ้ามีอะไรเกิดขึ้น ภาครัฐต้องรับผิดชอบ
- วรรค 2 เพื่อให้ประชาชนดูแลป่ากับภาครัฐ ให้ประชาชนได้อาศัยป่าเป็นที่ยังชีพด้วย หลักการคือ แบ่งป่าชุมชนออกเป็น 2 ส่วน คือ เขตอนุรักษ์ และพื้นที่เพื่อการใช้สอย

6. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์

- เป็นป่าดั้งเดิมคืออยู่
- มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขา
- มีลักษณะเป็นต้นน้ำ ลำธาร ลำห้วย
- ไม่ควรทำอะไร ควรเก็บมันไว้
- ห้ามเก็บหาของป่า
- ห้ามตัดไม้ทำลายป่า คือ ห้ามทำอะไรใน โชนนี้ ให้ช่วยกันดูแลรักษา

7. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์

- มีต้นไม้ไม่มาก อนุญาตให้ชุมชนปลูกป่าขึ้นมาแล้วนำมาใช้ได้
- มีความอุดมสมบูรณ์ดีน้อยกว่าเขตอนุรักษ์
- หาของป่าได้
- ตัดไม้เพื่อใช้ประโยชน์ของชุมชนได้
- สามารถปลูกทดแทนแล้วนำมาใช้

เจตนาธรรมณ์จากการสัมภาษณ์ผู้ร่างกฎหมายฉบับประชาชน 50,000รายชื่อ  
ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับรัฐบาลในมาตรา 18 จำนวน 10 ท่าน

ลำดับที่ 1 คุณศยามล ไกรยูรวงศ์

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2548

สถานที่ กรรมการสิทธิมนุษยชน

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
2. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
3. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
4. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนววลี

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

การจัดการร่วมกันระหว่างคนกับป่านอกเขตและในเขตอนุรักษ์ ในทุกพื้นที่ชาวบ้านมีศักยภาพ มีการรวมเป็นองค์กร สามารถจัดการป่าให้เกิดการอนุรักษ์ป่าตามธรรมชาติ โดยใช้สิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญมาตรา 46 มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการ โดยมรกฎหมายรับรองอย่างถูกต้อง สามารถจับคนที่เข้าไปลักลอบตัดไม้ได้เพราะปัจจุบันยังต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ในการเข้ามาจับกุมคนเหล่านี้ ชาวบ้านมีการจัดการในการใช้และการอนุรักษ์ เวลาชาวบ้านตัดไม้มาสร้างบ้านตามข้อตกลงในหมู่บ้าน กลับโดนจับ เพราะกฎหมายไม่ตกลงไม่ยอมรับ จึงเป็นช่องว่างมาจับพวกเขา ชาวบ้านจึงผลักดันกฎหมายฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อหรือไม่

ควรมีครบทั้ง 4 ข้อ นำหนักๆเท่ากันต้องมองทั้งสองฝ่ายทั้งมิติเชิงคน ของป่า แลต้องมองมิติของการพัฒนาด้วย

3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5

1. การอนุรักษ์ทรัพยากร
2. การใช้ประโยชน์ทรัพยากร
3. การส่งเสริมวัฒนธรรม
4. การเสริมสร้างความร่วมมือ

4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ต้องชี้ชัดความชัดเจนขององค์กร องค์กรใดที่มีสมาชิกจริงที่ชาวบ้านมีอำนาจมีศักยภาพในการตรวจสอบ ซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ลักษณะต้องจดทะเบียนเพียงแต่เป็นหลักฐานในการทำให้เกิดความชัดเจน ว่าการรวมกันขององค์กรของชาวบ้านมีตัวตนอย่างไร รายชื่อจึงเป็นการแจ้งให้ทราบ ว่าองค์กรนี้มีใครบ้าง

#### 5. คุณสมบัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนควรมีอะไรบ้าง

การจัดการไม่สามารถแบ่งเป็นเขตการปกครองได้ต้องดูตามสภาพภูมิศาสตร์ของชุมชนว่ามีการจัดการและมีการใช้ประโยชน์อย่างไร ชาวบ้านจะรู้ขอบเขตการใช้ประโยชน์ เช่น ภาคอีสานจะง่ายเพราะเป็นพื้นที่ราบเสียส่วนใหญ่ มีการใช้ประโยชน์ร่วมกันหลายหมู่บ้าน และจะรู้ขอบเขตอยู่แล้ว เป็นกลไกที่ก่อให้เกิดการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยทั่วไปชาวบ้านจะรู้เขตป่าโดยไม่ต้องใช้แผนที่ เนื่องจากเกิดการบุกรุกพื้นที่มากจึงต้องมีการจัดทำแผนที่จึงเป็นการป้องกันการบุกรุกจากบุคคลภายนอก การทำให้ชาวบ้านรู้ว่าขอบเขตที่ชาวบ้านสามารถจัดการได้มีแค่ไหนนอกจากจะป้องกันการบุกรุกของบุคคลภายนอกแล้วยังป้องกันคนนอกเข้ามาอ้างสิทธิ

ถ้าในส่วนของคณะผู้จัดตั้งฯมีเจตนาบริสุทธิ์สามารถร้องเรียนและถอดถอนได้

#### 6. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

เพื่อเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์กว้างๆไว้ในการแบ่ง ZONE เพื่อการอนุรักษ์ ซึ่งในข้อนี้ไม่ได้ลงรายละเอียดไว้ การใช้ประโยชน์ของแต่ละชุมชนอาจมีการซ้อนทับกัน แต่ก็ต้องมีความยืดหยุ่น คือ การกำหนดขอบเขตในการใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์ ต้องเป็นไปตามวัฒนธรรมของเขา อาณาเขตจะไปสัมพันธ์กับการจัดการซึ่งจะต้องมีความยืดหยุ่นตามสภาพความเป็นจริง

#### 7. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของวัตถุประสงค์ มองทั้งการ อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดการฟื้นฟูด้วย ต้องมีกฎระเบียบของป่าชุมชน ต้องมีกฎหมายของป่าชุมชน พื้นที่ป่าชุมชนจะถูกกันออกต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของชาวบ้านในการจัดการ ไม่มีปัญหาว่าเจ้าหน้าที่อุทยานฯ มาจับ แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเข้ามาตรวจสอบ โดยคณะกรรมการป่าชุมชน ต้องมีรายงานแผนทุก 3 ปี ว่ามีการกระทำตามแผนการจัดการป่าชุมชนหรือไม่ เพราะชาวบ้านก็ไม่สามารถจัดการได้ตลอด อาจมีผลประโยชน์เข้ามา จึงต้องมีกลไกในการเข้าไปตรวจสอบ

ป่าชุมชนเป็นพัฒนาการทางสังคมของการจัดการป่า การระดมมาตรฐานที่ตายตัวจะเป็นปัญหา สังคมไทยอยู่ในลักษณะที่มองในด้านเดียว ต้องมีงานวิชาการที่สนับสนุนในสาขาวิชา จึงจะสามารถกำหนดแนวทางให้คณะกรรมการฯระดับจังหวัดและต้องมีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้านด้วย ต้องมีการเดินสำรวจร่วมกันระหว่าง ชาวบ้านและเจ้าหน้าที่ ซึ่งถือว่าเป็น

การเรียนรู้ร่วมกัน ขอบเขตการจัดการแต่ละพื้นที่เป็นแบบไหน ขอบเขตขนาดไหนที่เหมาะสม และคิดว่ายั่งยืนจริงๆ

ระบบนิเวศแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างจึงไม่ยากให้กำหนดลักษณะของแผนการจัดการอย่างตายตัว

ลำดับที่ 2 คุณกฤษฎา บุญชัย

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2548

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
2. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ
3. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวลึก

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน  
วัตถุประสงค์ที่ชาวบ้านต้องการต้องลือกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายด้วย ซึ่งเราไม่ควรใช้ป่าชุมชนในเชิงพาณิชย์

2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อหรือไม่

ควรมีครบทุกข้อ

3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5

1. การอนุรักษ์ทรัพยากร เป็นการนำมาซึ่งการใช้ประโยชน์ทรัพยากร
2. การใช้ประโยชน์ทรัพยากร เอื้อให้ชาวบ้านอยู่รอด
3. การส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นไปตามวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆ
4. การเสริมสร้างความร่วมมือ ไม่ใช่เป็นการยกป่าให้ชาวบ้าน แต่เป็นความร่วมมือที่มีชาวบ้านเป็นฐานหลัก

4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

มาจากการถกแถลงของชาวบ้านและชุมชนที่แท้จริง จะกี่คนก็ตามจะต้องมีการเสนอจากชาวบ้านหรือชุมชนจริงๆ

5. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ไม่ได้เป็นตัวรับประกันว่าจะจัดการได้อย่างตลอดรอดฝั่ง ไม่จำเป็นว่าชุมชนดั้งเดิมหรือชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่ ไม่สำคัญเท่าจะจัดการป่าได้อย่างไร จากประสบการณ์ ชุมชนใหม่บางชุมชนก็สามารถดูแลป่าชุมชนได้ดีพิสูจน์โดยผลการจัดการขณะเดียวกันชุมชนดั้งเดิมที่มีเงื่อนไข หรือมีการเปลี่ยนแปลงเข้าไปสู่ชุมชนมากเช่น มีการอพยพของผู้คน มีเศรษฐกิจภายนอกเข้าไป มันจึงไม่ได้รับประกันว่าต้องเป็นชุมชนดั้งเดิมเท่านั้นที่จะสามารถจัดการป่าได้ดี

#### 6. แผนการจัดการป่าชุมชน๑

วิธีการจัดการเป็นสิ่งที่ทำให้เขาเชื่อมั่นว่าชุมชนนั้นจะจัดการป่าชุมชนได้ตามวัตถุประสงค์และแผนการจัดการได้อย่างกลมกลืน

##### วรรค 2

เพื่อเป็นหลักประกันว่าการจัดการของเขาต้องมีการระบุพื้นที่เพื่อการใช้สอย ซึ่งพื้นที่เพื่อการใช้สอย ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนด้วย การกำหนดไว้ทำให้เกิดความชัดเจนและไม่ได้ขัดกับวัฒนธรรมของชาวบ้าน ทางองค์กรพัฒนาเอกชนและสถาบันวิชาการก็พร้อมจะสนับสนุนในการช่วยจัดทำแผนกับชาวบ้านการฟื้นฟูการแบ่งประเภทของป่า โดยกำหนดเป็นตัวเร่งให้องค์กรพัฒนาเอกชนและสถาบันราชการ เข้าไปสนับสนุนเรื่องนี้

ลำดับที่ 3 ฉบับประชาชน อ.ชัยพันธุ์ ประภาสวัต ที่ปริกษาสมัชชาคนจน 13.30 น.

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2548

สถานที่ รัฐสภา

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

- 1 วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
- 2 แผนการจัดการป่าชุมชน๑
- 3 ความเป็นมาของชุมชน
- 4 รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน๑

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวลึก

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

ต้องการให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้ามาดูแลป่า ที่ผ่านมามีไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาดูแลป่า กฎหมายป่าชุมชนจึงออกมาเพื่อสนองวัตถุประสงค์ของการจัดการป่าชุมชน ซึ่งชาวบ้านเคยทำมาก่อนแล้ว ชาวบ้านมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของป่า เมื่อกฎหมายเข้ามาที่เอา

อำนาจในการจัดการดูแลป่าไปอยู่กับรัฐ ซึ่งก็ล้มเหลวในการจัดการกฎหมาย ป่าชุมชนออกมาก็เพื่อให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม แต่ไม่ใช่เป็นการเข้าไปเป็นเจ้าของในการดูแลรักษาป่า

2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อหรือไม่

3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5

1. การอนุรักษ์ทรัพยากร
2. การส่งเสริมวัฒนธรรม
3. การใช้ประโยชน์ทรัพยากร
4. การเสริมสร้างความร่วมมือ

4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ผู้ก่อตั้งฯ อยู่มาก่อนหรือเปล่า มีสิทธิในการเข้ามาขอ ไม่ใช่บุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นสามารถตรวจสอบจากรายชื่อ

5. คุณสมบัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนควรมีอะไรบ้าง

1. ชุมชนดั้งเดิมที่นั่น อย่างน้อยต้องอยู่ไม่ต่ำกว่า 5 ปี ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ที่นั่น
2. ไม่ประกอบธุรกิจหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทำไม้ การค้าสัตว์ป่า

ชื่อห่วงใย

3. คนใหม่ หรือคนที่แอบอ้างเข้ามาขอจัดตั้งจึงต้องมีรายชื่อและประวัติ ต้องมีตัวตนอ้างอิงได้

6. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ชุมชนเคยดูแลอนุรักษ์ และจัดการป่านี้มาก่อนหรือไม่ ชุมชนอาจไม่เคยทำเลย แต่เมื่อ 5 ปี ก่อนทำการดูแลรักษาป่า ประวัติในการดูแลรักษาป่าครั้งนี้จึงมีความสำคัญ นอกจากประวัติของบุคคลแล้ว ประวัติของชุมชนก็มีความสำคัญ และยังมีสภาพพื้นที่ในการขอจัดตั้งป่า ต้องอธิบายสภาพ พร้อมทั้งแผนที่โดยสังเขป ประวัติการอนุรักษ์ สภาพพื้นที่ เคยใช้ประโยชน์มาก่อน ประชาชนเคยหาของป่า เคยอยู่มาก่อน และเคยดูแลป่ามาก่อน เป็นป่าชุมชน อ้างอิงการใช้ประโยชน์มาก่อน ในพื้นที่ที่มีการแบ่งเขตภายใน ต้องมีหลักฐานยืนยัน เช่น พื้นที่ใช้สอยอาจมีมะม่วงอายุหลายปีปลูกไว้

7. คุณสมบัติของชุมชนและคุณสมบัติของสภาพพื้นที่ที่ขอตั้งป่าชุมชน

8. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

ชุมชนมีประวัติความเป็นมา แล้วชุมชนได้มีแผนการจัดการ อนุรักษ์ พื้นที่ ไม้ใช้ให้ประโยชน์อย่างเดียว การควบคุมสภาวะแวดล้อม และความหลากหลาย นอกจากชาวบ้านทำแผนแล้ว ต้องมีนักวิชาการเข้าไปช่วยทำแผน และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

วรรค 2 ส่วนใดเก็บไว้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ ต้องบอกให้ชัดเจน ต้องมีกฎ กติกาในการใช้ประโยชน์ พื้นที่เพื่อการอนุรักษ์

- ไม้ควรตัดไม้
- แหล่งเพาะพันธุ์
- แหล่งน้ำ
- ความหนาแน่นพันธุ์ไม้
- ต้นไม้ใหญ่
- ความหลากหลาย

## 2. พื้นที่เพื่อการใช้สอย

เก็บพื้นที่

เอาต้นไม้ไปสร้างงาน

ปลูกต้นไม้เพิ่ม วิธีตัดต้นไม้ที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

ต้องยอมรับความจริงว่า ชาวบ้านเข้าไปอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์อยู่แล้ว ที่มีกฎหมายขึ้นขึ้นก็เพื่อเข้าไปดูแลการใช้ประโยชน์จากพื้นที่เหล่านั้น ให้มีกติกาในการดูแลร่วมกัน เราต้องยอมรับในความเป็นจริงเรื่องนี้

ลำดับที่ 4 ฉบับประชาชน อ.สุรพล ดวงแข 9.00 น.

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2548

สถานที่ วิทยาลัยชลประทานเก่า กรมชลประทาน

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ
2. รายชื่อของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
3. ความเป็นมาของชุมชนฯ
4. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

## คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวคิด

### 1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

มาตรา 8 เป็น “พยายามที่จะมีขั้นตอนชัดเจน เพื่อไม่ผิดพลาดในเรื่องการแอบอ้าง จึงต้องมีรายละเอียดในเรื่องของวัตถุประสงค์ว่า ชุมชนใดจะขอขึ้นทะเบียนเป็นป่าชุมชน ก็ต้องมีเหตุว่า เพราะเหตุใด มีรายชื่อของผู้ที่อยู่ในชุมชน มีประวัติโดยสังเขปว่า ณ พื้นที่นี้ก่อนจะขอเป็นป่าชุมชน ทำอะไรมาบ้าง หรืออยู่ในสภาพอย่างไร แล้วผู้ขอเป็นสมาชิกป่าชุมชน มีคุณสมบัติอย่างไร ซึ่งต้องเป็นไปตามกฎกระทรวง โดยรวมเป็นหลักเกณฑ์ในการป้องกันข้อสงสัยว่า ถ้าคนมีเงินอยากได้ พื้นที่ป่าจ้างคนไปจับจองพื้นที่ป่า แล้วไปขึ้นทะเบียนป่าชุมชน ทำได้ไหม ถ้าทำได้ก็ยากมาก แทบจะทำได้ไม่เลย เพราะเอาตั้งแต่แรก การจัดตั้งต้องมีวัตถุประสงค์ ถ้าหาจุดประสงค์ที่ชัดเจนได้ว่า มีวัตถุประสงค์อย่างไร ก็ยังต้องคิดที่ขั้นตอนอื่นอีก” มาตรา 5 วัตถุประสงค์ “เป็นเกณฑ์ที่ตั้งไว้” ข้อเท็จจริงอาจไม่จำเป็น เพราะมีคณะกรรมการระดับจังหวัดและระดับประเทศน่าจะเป็นด่านที่สำคัญ เกณฑ์เหล่านี้ถูกตั้งขึ้นมาเพราะมีการผสมผสาน มีส่วนของกรมป่าไม้เข้ามาเกี่ยวข้อง แรกเริ่มเดิมที พ.ร.บ. ฉบับนี้ถูกเสนอโดยประชาชน แต่ว่าตอนหลังมีส.ส. เสนอ และของกรมป่าไม้เสนอ คือของกรมอุทยานฯ ทั้งสองส่วนนี้ไม่ต่างกันมาก คือ จากอันเดิมที่ประชาชนเสนอแล้วนำไปเพิ่มเติมในส่วนที่คิดว่ามันไม่รัดกุม พ.ร.บ. ฉบับนี้จึงเป็นผลมาจากสิ่งที่เขาเพิ่มเติมเข้ามา ให้รู้สึกว่ามันมีมาตรการที่รัดกุม คิดเห็นว่า กรรมการระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ถ้ามีระดับหมู่บ้านด้วย ซึ่งหลายป่าชุมชน มีกรรมการหมู่บ้านอยู่แล้ว ถ้าให้กรรมการหมู่บ้านเตรียมเรื่อง เตรียมข้อมูล อันที่จริงแล้วทั้งวัตถุประสงค์ ความเป็นมา และข้อต่าง ๆ เป็นโครงการซึ่งจะดูว่า โครงการที่ชุมชนนี้จะดูแลรักษาป่าได้อย่างไร พร้อมหรือเปล่า มาตรา นี้ คือ กติกาที่ตั้งขึ้นให้เห็นว่ามันมีหลักเกณฑ์ในพ.ร.บ. ป่าชุมชนมีมาตรามากถึง 63 มาตรา เหตุที่มีมากเพราะมันมีความขัดแย้งทางความคิด เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่ประชาชนเสนอกฎหมายเอง มันจึงเป็นการหักล้างอำนาจของหน่วยงาน กรมป่าไม้มีอำนาจทางด้านป่าไม้มาตลอด แต่บัดนี้ ประชาชนจะเข้ามาเสนอกฎหมายเอง กรมป่าไม้ก็สู้โดยเสนอร่างของกรมป่าไม้ ก็คือ ฉบับที่เข้าสภา และมีส่วนที่เพิ่มเติมที่เขาคิดได้ และสามารถอธิบายต่อไปได้ว่าครอบคลุมมากที่สุด และป้องกันปัญหาได้ ดังนั้น จะว่าหลักๆ อยู่ที่ว่าในพื้นที่พร้อมหรือเปล่า ถ้าพร้อมก็ยกร่าง สมมติว่า การยกร่างโครงการป่าชุมชนหนึ่งไปจ้างใครมาทำก็ได้ แต่กรรมการระดับจังหวัดเข้าไปตรวจสอบกระบวนการตรวจสอบแล้วพบว่าไม่เป็นความจริงก็จะถูกยกเลิกไป แล้วถ้าเกิดรอดมาได้ก็ยังมีกรรมการระดับชาติ ระหว่างนั้นก็มีการตีประกาศเพื่อให้มาคัดค้าน สูดทำยแล้ว อธิบดีกรมอุทยานฯ จะต้องเป็นคนอนุมัติและจะให้ขึ้นทะเบียนเป็นป่าชุมชนหรือเปล่า จึงจะเห็นว่าสิ่งที่ใส่เข้าไปในมาตรานี้ เพื่อทำให้เกิดความรอบคอบเท่านั้นเอง

กฎหมายอันนี้เห็นขาดแคลนทางความคิดระหว่างประชาชนที่รักษาป่าจริงๆ หากได้สิทธิในการปกป้อง กับกลุ่มคนที่มีความหวังใจและไม่เชื่อว่าประชาชนจะรักษาป่าได้และกับคนกลุ่มที่อนุรักษ์แบบตลกขบขัน อนุรักษ์คือปลูกแล้วเก็บ

2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อหรือไม่

3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5

1. การใช้ประโยชน์
2. การอนุรักษ์
3. การส่งเสริมวัฒนธรรม
4. การเสริมสร้างความร่วมมือ
4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ  
ต้องเป็นคนที่นั่นจริงๆ เท่านั้นเอง
5. คุณสมบัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนควรมีอะไรบ้าง
  1. คนที่นั่น (อยู่ในท้องถิ่น มีภูมิลำเนาในพื้นที่ป่าชุมชน)
  2. มีความจำเป็นต้องใช้ป่า
  3. พึ่งพาป่าจริงๆ
6. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
7. คุณสมบัติของชุมชนและคุณสมบัติของสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน
8. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

ถ้ามีแผนแล้วไม่บอกว่าประวัติของชุมชนมีความเป็นมาอย่างไร ก็ไม่รู้ว่าเอาป่าไปทำอะไร สำหรับพื้นที่ที่ขอจัดตั้งและแผนที่จะต้องอยู่ในแผนการจัดการอยู่แล้ว คิดว่าเป็นความฟุ่มเฟือย แผนการจัดการต้องสอดคล้องกับมาตรา 5 ด้วย วรรค 2 อนุรักษ์และใช้สอย เป็นส่วนเพิ่มเติมที่มาทีหลัง คือ กลัวว่าจะไปทำลาย จึงให้แบ่งเขตการใช้ประโยชน์ เป็นเขตอนุรักษ์และการใช้สอย ตรงไหนและใช้ตรงไหน จะเก็บไว้และใช้อย่างไร ในแผนต้องบอกตรงนี้อยู่แล้ว

9. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์

ใช้โดยมีกติกาควบคุมกันเอง จริงๆ แล้วการใช้ประโยชน์ของป่าชุมชน ไม่จำเป็นต้องจำกัดเขตว่าตรงไหนใช้ ตรงไหนไม่ใช้ คือ การใช้แล้วยังอยู่ อันนี้คือหัวใจของมัน ไม่ต้องมาบอกว่าต้องกำหนดไว้เพื่อการอนุรักษ์ ไม่ต้องแบ่งแยก เพราะโดยพฤติกรรมป่าชุมชนปัจจุบันที่มันยังคงอยู่ได้เพราะเขาใช้แล้ว เขาถึงดูแล มันมีประโยชน์ต่อเขา เขาจึงดูแล การดูแลแบบใช้ประโยชน์ก็คือการอนุรักษ์ “เพราะฉะนั้น ประโยชน์นี้ทั้งหมดเป็นประโยชน์ของคนที่ไม่เข้าใจคำว่าอนุรักษ์” คำว่า

อนุรักษ์ ไม่ค่อยมีความหมายกับชาวบ้านเท่าไร แต่ที่ใช้โดยให้มันกลับมาได้ ตัดต้นไม้แล้วปลูกทดแทน หรือกำหนดไปว่าตัดปีละเท่าไรก็ต้นแล้ว ใครควรจะได้ ในมุมมองของชาวบ้าน การอนุรักษ์แบบที่เขียน มันไม่มีประโยชน์ต่อเขาในระยะยาว จะไม่มีประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ มันจึงดูไม่มีค่า แล้วจะมาดูแลทำไม” ในฉบับต้นร่าง 50,000 อยากให้มีการใช้ประโยชน์และหลักเกณฑ์ในการควบคุมดูแลการใช้ประโยชน์ โดยตกลงกันเองเป็นหัวใจหลัก

10. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์  
เป็นความหมายเดียวกับการอนุรักษ์

ลำดับที่ 5 ฉบับประชาชน ไพโรจน์ พลเพชร สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน 13.30 น.

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2548

สถานที่ สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ
2. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
3. รายชื่อของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
4. ความเป็นมาของชุมชนฯ

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวลึก

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

มีการจัดการป่าชุมชน โดยประชาชนอยู่แล้ว โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคอีสานที่เป็นชุมชนที่ค่อนข้างอยู่กันมานาน ไปรับรองสิทธิที่เขามีอยู่ให้มันเป็นจริงตามกฎหมาย เพราะว่าที่ผ่านมา ในสังคมไทยไม่มีการรับรองสิทธิอันนี้ของชุมชน แต่เป็นการรับรองให้อำนาจกับรัฐในการจัดการทรัพยากรป่าเหนือสิทธิของประชาชน เป็นหลักการไปรับรองสิทธิที่มีอยู่ในสังคม เพียงแต่สิ่งที่ดำรงอยู่ในสังคม มันอาจจะเหลืออยู่บางส่วน อาจจะไม่ใช่ทั้งหมด ที่สำคัญ คนในสังคมไม่ตระหนัก ไม่เรียนรู้ คนในสังคมรู้แต่การจัดการป่าอยู่ที่รัฐเท่านั้น การที่ชุมชนจัดการที่ผ่านมาไม่เปลี่ยน ไม่มีองค์ความรู้เรื่องนี้เลย ทำให้รู้สึกขัดแย้งว่าทำไมชุมชนต้องมาจัดการป่า เพราะภาพพจน์ที่ถูกสร้างขึ้นทำให้เชื่อว่า ผู้ที่ทำลายป่าคือชุมชน คือชาวบ้าน สิ่งที่ชาวบ้านทำมา คือ ทำป่าชุมชนไปเรื่อยๆ โดยไม่มีกฎหมายรับรอง คือ ไม่มีการรับรองโดยรัฐว่ามันมีอยู่ “เจตนาารมณ์” ไปรองรับสิ่งที่ดำรงอยู่ ตอนหลังเกิดการผลักดัน เกิดการขัดแย้งกัน เพราะรัฐก็ยืนยันว่าอำนาจในการจัดการไม่ใช่ชาวบ้านมาจัดการกันเอง ก็เกิดกระบวนการเรียกร้อง เช่น ที่ป่าห้วยแก้ว ก็เกิดกระบวนการเรียกร้อง

จนชาวบ้านขอจัดการกันเองจนเกิดการยอมรับในระดับนโยบาย ไม่ยอมรับในระดับกรมป่าไม้ แต่ก็ยังเกิดการขัดแย้ง เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐบอกว่าชาวบ้านทำไม่ได้ เพราะไม่มีอำนาจทางกฎหมาย ก็เลยคิดว่าน่าจะมียกกฎหมายเพื่อเข้ามารับรองสิทธินี้ เพื่อให้สิทธินี้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในสังคม ก็เลยเกิดแนวคิดที่จะร่างกฎหมายนี้ไปรับรองสิทธินี้ก่อนที่จะมีรัฐธรรมนูญด้วยซ้ำ ก็ตั้งแต่ปี 2538 2539 เป็นต้นมา แต่เมื่อมีรัฐธรรมนูญ มันเหมือนกับสิทธิชุมชนก็ได้รับการประกันโดยรัฐธรรมนูญ ในมาตรา 46 ที่ชัดเจนขึ้น ก็รับรองว่า ต่อไปนี้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ เหมือนไปเสริมในสิ่งที่ชาวบ้านได้ที่อยู่ ต้นร่าง 50,000 รายชื่อ จึงมาจากแนวคิดที่จะรับรอง

2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อหรือไม่

3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5

1. การใช้ประโยชน์ : และทำให้เกิดความยั่งยืน
2. การส่งเสริมวัฒนธรรม : รับรองจารีตที่มีอยู่แล้วนำมาพัฒนา
3. การอนุรักษ์ : ตามแบบจารีตแต่ละท้องถิ่น
4. การเสริมสร้าง : ไม่ใช่เป็นคนใดคนหนึ่งทำ ต้องร่วมมือกัน

ข้อ 1-4 เป็นองค์รวม การเขียนวัตถุประสงค์ ข้อเท็จจริงคือชาวบ้านใช้และมีประเพณีดูแลป่าอยู่ และอนุรักษ์ได้ เพราะฉะนั้น “เป็นการเขียนสิ่งที่มีอยู่ลงไปในวัตถุประสงค์” เป็นองค์รวมว่าการจัดการป่า มีจารีตที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น

4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ป่าชุมชนที่ทำอยู่ได้มีคนทำอยู่จริง มีการปฏิบัติที่เป็นจริง มีกรรมการ มีสมาชิก มีองค์กรที่แน่นอน มีตัวตนที่แน่นอน เป็นการบอกว่าเขาเป็นใคร เขามีองค์กร เชื่อว่าการดูแลป่าชุมชนแบบนี้ต้องเป็นองค์กร ไม่ใช่เรื่องที่เป็นปัจเจกที่จะดูแลได้ มันต้องร่วมกัน

5. คุณสมบัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนควรมีอะไรบ้าง

- อายุ
- บรรลุนิติภาวะ
- ชาวชนเป็นสมาชิกสมทบได้
- ฐานควรมีอายุ 18 ปี เพื่อเปิดช่องให้เยาวชน สนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้เข้ามาดูแล
- อยู่ในชุมชนนั้น มีภูมิลำเนาอยู่ในนั้น (ตั้งถิ่นฐานอยู่จริง)
- จำนวน

ชุมชนเล็ก ชาวเขา ไม่ถึง 50 คนทำไร่ ที่อาหลัก 50 คน เพื่อให้รวมกัน หลายชุมชนมารวมกัน ต้องการให้เป็นขอบเขตการรวมกัน เป็นตัวตั้ง ใช้ขอบเขตที่ 50 คน กฎหมายค่อนข้างแข็งตัวไป ข้อเท็จจริงมีชุมชนที่มีคนไม่ถึง 50 คน ก็จะไม่สามารถตั้งป่าชุมชนได้ ก็มีการยกตัวอย่างชุมชนทางภาคเหนือ ซึ่งเป็นชุมชนเล็ก ๆ มันจึงเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ต้องขยายความร่วมมือ

#### 6. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

หลักการการตั้งถิ่นฐานของชุมชน ตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่เมื่อไร เมื่อพูดถึงความเป็นชุมชนต้องพูดถึงการตั้งถิ่นฐาน ประวัติความเป็นมา

- ขอบเขต : จริง ๆ แล้วดูแลได้เท่าไร ให้ทำขอบเขตที่ชัดเจน เพื่อบ่งบอกว่าพื้นที่ที่จะดูแลมีเท่าไร ดูแลได้จริงไหม เช่น ขอไป 5,000 ไร่ แต่เมื่อองค์กรประกอบของชุมชน จากส่วนต่าง ๆ แล้ว จะเกินความสามารถหรือเปล่า พิจารณาตามศักยภาพของชุมชน ในเรื่องของประวัติชุมชน อาจพูดประวัติความเป็นมาในการดูแลรักษาป่าในการจัดการทรัพยากรเป็นตัวบ่งชี้การดำรงรักษา และจัดการมีมากน้อยแค่ไหน

- อายุของชุมชน ไม่ใช่เกณฑ์ เพียงดูว่าการตั้งถิ่นฐานชุมชน การจัดการดูแลป่าในอดีตเป็นแบบไหน จะเห็นว่าการสืบทอดที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ต่อเนื่อง ไม่ต่อเนื่อง เห็นปัญหา อุปสรรคเห็นศักยภาพโดยรวม ไม่จำเป็นต้องดูภาพถ่ายเปรียบเทียบก่อนหลัง เพราะหลักตอนแรกให้มีป่าตรงไหนก็ได้ อยู่ในเขตไหนก็ได้ แม้ว่าจะอยู่ในเขตอนุรักษ์ เขตอุทยานฯ เขตรักษาพันธุ์ ก็ต้องทำได้ เพียงแต่ตอนหลังเขามาแก้ไขไม่ทำ จึงไม่จำเป็นต้องดูภาพถ่ายทางอากาศ

#### 7. คุณสมบัติของชุมชนและคุณสมบัติของสภาพพื้นที่ที่ขอตั้งป่าชุมชน

#### 8. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

คู่มือการจัดการ เช่น การใช้ประโยชน์เป็นอย่างไร การอนุรักษ์ เช่น การป้องกันไฟป่า การปลูกป่าทดแทน การใช้ประโยชน์มีอะไรบ้าง การฟื้นฟูมีอะไรบ้าง มีใครใช้บ้าง ก็จะดูได้จากแผน ก็อาจจะมิกติดกา การใช้ ไม่ใช่อย่างไร การเก็บของป่าเก็บอย่างไร คนที่จะเข้ามาใช้คนในชุมชน คนนอกชุมชน

- การใช้ประโยชน์เป็นอย่างไร
- การอนุรักษ์เป็นอย่างไร
- การป้องกันไฟป่า
- การปลูกป่าทดแทน ฟื้นฟู
- ใครบ้างที่เข้ามาใช้ป่าชุมชน คนในชุมชน คนนอกชุมชน

วรรค 2 ต้องระบุไว้ว่า ป่าใช้สอยกี่ไร่ ป่าอนุรักษ์กี่ไร่ เขียนให้ตรงกับที่เขาทำอยู่

## 9. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์

- ไม่ทำอะไรเลย
- ดูแลอย่างเข้มงวด
- ไม่ใช่สอย
- ต้นน้ำ พื้นที่ต้นน้ำ
- มีผลต่อระบบนิเวศน์

## 10. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์

- ตัดไม้ใช้ในครัวเรือน
- หางของป่า

การไม่ให้ใช้พื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่ภาคเหนือส่วนใหญ่อยู่ในเขตอนุรักษ์ การปิดป่าในปี 2532 รัฐมีแนวคิดที่ว่าป่ามันหมดแล้ว ต้องรักษาป่า ใช้วิธีประกาศเขตอนุรักษ์ โดยเชื่อว่าสามารถจัดการและดูแลได้อย่างเข้มงวดนั้นส่งผลกระทบต่อ ซึ่งไปชนทับกับพื้นที่ที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินของชาวบ้านที่อยู่ในเขตป่า เช่น แม่ฮ่องสอน 75% คือพื้นที่ป่า เหลือพื้นที่เมืองเพียงนิดเดียว มันจึงเป็นการผลักไสให้ออกไปจากพื้นที่ มันไม่ได้เป็นการรับรองสิทธิใด ๆ เลย เพราะไม่มีพื้นที่ป่าสงวนอีกแล้ว กฎหมายนี้ มันจึงไม่มีประโยชน์ต่อใคร คือ

1. เราไม่สามารถรับรองสิทธิในการดูแลป่า
2. เราก็รักษาป่าไม่ได้

วิธีการที่รัฐดูแลไม่สำเร็จ วิธีการที่ให้ชาวบ้านเข้ามาร่วมอาจเป็นวิธีที่ดีกว่า

## ลำดับที่ 6 คุณเดโช ไชยทัฬห จันประชาชน

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2548

สถานที่ เครื่องข่ายชุมชนคนรักป่า จ.เชียงใหม่

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ
2. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
3. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
4. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวลึก

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

การจัดการป่าโดยรัฐเพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถเป็นคำตอบของการจัดการที่เหมาะสมได้  
 อยากรให้มีการจัดการร่วมระหว่างรัฐ ชาวบ้าน และผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคม  
 กระบวนการจัดการจึงเป็นการเปลี่ยนการจัดการในเชิงเดี่ยวโดยกรมป่าไม้หรือฝ่ายราชการ เป็นการ  
 จัดการร่วมกัน เป็นเรื่องของความร่วมมือจัดการป่าชุมชน

จัดการป่าชุมชนไปเพื่ออะไร

ช่วยการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ

อนุรักษ์และ การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อ  
 หรือไม่

ควรมีครบทั้ง 4 ข้อ

3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

2. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

3. การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี

4. การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและชุมชน

ข้อ 1 2 3 ต้องทำควบคู่ไปกับวัตถุประสงค์ ในส่วนของข้อ 4 ไม่สามารถทำด้วยชาวบ้าน  
 โดยลำพัง เป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่สร้างความร่วมระหว่างรัฐ ชุมชน และองค์กรเอกชน ในการ  
 คิดและวางแผน ซึ่งแต่ก่อนเป็นเรื่องของป่าไม้โดยลำพัง ไม่อยากเห็นการแบ่งเป็นชาวเป็นดำ เพราะ  
 นั้นในกระบวนการจัดทำแผนจึงควรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เน้นเรื่องขบวนการความร่วมมือ  
 ระหว่างรัฐ ชาวบ้าน องค์กรเอกชน และคนที่เกี่ยวข้องเข้าไปร่วมด้วย

4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ความชัดเจนของผู้ริเริ่มมีกลุ่มผู้จัดตั้งและสมาชิกเพื่อที่จะมีความชัดเจนในแง่ความ  
 รับผิดชอบร่วมกันของชุมชน เนื่องจากป่าชุมชนเกิดขึ้นได้จากหลายเงื่อนไข เช่น ของกรมป่าไม้  
 องค์กรเอกชน เข้าไปส่งเสริม หรือ เป็นกลุ่มผู้นำเข้าไปริเริ่มไม่ก็คน ถ้าจะทำภายใต้เงื่อนไขของ  
 กฎหมายควรมีความชัดเจนในแง่ของกลุ่มคน ไม่งั้นจะกลายเป็นความแตกแยกภายในชุมชน การ  
 มีตัวตนการมีกลุ่มที่ชัดเจน

5. คุณสมบัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนควรมีอะไรบ้าง

แบ่งออกเป็นสองลักษณะ

1. สามัญ เป็นลักษณะปกติทางสังคม

- ดูจากเกณฑ์การเลือกตั้งอายุ 18 ปี บริบูรณ์
- บรรลุนิติภาวะ
- มีสัญชาติไทย
- มีภูมิลำเนาเดียวกับป่าชุมชนที่ยื่นคำขอ ป้องกันไม่ให้คนอื่นเข้ามาสวมสิทธิแทนชาวบ้าน

2. วิสามัญ เป็นลักษณะไม่ปกติ

- กลุ่มเด็ก กลุ่มเยาวชน กลุ่มเด็กซึ่งสามารถเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกได้
- อาจมีกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ทางอ้อม เช่น เก็บหน่อไม้ บางหมู่บ้านอาจจะร้างระเบียบไม่ให้เก็บเลย บางหมู่บ้านอนุโลมให้กลุ่มคนเหล่านี้

6. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ต้องมีเงื่อนไขที่ชุมชนสามารถบอกเล่าเรื่องของตนเองได้ ไม่มาโกหกเป็นใครก็ไม่รู้แล้วแอบอ้างใช้สิทธิจัดการป่าชุมชนไม่ใช่กลุ่มแรงงานรับจ้าง 50 คน มารับจ้าง แล้วรีสตอร์ที่อาจจะใช้เงื่อนไขนี้ ซึ่งไม่สามารถทำได้ ข้อนี้อาจมีไว้เพื่อบอกเล่าได้ถึงความเป็นมาของชุมชน

พื้นที่ที่ขออาจมีขอบเขตไม่ชัดเจน เนื่องจากวัฒนธรรมการใช้ระหว่างชุมชนอาจจะเหลื่อมกัน ถ้าขอบเขตการใช้ประโยชน์ชัดเจนก็จะนำไปสู่กระบวนการจัดการที่เหมาะสมและลงตัวอาจเป็น 5-6 หมู่บ้านร่วมกันจัดการ 1 ป่า จากที่เคยดูแลป่าหมู่บ้านใครหมู่บ้านมันคนต่างดูแล ลดความขัดแย้งในการจัดการระหว่างหมู่บ้านในการแย่งเขตป่าชุมชน แผนที่จึงเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดความชัดเจนและลงตัว ถ้ามีความชัดเจนและลงตัวในเรื่องพื้นที่ป่าที่แต่ละหมู่บ้านต้องดูแล แต่ถ้าเปลี่ยนเป็นการจัดการร่วมเรื่องขอบเขตแผนที่จะทำให้กระบวนการจัดการชัดเจนขึ้น

7. คุณสมบัติของชุมชนและคุณสมบัติของสภาพพื้นที่ที่ขอตั้งป่าชุมชน

1. ชุมชนต้องอยู่ในเขตอนุรักษ์
2. ชุมชนต้องเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม
3. หมู่บ้านตั้งเป็นทางการเมื่อไร
4. หมู่บ้านมีพฤติกรรมในการดูแลป่าอย่างไร

8. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

ถ้าชาวบ้านจัดการป่าชุมชนต้องสะท้อนรายละเอียดปรากฏในแผนการจัดการฯ และบริเวณที่จะอนุรักษ์มีขอบเขตอยู่ตรงไหน ระเบียบในการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์อย่างไร ประเภทไหนใช้ได้ ประเภทไหนห้ามใช้ ต้องลงรายละเอียด เพื่อให้เห็นการอนุรักษ์และการฟื้นฟู การใช้ประโยชน์เป็นไปอย่างสมดุล ถ้าแผนการจัดการออกมาชัดเจน และแผนปฏิบัติการออกมาอย่างแท้จริง จะทำให้การจัดการสามารถสร้างหลักประกันสร้างความเชื่อมั่น ระหว่างชาวบ้านด้วยกันเองว่าจะใช้

จัดการอย่างไร ใช้เป็นเครื่องมือการติดตามสำหรับหน่วยงานราชการหรือทีมงาน ว่าก่อนเริ่มเป็น  
 อย่างนี้ ขณะจัดการเป็นอย่างไร

## วรรค 2

ตรงไหนที่ชาวบ้านจะอนุรักษ์ไว้ อย่างเข้มงวดก็น่าจะมีขอบเขตที่ชัดเจน ว่าอนุรักษ์ไว้โดย  
 วิธีการใช้ประโยชน์ให้น้อยที่สุด ส่วนตรงไหนที่เราจะผ่อนปรนให้ชาวบ้านใช้ประโยชน์ได้บ้างก็  
 จะต้องชัดเจนเพราะป่าจะทำหน้าที่แตกต่างกันตามระบบนิเวศ การเปิดให้ใช้ทุกพื้นที่ก็จะเป็น  
 อันตรายต่อระบบนิเวศ

### 9. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ ตามลักษณะพื้นที่ในภาคอีสาน

1. เป็นป่าต้นน้ำ
2. ไม่มีการอนุญาตให้ใช้เนื้อไม้
3. อนุญาตให้เก็บหาสมุนไพร และของป่าได้บางอย่าง เช่น ดอกเอื้องห้ามเก็บ ปลีกล้วย  
เก็บได้
4. เป็นแหล่งที่อยู่ของสัตว์ป่า เป็นเขตห้ามล่า
5. เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญตามพฤติกรรม ความเชื่อทางศาสนา เป็นนัยในการอนุรักษ์  
น้ำ ป่า สัตว์ป่าไปในตัว

### 10. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการใช้สอย

สังคมและวัฒนธรรมของแต่ละหมู่บ้าน ไม่เหมือนกัน บางหมู่บ้านอนุญาตให้ใช้ได้เฉพาะ  
 คนยากจนจริงๆ บ้านในเมืองมีขอบเขตประมาณ 200-300 ไร่ ถือว่าไม่มากจึงใช้ประโยชน์ใน  
 ทางอ้อม คือแหล่งต้นน้ำ แต่บางหมู่บ้านที่ยากจนมีป่า 2,000-3,000 ไร่ก็ถือว่ามามาก สามารถอนุญาต  
 ให้ใช้ได้ ต้องกำหนดขอบเขตการใช้ ไม่เกินที่ดิน ไม่เกินที่หลังก็จะร่างข้อกำหนดออกมา

1. ความจำเป็นในการใช้สอยสอดคล้องกัน เช่น การสร้างบ้าน ใช้ไม้ประเภทไหนขึ้นอยู่  
ในป่าประเภทไหน
2. ขอบเขตของป่าชนิดนี้อยู่ตรงไหนบ้างในพื้นที่ป่าชุมชน  
สิ่งเหล่านี้ทำได้แต่ต้องไม่เกินขอบเขตความสามารถในการทำหน้าที่ระบบนิเวศของป่า

ลำดับที่ 7      ฉบับประชาชน      กำนันอนันต์ ดวงแก้วเรือน      11.30 น.

วันที่ทำการสัมภาษณ์      23 กุมภาพันธ์ 2548

สถานที่      ชุมชนคนรักป่า จังหวัดเชียงใหม่

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. ความเป็นมาของชุมชน มั่นคงแค่ไหน ถ้าได้ไปชุมชนไปแล้วจะจัดการได้ไหม
2. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ พื้นที่ที่มีอยู่ต้องมีการจัดการตามแผนที่มียู่ และมีการวัดผลความสำเร็จ ว่าการเข้าไปดูแลของชาวบ้านนั้นมีข้อดี เสียต่อชุมชนอย่างไร ระบบนิเวศน์ก็กลับคืนมามากน้อยเพียงไร ชาวบ้านให้ความร่วมมือแค่ไหน หันมาเห็นด้วยก็คน และกลุ่มแรกที่เคยเห็นด้วยหายไปก็คน
3. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้

#### คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนววิถี

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน  
ชาวบ้านได้เป็นส่วนหนึ่งในการพิทักษ์รักษาดูแลและใช้ประโยชน์ กฎหมายในอดีตจะมองการดูแลรักษา แต่ไม่ได้พูดถึงการใช้ประโยชน์ ในฉบับประชาชนต้องสอดแทรกในส่วนของการใช้ประโยชน์ลงไป การใช้ประโยชน์ต้องมีกฎ กติกาในการใช้ ว่าใช้อย่างไรใช้แบบไหนให้ป่ายังคงอยู่
2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อหรือไม่
3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5  
ควรมีทั้ง 4 ข้อนี้ครบ
  1. อนุรักษ์
  2. ใช้ประโยชน์
  3. ส่งเสริมวัฒนธรรม
  4. การเสริมสร้าง

เหตุผลที่เรียงลำดับขึ้นต้น ชาวบ้าน “การอนุรักษ์ทรัพยากร” จะพูดถึงวันเวลาซึ่งเมื่อก่อนนี้ชาวบ้านจะมองที่การใช้ประโยชน์ ใช้น้ำมากไปเกิดเป็นความสูญเสีย ความเสื่อมโทรมเกิดขึ้น เลยมามองที่การอนุรักษ์ วันนี้เราจึงมองไปที่ต้องอนุรักษ์ แล้วเหลือที่อนุรักษ์ก็นำมาใช้ประโยชน์ สิ่งหนึ่งที่ยากเพิ่มเติมลงไปในวัตถุประสงค์ คือ อดีตที่ผ่านมา ชาวบ้านไม่มีโอกาสเข้าไปช่วยราชการ มีบทบาทและหน้าที่ แต่ไม่ได้บังคับว่านาย ก นาย ข หมู่บ้านต้องเข้าไปดูแล ไม่ได้บอก เพียงแต่บอกว่าชาวบ้านจะต้องเข้าไปช่วยดูแลรักษา ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่บ้าน บางคนก็รู้หน้าที่ บางคนก็ไม่รู้หน้าที่ อำนาจและผลประโยชน์ก็ทำให้เขาลืมหน้าที่ แล้วทำผิดเสียเอง กฎหมายนี้ต้องบังคับลงไป บังคับลงไปที่นาย ก นาย ข ถึงแม้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้ดูแลก็ยังมีคณะกรรมการป่าชุมชนเข้ามาดูแลรักษาและวัดการใช้ประโยชน์
4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ถ้าสิ่งไหนเจริญรุ่งเรือง มีผลประโยชน์อยู่ในนั้น เช่น ป่า หรือ แหล่งธรรมชาติสิ่งหนึ่ง มีสิ่งจะได้จะเสีย ชาวบ้านจะมองว่ามันมีประโยชน์ต่อเขา คนที่ไม่สนใจมาก่อนอาจจะอุโลกตัวเองขึ้นมาเขาเป็นส่วนหนึ่งในผู้ที่เป็นเจ้าของสิ่งนั้น อาจารย์ด้วยกันจัดตั้งขึ้นมาอาจจะครบข้าง ไม่ครบข้าง ได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ 50 คน อายุ 18 ปีขึ้นไป ไม่อยากเห็นแบบนี้ ก่อนที่จะขอจัดตั้งต้องสืบดูพฤติกรรมเบื้องหลังก่อนว่า ก่อนที่ยังไม่มีกฎหมายฉบับนี้ เขาทำอยู่ และทำไปเพื่ออะไร ทำไปทำไม เขามีมูลเหตุอย่างไร

5. คุณสมบัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนควรมีอะไรบ้าง
6. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

การแบ่งเขตการดูแลรักษา บางครั้งมันไปคนละทางกับระบบราชการซึ่งดูตามระดับที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 500 เมตร 600 เมตร 1000 เมตร โดยยึดเอาที่สูงเป็นป่าอนุรักษ์ แต่ความคิดของชาวบ้านไม่ยึดตามระดับน้ำทะเล แต่ยึดเอาสันเขา ร่องน้ำเป็นเขตอนุรักษ์ เป็นเขตใช้สอย ชาวบ้านเชื่อตรงไหน จะอนุรักษ์ จะใช้ประโยชน์ จะคุยกันเอง จะรู้กันเอง สำหรับชาวบ้าน บางที่ต่ำมาก แต่มองว่าก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ เพราะที่ต่ำเป็นแหล่งเก็บน้ำ เป็นเรื่องพิธีกรรมทางความเชื่อ ป่าไม้แจ่มป่าที่มีผีสิงสถิตอยู่จะไม่เข้าไปรบกวน การแบ่งเขตป่าเหล่านี้แบ่งตามความเชื่อ มากกว่าระบบ GIS เพราะชาวบ้านไม่รู้ตรงไหน 500 เมตร 600 เมตร เข้าจึงแบ่งตามความเชื่อ ตามแนวคิด ตามภูมิปัญญาของเขามากกว่า

7. คุณสมบัติของชุมชนและคุณสมบัติของสภาพพื้นที่ที่ขอตั้งป่าชุมชน

ความเป็นมา การขอจัดตั้งป่าชุมชนไปเพื่ออะไร มีเหตุการณ์อะไรที่เขาต้องการป่าชุมชน กลุ่มที่จะขอจัดตั้งป่าชุมชนต้องทำการสืบรู้ มีพฤติกรรมในการรับรอง ก่อนที่จะมาเป็นกฎหมายมันไม่ง่าย ก่อนที่จะมาเป็นคณะกรรมการป่าชุมชน แต่ละหมู่บ้านแต่ละคนต้องคัดมาจากชาวบ้าน ว่านาย ก นาย ข มีพฤติกรรมในการดูแลรักษาป่ามาเท่าไร เป็นผู้ที่ตัดไม้ทำลายป่ามาก่อนหรือไม่ หรือทุกวันนี้ยังเป็นผู้ที่ตัดไม้ทำลายป่าอยู่ ต้องดูพฤติกรรมก่อนที่จะเข้ามาเป็น ถ้าเข้ามาเป็นแล้ว ชุมชนจะรู้ว่า นาย ก นาย ข มีพฤติกรรมอย่างไร จะซื้อตรงต่อบทบาทหน้าที่ของตัวเองหรือจะหลีกเลียบบบทบาทหน้าที่ของตัวเอง จะรู้กัน ฉะนั้นจึงต้องรู้ก่อนว่าเขาจัดตั้งป่าชุมชนไปเพื่ออะไร มีปัญหาอะไรที่ต้องลุกขึ้นมาเรียกร้อง และรักษาทรัพยากร ปัญหาความขัดแย้ง ความอดอยาก หรือปัญหาภัยพิบัติ ก่อนนั้น ชาวบ้านเป็นผู้ทำลาย แต่ตอนนี้กลายเป็นผู้ร่วมรักษา เป็นประเพณีมาตลอด

ขอจัดตั้งป่าชุมชนเพื่ออะไร มีความหมายอย่างไร

- ไม่เป็นผู้ตัดไม้ทำลายป่ามาก่อน
- สภาพพื้นที่

ป่าของทางภาคเหนือมองเรื่องการใช้ประโยชน์ เช่น ชาวบ้านทางภาคเหนือเราจะมีพฤติกรรม ไม้ที่จะนำมาสร้างบ้านเป็นไม้ประเภทไหน ไม้ที่จะเอามาทำขี้ข้าวเป็นไม้ประเภทไหน มันแยกตั้งแต่ที่อยู่อาศัย ที่เอามาใช้ประโยชน์ อย่างไม้ที่เอามาสร้างบ้านต้องเป็นไม้ที่ถูกต้องตาม โฉลกหรือตามที่ผู้รู้ได้บอกกล่าวว่ามีตรงนี้สร้างบ้านได้ ไม้ตรงนี้สร้างบ้านไม่ได้ เช่น ไม้ควรเอา ไม้วัด ไม้ป่าช้า ไม้โรงเรียนมาสร้างบ้าน ต้องมีไม้นอกเหนือไปจากนี้ เป็นไม้อีกกลุ่มหนึ่งที่ชาวบ้านดูแลรักษามาสร้างบ้าน ซึ่งบางครั้งให้ไปปลูกไม้ที่โรงเรียน ที่วัด ที่ป่าช้า แล้วนำไม้เหล่านี้มาสร้างบ้าน มันขัดกัน ชาวบ้านที่จะสร้างบ้านก็จะต้องมีพฤติกรรม มีภูมิปัญญา มีความเชื่อ ไม้ที่มีสองนาง หรือไม้ที่มีสองกิ่งขึ้นไปเท่าๆ กันก็จะไม่นำมาสร้างบ้าน เพราะกลัวผีสองนาง อย่างไม้ตะเคียนก็ไม่ นำมาสร้างบ้าน เพราะกลัวผีตะเคียน ไม้ที่ขึ้นกลางจอมปลวก ก็จะไม่เอา เพราะเชื่อว่าปลวกเป็น สัตว์ที่เขินรักยา ถ้าไปตัดไม้ตรงนั้น ปลวกก็จะถูกทำลาย หรือไม้ที่เถาวัลย์ขึ้นก็จะไม่เอาเพราะกลัวงู จะขึ้นมาเหมือนเถาวัลย์ ซึ่งเรื่องนี้เป็นกุศโลบายของผู้เฒ่า เพราะเมื่อเถาวัลย์ขึ้นคลุม ไม้หลายต้น เมื่อ ตัดไม้ที่เถาวัลย์คลุมหนึ่งต้นก็จะล้มหลายต้น

สภาพพื้นที่ที่ชุมชนกำหนด

- ดินหมู่บ้าน
- ห่างไกลหมู่บ้านเท่าไร
- การเดินทางจากหมู่บ้านไปป่าสะดวกไหม
- การดูแลรักษาสะดวกไหม
- เป็นที่ลาดชันแค่ไหน
- เป็นที่เสื่อมเสียต่อระบบนิเวศน์แค่ไหน เช่น ในพื้นที่ป่าน้ำจืด เอามาทำป่าใช้สอย เช่น ป่าริมห้วย ถ้าชาวบ้านไปตัดไม้หมด น้ำก็แห้งหมด คือสภาพพื้นที่จะเอาตรงไหน ขึ้นอยู่กับอะไร ต้องถามผู้เฒ่าผู้รู้ในท้องถิ่นว่าสมควรเอาตรงไหน จะตัดเมื่อไร ทำอย่างไร มากกว่าจะมองที่ความ สะดวกสบาย

#### 8. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

การใช้ประโยชน์จะต้องมีเนื้อไม้พื้นฟูให้เกิดสิ่งทดแทน ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน คำว่ายั่งยืน ขนาดไหน การใช้ไม้เมื่อสมัยก่อน ชาวบ้านจะตัดไม้ต้นหนึ่งเพื่อใช้ประโยชน์จริงๆ เพียงชนิดเดียว นอกนั้นก็ไปหมดเลย แต่เมื่อมีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เราก็พยายามให้เขาเข้าใจว่า ไม้ต้นหนึ่ง มีคุณค่าตั้งแต่รากถึงยอด เพราะฉะนั้นเราก็ใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า นี่คือการทำแบบยั่งยืน คือ การใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ถ้าเราทิ้ง ปัญหาตามมาก็คือ เชื้อเพลิงมากขึ้น ไม้ต้นหนึ่งล้มลงน่าจะ ได้คุณค่า 50% ก็ได้แค่ 20% ควรจะได้สัก 80% ขึ้นไป เราจะทำอย่างไรให้ไม้ต้นหนึ่งหากคุณค่าให้ได้ 80% หรือมากที่สุด เรามองภาพป่าหนึ่ง มีเนื้อที่อยู่เท่าไร มีไม้ยู่กี่ต้น หนึ่งหมู่บ้านมีเท่าไร ปีหนึ่ง

เขาสร้างบ้านเท่าไร ใช้ไม้เท่าไร ต้องไปคำนวณ สมมติว่ามี 1000 ไร่ เอาไปใช้ประโยชน์เป็นป่าใช้สอย 200 ไร่ อนุรักษ์ 800 ไร่

ต้องไปหาข้อมูลว่า ในหมู่บ้านที่มี 200 ไร่ ครอบครัวนี้ บ้านต้องสร้างใหม่หรือซ่อมแซมก็หลัง ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นไม้เท่าไร ในจำนวน 200 ไร่ จะผลิตไม้พอหรือไม่พอ ถ้าไม่พอจะเพิ่มขึ้นเท่าไร ถ้ามันเหลือจะลดลงเท่าไร จะต้องมีข้อมูลเก็บไว้ทุกปี การจัดทำต้องไปพูดคุยกับชาวบ้านว่า ไม้มันมีประโยชน์ขนาดไหน บ้านหนึ่งหลังจะใช้ไม้ทั้งหมดหรือไม่ หรือใช้วัสดุอื่นทดแทนได้หรือไม่

วรรค 2 พื้นที่เพื่อการอนุรักษ์และใช้สอย

พื้นที่ป่าชุมชน 800 ไร่ และ 200 ไร่ ใน 1000 ไร่ เราต้องดูแลรักษา ใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ ซึ่งการอนุรักษ์ เป้าหมายคือระบบนิเวศน์ ได้มาซึ่งแหล่งน้ำ ได้มาซึ่งความอุดมสมบูรณ์ต่างๆ แต่ในนั้น เราต้องมีการใช้ประโยชน์ในการสร้างบ้านเรือน ป่าหนึ่งป่าจึงต้องมีพื้นที่สำหรับอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ บางครั้งแหล่งที่ใช้ประโยชน์ยังอาจมาอนุรักษ์อีก เช่น ใน 200 ไร่ ที่ใช้ประโยชน์ มี 30 ไร่ ที่เป็นจุดตาน้ำ เราต้องอนุรักษ์ไว้อีก มันไม่แน่นอนตายตัว การใช้ไม้ของเราอาจจะลดลง ๑ ก็ได้ เพราะการสร้างบ้าน การทำเครื่องเรือนต่างๆ อาจจะลดลง วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่เป็นการอนุรักษ์ การอนุรักษ์แบบชาวบ้านเป็นเจ้าของต้องมีจิตสำนึก ที่ผ่านมามีคำว่าอนุรักษ์แบบอุทยานฯ แบบเขตอนุรักษ์สัตว์ป่าก็ดี ไม่ประสานงานกับชาวบ้าน

#### 9. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์

- ดินลำนํ้า
- เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลาย
- ดินภูเขาสูง
- เป็นตลิ่งลาดชัน
- มีพืชสมุนไพรหายากเกิดขึ้นจึงต้องอนุรักษ์
- เป็นพื้นที่ที่มีความเชื่อทางวิถีวัฒนธรรม เช่น พื้นที่นั้นเป็นตาน้ำ ถ้าเราไปตัดไม้ นำมันก็จะแห้ง

#### 10. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์

- ดินหมู่บ้าน
- หางของป่าง่าย
- ใช้ไม้ตามแผนบริหารจัดการ

ลำดับที่ 8 อาจารย์อนันต์ กาญจนพันธ์

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 24 กุมภาพันธ์ 2548

สถานที่ ภาควิชาสังคม-มานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ ม.เชียงใหม่

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
2. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
3. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
4. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวลึก

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

การจัดการเพื่อการอนุรักษ์ จัดการเพื่อให้พื้นที่ขอจัดตั้งอยู่ได้ คนที่เข้ามาดูแลสามารถใช้ประโยชน์จากการจัดการป่าได้ด้วย แต่จะใช้ประโยชน์อย่างไรจะต้องไม่ขัดกับกฎหมาย ใช้อะไรได้บ้างและใช้อะไรไม่ได้

2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อหรือไม่

ควรมีครบทั้ง 4 ข้อ

3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
2. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ
3. การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี
4. การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและชุมชน

ชาวบ้านแต่ละที่ไม่เหมือนกันแล้วแต่ประโยชน์ บางที่จัดการเพื่อปกป้องป่าไม่ให้บุคคลอื่นเข้ามาบุกรุก ก่อนหน้าที่จะมีกฎหมายฉบับนี้ เราทำวิจัยทั่วภาคเหนือ ป่าชุมชนที่ชาวบ้านทำมีส่วนหนึ่งเป็นป่าประเพณี และเป็นจำนวนมากที่เป็นป่าประเพณี ชาวบ้านที่ทำเพื่อรักษาประเพณีมีอยู่มาก แต่ป่าชุมชนที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ ก็เพื่อรักษาป่าของตัวเองทั้งสิ้น ส่วน ป่าชุมชนที่ชาวบ้านรวมตัวตั้งขึ้นมาใหม่ รวมตัวกันปกป้องและอนุรักษ์เป็นส่วนใหญ่เพื่อไม่ให้คนจากภายนอกเข้ามาหาประโยชน์หรือทำลาย ชุมชนใหม่ของใน 4 ข้อตามลำดับ แต่ถ้าเป็นชุมชนเก่าจะมองในเรื่องของวัฒนธรรมมาก่อน จึงให้ความสำคัญไม่เท่ากัน

4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

การจะทำป่าไม้ได้มีแค่ป่าจะต้องมีคนมาดูแล ในต่างประเทศให้ความสำคัญกับผู้ใช้งานประโยชน์ การจัดทำป่าโดยใช้ อบต.หรือคณะกรรมการหมู่บ้านดูแลเดิมที่ปรากฏว่าล้มเหลว อย่างเช่น เนปาลมีกฎหมายมาตั้งแต่ปี 70 ออกกฎหมายมาแต่ไม่มีใครมาขอจัดตั้งป่าชุมชน เพราะมาตรการที่เป็นทางการ ไม่มีคนสนใจ ในปี 90 จึงออกกฎหมายใหม่ ให้คนที่เข้ามาขอจัดตั้งชุมชนเป็นคนที่มีความสนใจจริงๆมาจัดการ ไม่ใช่ให้องค์กรส่วนท้องถิ่นเข้ามาจัดการ แต่อยากให้เปิดช่องให้คนที่มีความตั้งใจและสนใจจริงๆเข้ามาจัดการ โดยชี้ชัดลงไปว่าคนเหล่านั้นเป็นใคร

#### 5. คุณสมบัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนควรมีอะไรบ้าง

1. จริงใจที่จะเข้ามาจัดการ
2. เป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากป่า
3. อยู่ไม่ห่างไกลจากพื้นที่ที่ขอจัดตั้ง เพื่อจะเข้ามาดูแลจัดการได้
4. มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่ขอยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน
5. ดูแลป่ามาก่อนที่จะมีการขอจัดตั้งป่าชุมชน
6. ถ้าขอจัดตั้งป่าชุมชนใหม่ยังไม่เคยทำมาก่อน ต้องรอเวลาตามที่กำหนดคือ 5 ปี เพื่อพิสูจน์ว่าทำได้จริง

#### 6. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

มีการสร้างแผนที่ให้ชัดเจนเป็นการสร้างเงื่อนไข ป่าชุมชนให้ไปแล้วไม่ใช่ให้อ่านนจ เป็นเจ้าของแต่ให้เพียงแค่สิทธิการจัดการ ให้สิทธิไปบนเงื่อนไขว่าต้องรักษาบริเวณที่จะดูแลให้ได้จริง ต้องมีการกำหนดพื้นที่ซึ่งบางหมู่บ้านทำอยู่แล้ว พื้นที่ตรงไหนทำอะไร และตรงไหนที่จะดูแล เอาตรงนี้เป็นตัวตั้งและเมื่อผ่านไป 4-5 ปี แล้วป่าถูกทำลาย ผู้ดูแลป่าเป็นผู้รับผิดชอบ ถ้าดูแลแล้วไม่สามารถทำตามเงื่อนไขได้จะถูกถอดสิทธิในการจัดการป่าเพราะเป็นแค่สิทธิในการจัดการไม่ใช่สิทธิในการเป็นเจ้าของ แต่ก่อนให้กรมป่าไม้จัดการแต่ป่าก็ลดลง แต่ก่อนสิทธิในการจัดการดูแลไม่ได้ซึ่งเป็นปัญหา การให้ชาวบ้านเข้ามาจัดการดูแล โดยมีเงื่อนไขจึงดีกว่า อย่างน้อยก็มีผู้รับผิดชอบและดูแลแน่นอน มีพื้นที่ชัดเจนอันเกิดจากการตกลงกันมาก่อน ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่เราต้องกำหนดได้ ไม่ใช่ไปโดยไม่มีเงื่อนไขซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาได้ในภายหลัง

#### 7. คุณสมบัติของชุมชนและคุณสมบัติของสภาพพื้นที่ที่ขอตั้งป่าชุมชน

1. เป็นชุมชนที่ทำการจัดการป่าชุมชน ในพื้นที่ดังกล่าวมาก่อนแล้ว
2. ต้องจัดการป่าชุมชนด้วยตัวเอง ให้คนอื่นทำให้ไม่ได้ หรือไม่ก็ต้องมีการไปตรวจดูกับชาวบ้าน ไม่ใช่เพียงแค่ใช้ GPS เท่านั้น

หลักฐานที่แสดงให้เห็นการอนุรักษ์

ชนิดของป่า

ป่าใช้สอย ป่าเต็งรัง ป่าแพะ ป่าผลัดใบ มีการเก็บผลผลิตจากป่า

ป่าอนุรักษ์ ป่าไม้ผลัดใบ ป่าต้นน้ำ ป่าชั้น

คุณสมบัติของพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน

1. มีพื้นที่แต่ละส่วนชัดเจน
2. มีการจัดการดูแลมาก่อน
3. ชนิดของป่าที่เหมาะสมในการแบ่งเป็นพื้นที่ใช้สอยและพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์
4. มีโครงการต่างๆเพื่อจัดการดูแลป่าฯ
8. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

เป็นเงื่อนไขว่ามีประสบการณ์มาก่อนถึงจะทำได้ โดยต้องเขียนขั้นตอนของแผนฯมาเพื่อไว้ให้คณะกรรมการตรวจสอบว่าได้ทำตามขั้นตอนเหล่านั้นหรือไม่

1. จากประสบการณ์ชี้ให้เห็นว่าสามารถจัดการป่าได้จริง
2. เป็นเงื่อนไขเพื่อไว้ตรวจสอบว่าชาวบ้านจะจัดการพื้นที่ตามนั้นต่อไปไม่ให้นำไปทำ

#### ประโยชน์อย่างอื่น

แผนการจัดการต้องคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละภาค ซึ่งมีหลายระเียบด และความละเอียดอ่อนต่างกันไม่สามารถกำหนดไว้ในกฎหมายได้ทั้งหมดจึงต้องกำหนดไปในกฎกระทรวง

แทน

#### วรรค 2

ป่าส่วนใหญ่ เราใช้วิธีปกป้องแล้วให้มันฟื้นตัวเอง ป่าในเมืองไทยเป็นป่าฝนเขตร้อน เป็นป่าที่ฟื้นเองเป็นส่วนใหญ่ ป่าปลูกจะแตกต่างจากป่าที่ปล่อยให้ฟื้นเองตรงที่พันธุ์ไม้จะหลากหลายแตกต่างกัน ป่าปลูกมีจำนวนพันธุ์ไม้น้อยกว่า ส่วนใหญ่ป่าปลูกจะเข้าไปในประโยชน์ด้านการพาณิชย์ ไม่ได้ทำไปเพื่อการอนุรักษ์ แต่ถ้าเป็นป่าปลูกเพื่อการอนุรักษ์ ปลูกในพื้นที่ใช้สอย แต่ในที่อนุรักษ์ต้องเป็นการปล่อยให้ฟื้น ปกป้องแล้วให้ฟื้นเอง

9. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์
  1. ป่าต้นน้ำ
  2. เป็นแหล่งสมุนไพร
  3. ห้ามใช้เนื้อไม้
10. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการใช้สอย
  1. สามารถใช้ไม้ได้แต่เฉพาะภายในชุมชนเท่านั้น โดยต้องมีกฎในการใช้ไม้
  2. สามารถเก็บผลผลิตจากป่าได้

ลำดับที่ 9 ฉบับประชาชน คุณเลื่อน ศรีสุโพธิ์ 11.30 น.

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2548

สถานที่ สำนักงานประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคอีสาน จ.ขอนแก่น

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
2. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ
3. รายชื่อและประวัติของผู้จัดตั้งป่าชุมชนฯ
4. ความเป็นมา

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวลึก

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
 

เพื่อรองรับสิทธิในการจัดการป่าชุมชนของชาวบ้าน ไม่ใช่สิทธิในการเป็นเจ้าของ
2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อหรือไม่
 

ควรมีครบทั้ง 4 ข้อ
3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5
 

มาตรา 5 มีความเห็นว่าจะต้องมีทุกข้อ

สำหรับภาคอีสาน

  1. การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี ภาคอีสานมีป่าประเพณีมาก
  2. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม
  3. การอนุรักษ์
  4. การใช้ประโยชน์
4. รายชื่อและประวัติของผู้จัดตั้งป่าชุมชนฯ
 

เป็นหลักประกันว่า มีคนดูแลที่เป็นตัวเป็นตน ทั้งในส่วนของกรรมการและสมาชิก ไม่ใช่ลอยอยู่โดยไม่มีใครรับผิดชอบ สำหรับในพระราชบัญญัติป่าชุมชน มีบทลงโทษอยู่ ถ้าคณะกรรมการจัดการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์จะมีบทลงโทษ
5. คุณสมบัติของผู้จัดตั้งป่าชุมชนควรมีอะไรบ้าง
  1. ชาวบ้านต้องอยู่ในบริเวณที่สามารถดูแลรักษาป่าได้ ไม่ไกลจากป่าจนเกินไป อยู่ใกล้ป่าหรืออยู่บริเวณป่า
  2. ต้องเป็นชุมชนที่ตั้งมานานพอสมควร มีภูมิปัญญาในบริเวณนั้น

3. บุคคลใดก็ได้ที่มีความปรารถนาในการรักษาป่า ไม่ควรมีเรื่องเวลาเข้ามากำหนด กฎหมายน่าจะเป็นเครื่องมือในการช่วยส่งเสริมในการดูแลรักษาป่า ไม่น่าจะมีเหตุผลกีดกันบุคคลที่ไม่เคยจัดการป่ามาเลย

4. ควรมีการจัดการก่อนยื่นคำขอประมาณ 5 ปี

6. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

ชุมชนตั้งอยู่ในอาณาเขตที่สามารถจะจัดการป่าได้หรือไม่ ถ้าอยู่ไกลเกินไปจะเข้ามาดูรักษาป่าได้ลำบาก

ข้อห่วงใย

ถ้าชุมชนไม่สามารถจัดการได้ตามแผนที่เขียนไปก็สามารถยกเลิกได้ อาจจะยกเลิกทั้งแปลงหรือยกเลิกบางส่วน การจัดการเป็นการจัดการร่วม มีทั้งชาวบ้าน กรมป่าไม้ และผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานอื่นๆ ถ้าคิดว่าชาวบ้านทำไม่สำเร็จ ก็สามารถยกเลิกได้และยังมีเงื่อนไขให้ลองทำดูก่อน ถ้าทำไม่สำเร็จก็สามารถยกเลิกได้

7. คุณสมบัติของชุมชนและคุณสมบัติของสภาพพื้นที่ที่ขอตั้งป่าชุมชน

1. ประวัติของการตั้งหมู่บ้าน ตามทะเบียนบ้านของกระทรวงมหาดไทย

2. คู่มือที่ผ่านมาเกี่ยวกับการจัดการป่า ถ้าจัดการมาแล้วสัก 5 ปี ก็สามารถขอจัดตั้งป่าได้เลย ถ้ายังไม่ถึงก็ต้องพิสูจน์ตัวเอง

3. สภาพพื้นที่ ไม่มีข้อจำกัด อยู่ที่ความพร้อมของชาวบ้านในการจัดการ เช่น ดอนปู่ตา ที่น้องในหมู่บ้านจะเลี้ยงกันปีละ 2 ครั้ง

8. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

แสดงหลักประกันที่แสดงความยั่งยืนของป่า คู่มือคณะกรรมการ คู่มือบุคคล ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ขอไปตั้งแต่ที่แรก

อนุรักษ์

1. บวชป่า

2. ลือชะตาป่า

3. ป้องกันไฟป่า

ฟื้นฟู

1. ปลูกป่า จะปลูกป่าอะไรต้องดูความจำเป็นและต้องนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงจากป่าชุมชนไปเป็นพื้นที่เกษตร

ควบคุมดูแลความหลากหลายทางชีวภาพ

1. ขุดสมุนไพรมานำใช้ได้ อาจจะเป็น ขุด 1 ต้น ปลูกทดแทน 5 ต้น

2. ในการนำส่วนต่าง ๆ ไปใช้ต้องรู้จักวิธีดูแลรักษาสิ่งที่เหลืออยู่ด้วย เหลือดอกผลให้เกิดความงอกงยได้

วรรค 2

อนุรักษ์และใช้สอย ชาวบ้านเขาทำมาอยู่แล้ว เช่น ป่าปูด่าใช้ประกอบพิธีกรรมความเชื่อ มีการจำแนกการใช้ประโยชน์

9. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์

1. ป่าปูด่า
2. ป่าต้นน้ำ
3. ไม่ใช่เนื้อไม้
4. หาสมุนไพรได้
5. ห้ามใช้ประโยชน์ทางการค้าไม่ว่าอะไรก็ตาม

10. คุณสมบัติของพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์

1. แนวกันไฟ
2. การปลูกป่า
3. การฝึกอบรมกระตุ้นสร้างจิตสำนึก
4. ใช้เนื้อไม้ต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการ ความจำเป็น
5. ห้ามใช้ประโยชน์ทางการค้าไม่ว่าอะไรก็ตาม
6. เก็บหาของป่า พวกพืชอาหาร เห็ด ผักหวาน

ข้อเสนอแนะ รายละเอียดอาจมีความต่างและนำไปสู่การใช้ที่ยั่งยืน ป่าต้องอยู่ได้ คนต้องอยู่ได้ ตัวพ.ร.บ. น่าจะกำหนดหลักการไว้กว้างๆ ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ ป่าชุมชนภาคอีสานจัดการ “วัฒนธรรม” ทุกหมู่บ้าน “การจัดการโดยผูกขาดไม่สามารถจัดการได้” ป่าชุมชนเป็นทางเลือกของการจัดการป่า โดยเอาศักยภาพของชาวบ้านเป็นเกณฑ์ กฎหมายส่งผลให้เกิดการทำลายป่าทางอ้อม คนอยู่ไม่ได้จึงต้องทำลายป่า” กฎหมายจึงควรให้สิทธิกับผู้ที่อยู่กับป่า ผู้ที่อยู่ภายนอกกลับได้รับสปก. และ โฉนด สิทธิการใช้ที่ดิน

ลำดับที่ 10 ฉบับประชาชน คุณภาควงมิ วิชาวนิธรวัฒน์

วันที่ทำการสัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2548

สถานที่ เครื่องข่ายพื้นที่ชุมชนชายฝั่งอันดามัน

การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในมาตรา 18

1. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ
2. ประวัติโดยสังเขปและความเป็นมาของชุมชน
3. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

#### คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวคิด

1. วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

การดูแลป่าโดยชุมชนมีมานานแล้วในประเทศไทย เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชนบท หรือวัฒนธรรมไทย เรามีสวนสาธารณะ โบราณ ต้นไม้เก่าแก่เท่ากับอายุหมู่บ้าน มีป่าที่เขาดูแล เพียงแต่เราไปใช้ระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษว่าด้วยการป่าไม้ ซึ่งเป็นส่วนที่อังกฤษใช้กับ ประเทศอาณานิคม เราเลยไปตัดระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมทิ้งเจตนารมณ์ “เอาความจริงที่เป็นอยู่ของ สังคมไทยมาเป็นทางการให้กฎหมายยอมรับ หน้าที่ของกฎหมายต้องรับใช้ความจริง ความจริงในประเทศไทยคือชุมชนดูแลป่า กฎหมายจึงเป็นเพียงเทคนิค ระเบียบทางสังคมที่รับรองความจริง ที่มี การดูแลรักษาป่าชุมชนอยู่จริงในประเทศไทย การรักษาป่าที่มีอยู่จริงของประชาชน บางกรณีมัน กลายเป็นเรื่องผิดกฎหมาย ระบบกฎหมายไม่สอดคล้องกับความจริงในสังคม

ในพัฒนาการทำป่าชุมชน มันเป็นที่ยอมรับร่วมกันมาตลอดในเรื่องความจริงดังกล่าว มาตรา 5 ควรมีทั้ง 4 ข้อ ควรทำควบคู่กัน ป่าชุมชนที่จะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนจะต้องมีความ สมบูรณ์ และเต็มไปด้วยความหลากหลาย ตามวัฒนธรรม การหาไข่มดแดงก็เป็นวัฒนธรรม ซึ่งถ้า ไม่มีความหลากหลายก็จะไม่มีการหาไข่มดแดง เป็นความร่วมมือของรัฐและของชุมชนมากกว่า ป่า ชุมชนไม่ได้เป็นของรัฐ ฉบับประชาชนไม่มีเพราะฉบับประชาชนไม่มองว่าป่าชุมชนเป็นของรัฐ แต่ มองว่าเป็นของสังคม ที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยมีพัฒนาการจากฉบับประชาชนมา มันไม่ได้เพิ่มการ ตรวจสอบโดยรัฐ แต่มันเป็นการเพิ่มการตรวจสอบโดยภาคประชาชน เช่นการทำป่าชุมชนอยู่ที่ จังหวัดตรัง เมื่อคนที่กรุงเทพฯ รู้เรื่องแล้วก็สนใจเข้ามาดูงานในป่าชุมชนที่จ. ตรัง

2. วัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดตามความในมาตรา 5 ครบทุกข้อ หรือไม่

3. เรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในมาตรา 5

1. การใช้ประโยชน์
2. การอนุรักษ์
3. การส่งเสริม
4. การเสริมสร้าง

ป่าชายเลน การใช้ประโยชน์ทางอ้อมสำคัญที่สุด

ป่าพรุ ใช้ประโยชน์ทางตรงจากสาขาคือเป็นป่าของครอบครัวมากกว่าจะขึ้นเป็นป่า ชุมชน เช่น พรุคันทุรี พรุกระปาง ป่าแก จะไม่ใช่เต็ง รัง เหมือนอีสาน ทางใต้จะเป็นป่าดิบชื้น ป่าดิบ ผลประโยชน์หลักมาจากผลของไม้ เช่น สะตอ บางป่าเป็นป่าสะตอ บางป่าเป็นป่าปะ บางป่าเก็บได้เป็นล้านบาทต่อปี บางทีไปเก็บลูกปะ หนุ่มสาวพบกันแล้วก็แต่งงานกันเป็นความงามของป่าปะ ส่วนใหญ่ป่าทางใต้ไม่ใช่เนื้อไม้ ส่วนใหญ่จะใช้เนื้อไม้ในสวนของตัวเอง

#### 4. รายชื่อและประวัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ

เพื่อให้เห็นว่าประวัติของผู้ยื่นคำขอว่าได้ดูแลป่าชุมชนมาจริงหรือเปล่า ไม่ใช่ใครจะขอจัดตั้งป่าก็ได้ กฎหมายจะช่วยสนับสนุนให้การดูแลป่าดีขึ้น ข้อนี้จริงได้ว่าได้ดูแลป่ามาหรือเปล่า เป็นคนแบบไหน ฉบับประชาชนเน้นเฉพาะผู้ริเริ่มว่าจะต้องมีประวัติอย่างไร

#### 5. คุณสมบัติของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนควรมีอะไรบ้าง

1. ไม่เป็นอาชญากร คุณสมบัติทั่วไป
2. ไม่เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ
3. มีความเกี่ยวข้องในการดูแลป่าในพื้นที่
4. ต้องเป็นคนในภูมิลำเนานั้น (ข้อบังคับ)

เป็นการริเริ่ม ไม่ได้เป็นการอนุญาต ผู้ริเริ่มมีความน่าสนใจเพียงพอที่จะเข้ากระบวนการพิจารณาอนุญาต ถ้าไม่เข้าหลักเกณฑ์ก็จะไม่ได้ไม่ต้องสนใจเลย ไม่ต้องมีการให้เจ้าหน้าที่ลงไปตรวจสอบ ไม่ต้องเอาเรื่องเข้าคณะกรรมการป่าชุมชนจังหวัด แต่ส่วนแกนนำจะให้ใครมาเป็นที่ปรึกษานั้นก็แล้วแต่แกนนำป่าชุมชน

6. ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาต

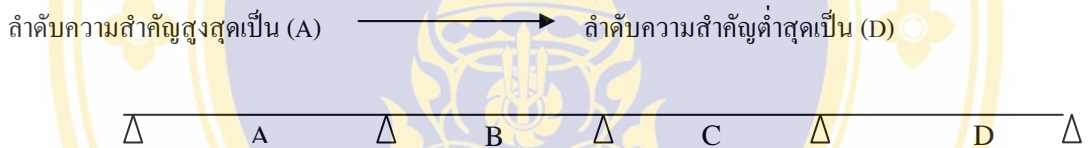
#### 7. คุณสมบัติของชุมชนและคุณสมบัติของสภาพพื้นที่ที่ขอตั้งป่าชุมชน

1. ต้องมีความเป็นชุมชนตามนิยาม มีความเป็นหมู่คณะ มาตั้งถิ่นฐานร่วมกัน มีวัฒนธรรม ประเพณีร่วมกัน
2. ไม่ควรพิจารณาอายุของชุมชนมากนัก เพราะอายุยืดหยุ่นไปตามสภาวะ เช่น ชุมชนบนชายฝั่งทะเลมีอายุน้อยกว่าชุมชนที่อยู่บนภูเขา มีการเคลื่อนย้ายบ่อยกว่า
3. “ชุมชนที่ได้ดูแลป่าอยู่เดิมแล้ว” แต่ก็ได้ไม่ได้เปิดโอกาสเสียทีเดียว เกี่ยวกับชุมชนที่ไม่เคยดูแลป่า แต่ก็ไม่ได้ปิดโอกาส
4. เป็นป่า ไม่ใช่สวน ไม่ใช่ที่ดิน “ป่าที่มองเห็นด้วยตาเปล่า ไม่ใช่ป่าทางกฎหมาย”
5. ป่าต้องอยู่ในเขตถิ่นฐานที่ดูแลได้ เป็นเขตติดต่อหมู่บ้าน โดยไม่ได้แบ่งตามเขตการปกครองของรัฐซึ่งไม่ครอบคลุมระบบนิเวศน์วัฒนธรรม

## 8. แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

ถ้าต้องการดูแลป่าชุมชนต้องเขียนแผนนี้ขึ้นมา เป็นแบบคำขอเบื้องต้นแสดงว่ามีการวางแผนขึ้นมาข้างต้น ก่อนที่จะมีการพิจารณาคำขอต้องมีการตรวจสอบจริงในพื้นที่ เมื่อมีความเห็นว่าจะจัดตั้งเป็นป่าชุมชนได้ ก็ต้องมีการประกาศบอกกล่าวทุกคนให้มาช่วยกันดูแลเพื่อจะมีโครงการคัดค้าน ซึ่งเป็นแค่เอกสารเบื้องต้น ซึ่งบางครั้งยากเกินไปสำหรับหมู่บ้าน ซึ่งด้านหนึ่งเป็นหน้าที่ของป่าชุมชนจังหวัด จะต้องเข้ามาช่วย ซึ่งจะต้องประกอบด้วย NGO และหลายคนที่เกี่ยวข้องเขียนแผน ชาวบ้านทำการพัฒนาแผน ร่วมกัน ช่วยกันทำ

การเรียงลำดับความสำคัญของเจตนารมณ์โดยบุคคลผู้เป็นกรรมการร่วมร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับปัจจุบัน และแกนนำฝ่ายประชาชน



ตารางลำดับความสำคัญตามความในมาตรา 18

รายชื่อ	วัตถุประสงค์	รายชื่อและประวัติโดยสังเขป	ความเป็นมาของชุมชนฯ	แผนการจัดการป่าชุมชน
รายชื่อผู้คณะกรรมการร่วมฯ				
คุณอนันต์ คาโรดม	D	C	A	B
ดร.เพิ่มศักดิ์ มกรภิรมย์	A	C	B	D
คุณหญิง กัลยา โสภณพานิช	C	D	A	B
อ.พนัส ทัศนียานนท์	A	C	B	D
อ.ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์	A	B	C	D
คุณสืบแสง พรหมบุญ	A	B	C	D
คุณบรรพต เกริกพิทยา	A	B	C	D
คุณนิวัฒน์ พันธุ์	C	D	A	B
คุณพรหมจรรย์ รัตนเศรษฐ์	A	B	C	D
คุณผ่อง เล่งอี	D	C	B	A
คุณศยามล ไกรยูรวงศ์	A	B	C	D
คุณกฤษฎา บุญชัย	A	D	C	B

## ตารางลำดับความสำคัญตามความในมาตรา18(ต่อ)

รายชื่อ	วัตถุประสงค์	รายชื่อและประวัติโดยสังเขป	ความเป็นมาของชุมชน	แผนการจัดการป่าชุมชน
แกนนำฝ่ายประชาชน				
อ.ชัยพันธุ์ ประกาสะวัต	A	C	D	B
อ.สุรพล ดวงแข	D	B	C	A
อ.ไพโรจน์ พลเพชร	B	C	D	A
คุณเดโช ไชยทัพ	B	C	D	A
กำนันอนันต์ ดวงแก้วเรือน	C	D	A	B
อ. อนันต์ กาญจนพันธ์	A	B	C	D
คุณเดือน ศรีสุโพธิ์	A	C	D	B
คุณภาคภูมิ วิธานศิริวัฒน์	C	B	D	A

จากตารางได้ลำดับความสำคัญตามมาตรา 18 โดยนำมาแทนค่าดังนี้ A=4 B=3 C=2 และ D=1 ทำการคิดค่าเฉลี่ยแล้วเรียงลำดับจากนั้นแทนค่าด้วยตัวเลขดังในตารางที่4-2

## ตารางลำดับความสำคัญตามมาตรา18 ที่ผ่านการแทนค่าแล้ว

รายชื่อ/ปัจจัย	วัตถุประสงค์	รายชื่อและประวัติ	ประวัติความเป็นมาของชุมชน	แผนการจัดการ
คุณอนันต์ ดาโรดม	1	2	4	3
ดร.เพิ่มศักดิ์ มกรภิรมย์	4	2	3	1
คุณหญิง กัลยา โสภณพานิช	2	1	4	3
อ.พนัส ทัศนียานนท์	4	2	3	1
อ.ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์	4	3	2	1
คุณสืบแสง พรหมบุญ	4	3	2	1
คุณบรรพตกริชย์ เกริกพิทยา	4	3	2	1
คุณนิวัฒน์ พันธุ์	2	1	4	3
คุณพรหมจรรย์ รัตนเศรษฐ์	4	3	2	1
คุณผ่อง เล่งอี้	1	2	3	4
คุณศยามล ไกรยูรวงศ์	4	3	2	1
คุณกฤษฎา บุญชัย	4	1	2	3
อ.ชัยพันธุ์ ประกาสะวัต	4	2	1	3

## ตารางลำดับความสำคัญตามมาตรา 18 ที่ผ่านการแทนค่าแล้ว(ต่อ)

รายชื่อ/ปัจจัย	วัตถุประสงค์	รายชื่อและ ประวัติฯ	ประวัติความ เป็นมาของชุมชน	แผนการ จัดการฯ
อ.สุรพล ดวงแข	1	3	2	4
อ.ไพโรจน์ พลเพชร	3	2	1	4
คุณเดโช ไชยทัพ	3	2	1	4
ก้านอนันต์ ดวงแก้วเรือน	2	1	4	3
อ. อนันต์ กาญจนพันธ์	4	3	2	1
คุณเลื่อน ศรีสุโพธิ์	4	2	1	3
คุณภาภุมิ วิชานศิริวัฒน์	2	3	1	4
ผลรวม	3.05	2.2	2.3	2.45
การจัดลำดับใหม่	4	1	2	3

**APPENDIX B**  
**INDEX FOR DESCRIBE QUESTIONNAIRS**  
**AND RANKING TABLES OF APPROPRIATE CRITERIA**

ดัชนีที่ใช้อธิบายความหมายและรายละเอียดของปัจจัยต่างๆ

ปัจจัยที่ 1	วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
ปัจจัยที่ 1.1	เพื่อการมีส่วนร่วม หมายถึง ต้องการมีป่าชุมชนเพื่อการเข้าไปมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน
ปัจจัยที่ 1.2	เพื่อการรับรองสิทธิ หมายถึง ต้องการมีป่าชุมชนเพื่อการรับรองสิทธิในการเข้ามาดูแลป่าอย่างถูกต้องตามกฎหมายของชุมชนที่อยู่มาดั้งเดิมในบริเวณนั้น
ปัจจัยที่ 1.3	เพื่อการฟื้นฟู หมายถึง ต้องการฟื้นฟูป่าชุมชนที่เสื่อมโทรมในหมู่บ้านให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น
ปัจจัยที่ 1.4	เพื่อการอนุรักษ์ หมายถึง ต้องการดูแลพื้นที่หนึ่งเอาไว้เพื่ออนุรักษ์ให้เป็นป่าชุมชน
ปัจจัยที่ 1.5	เพื่อการใช้ประโยชน์ หมายถึง ต้องการใช้ประโยชน์ป่าชุมชน
ปัจจัยที่ 1.6	เพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรม หมายถึง การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น การทำบุญในดอนปู่ตาปี ละ 2 ครั้ง การบวชป่าในภาคอีสาน ป่าสะตือในภาคเหนือ เป็นต้น

ปัจจัยที่ 2	รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนฯ
ปัจจัยที่ 2.1	เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือก หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกบุคคลที่สามารถยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน เช่น อายุ ภูมิฐานะ ความประพฤติ
ปัจจัยที่ 2.2	ที่มาของผู้ขอจัดตั้ง

หมายถึง ผู้ที่สามารถเป็นผู้ขอจัดตั้งจะต้องมีที่มาจาก การกลั่นกรองโดยคณะกรรมการระดับจังหวัด การคัดเลือกจากชาวบ้านจริงๆ เกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านกรณีชาวบ้านมีจำนวนไม่ถึงตามที่กฎหมายกำหนด การขอจัดตั้งไม่ควรมองที่จำนวนคน และถ้าเห็นว่ามีความไม่เหมาะสมสามารถถอดถอนได้

### ปัจจัยที่ 3 ความเป็นมาของชุมชนฯ และสภาพพื้นที่ฯ พร้อมทั้งแผนที่ประกอบ

#### ปัจจัยที่ 3.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกชุมชน

หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกชุมชนที่มีสิทธิในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน เช่น ต้องเป็นชุมชนดั้งเดิม ชื่อเสียงของชุมชนหมายถึง ชุมชนต้องไม่เคยมีชื่อเสียงไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งดังต่อไปนี้คือ ยาเสพติด การค้าไม้เพื่อการพาณิชย์ การค้าของป่าและสัตว์หายากเพื่อการพาณิชย์ ต้มเหล้าเถื่อน เป็นต้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสของชุมชน และในการคัดเลือกไม่ควรมองที่ระยะเวลาที่ชุมชนอยู่ในป่าแต่ควรมองการจัดการ(กรณีไม่ใช่ชุมชนดั้งเดิมก็ได้) และต้องเป็นชุมชนที่อยู่อย่างถูกกฎหมาย

#### ปัจจัยที่ 3.2 หลักฐานที่ใช้ในการคัดเลือก

หมายถึง หลักฐานที่ใช้เพื่อคัดเลือกชุมชนที่มีสิทธิในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน เช่น ประวัติในการรักษาป่า ชุมชนต้องจัดทำแผนที่อาณาเขตของป่า ภาพถ่ายทางอากาศยืนยันหลักฐานการดูแลป่ามาก่อน เป็นต้น

#### ปัจจัยที่ 3.3 สภาพพื้นที่ที่ของป่าชุมชน

หมายถึง สภาพพื้นที่และลักษณะของพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน

### ปัจจัยที่ 4 แผนการจัดการป่าชุมชนฯ

#### ปัจจัยที่ 4.1 เกณฑ์ในการคัดเลือก

หมายถึง เกณฑ์ในการคัดเลือกชุมชนด้วยแผนการจัดการ เช่น ต้องมีกฎระเบียบของป่าชุมชนซึ่งต้องยึดหยุ่นไปตามลักษณะทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม ระบุรายชื่อของบุคคลที่มีส่วนรับผิดชอบป่าในแต่ละส่วน ต้องมีโครงการอื่นๆ เพื่อจัดการดูแลป่าชุมชน

#### ปัจจัยที่ 4.2 แผนการอนุรักษ์ป่าชุมชน

หมายถึง ต้องมีแผนแสดงให้เห็นการอนุรักษ์ป่าชุมชนเพื่อแสดงให้เห็น เช่น พื้นที่อนุรักษ์สามารถป้องกันภัยให้กับชุมชนคือเป็นความมั่นคงทางอาหารและที่อยู่อาศัย มีการควบคุมติดตามตรวจสอบการใช้ป่าชุมชน

- ปัจจัยที่4.3 แผนการฟื้นฟูป่าชุมชน  
หมายถึง ต้องมีแผนแสดงให้เห็นการฟื้นฟูป่าชุมชน เช่น การปลูกป่าเพิ่มเติม  
ทดแทน
- ปัจจัยที่4.4 แผนในการพัฒนาป่าชุมชน  
หมายถึง ต้องมีแผนแสดงให้เห็นการพัฒนาป่าชุมชน เช่น โครงการหมู่บ้านป่าไม้  
แผนใหม่ฯ เป็นต้น
- ปัจจัยที่4.5 แผนในการควบคุมดูแลความหลากหลายทางชีวภาพ  
หมายถึง ต้องมีแผนแสดงให้เห็นการควบคุมดูแลความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น  
มีแผนในการป้องกันไฟป่า
- ปัจจัยที่4.6 แผนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในป่าชุมชน  
หมายถึง ต้องมีแผนแสดงให้เห็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในป่าชุมชน ต้อง  
ระบุว่าใครเป็นผู้เข้าไปใช้ประโยชน์และใช้อะไรในป่าชุมชนนั้นบ้างเพื่อป้องกัน  
การสวมสิทธิจากบุคคลภายนอก กรณีเป็นกลุ่มบุคคลอื่นเข้ามายื่นขอจัดตั้งป่า  
ชุมชน
- ปัจจัยที่4.7 มาตรา18 (วรรค2) ป่าชุมชนต้องกำหนดบริเวณเพื่อการอนุรักษ์และหรือบริเวณ  
เพื่อการใช้สอยตามมาตรา31  
หมายถึง แผนการจัดการต้องกำหนดบริเวณเพื่อการอนุรักษ์และหรือบริเวณเพื่อ  
การใช้สอยเช่น แบ่งพื้นที่ใช้ประโยชน์และพื้นที่ใช้สอยอย่างชัดเจน ต้องมีการ  
กำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์พื้นที่ เช่น พื้นที่อนุรักษ์ไม่อนุญาตให้ใช้เนื้อ  
ไม้ แต่สามารถเก็บหาดอกผลจากป่าและเก็บสมุนไพรได้ เป็นต้น

ตารางระดับเกณฑ์ที่เหมาะสมในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน ตามมาตรา 18 ในร่างพ.ร.บ.ป่าชุมชน ฉบับปัจจุบัน

มาตรา 18 รายละเอียดในการ ขอจัดตั้งป่าชุมชน	เกณฑ์ที่เหมาะสมสูงสุด (Extremely Factor)	เกณฑ์ที่เหมาะสมปานกลาง (Moderately Factor)	เกณฑ์ที่เหมาะสมน้อย (Least Factor)
1. วัตถุประสงค์ . ในการจัดตั้งป่า ชุมชน	<p>1 มีบริเวณที่มีกิจกรรมที่แสดงให้เห็นการมีส่วนร่วม</p> <p>2 มีองค์ประกอบทั้งสองข้อ คือ ชุมชนดั้งเดิมมีการรับรองสิทธิที่จะจัดการดูแลป่าชุมชน หรือ ชุมชน ไม่มี สิทธิ ที่จะ ไป ครอบครองพื้นที่ป่า</p> <p>4 มีการฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรมให้เป็นป่าใช้สอย</p> <p>5 มีบริเวณ หรือมีวัตถุประสงค์ เพื่อการอนุรักษ์ทั้งสองข้อ คือ บรรยายวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์ป่าชุมชนของชุมชน หรือ ต้องทำให้ป่ามีสภาพแวดล้อมดีขึ้น</p> <p>7 มีบริเวณหรือมีวัตถุประสงค์ เพื่อ แสดง ให้ เห็น การ ใช้ ประโยชน์</p>	<p>1 กำลังจัดเตรียมบริเวณไว้ เพื่อทำกิจกรรมที่แสดงให้เห็น การมีส่วนร่วม 2 มี องค์ประกอบข้อใดข้อหนึ่ง คือ ชุมชนดั้งเดิมมีการรับรองสิทธิ ที่จะจัดการดูแลป่าชุมชน หรือ ชุมชน ไม่มี สิทธิ ที่จะ ไป ครอบครองพื้นที่ป่า</p> <p>3 กำลังจัดเตรียมการฟื้นฟูใน บริเวณที่ทรุดโทรมภายในป่า ชุมชน</p> <p>4 กำลังจัดเตรียมบริเวณ หรือ มีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์ ข้อใดข้อหนึ่ง คือ บรรยาย วัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์ ป่าชุมชนของชุมชน หรือ ต้อง ทำให้ป่ามีสภาพแวดล้อมดีขึ้น</p> <p>5 กำลังจัดเตรียมบริเวณ หรือ มีวัตถุประสงค์เพื่อการ ใช้ ประโยชน์ข้อใดข้อหนึ่ง</p> <p>6 มีบริเวณ หรือมี วัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็น การส่งเสริมวัฒนธรรม</p>	<p>1 ไม่มีบริเวณทำกิจกรรมเพื่อการมี ส่วนร่วม</p> <p>2 ไม่มีองค์ประกอบทั้งสองข้อ คือ ชุมชนดั้งเดิมมีการรับรองสิทธิที่จะ จัดการดูแลป่าชุมชน หรือชุมชนไม่ มีสิทธิที่จะไปครอบครองพื้นที่ป่า</p> <p>3 ไม่มีการจัดเตรียมการฟื้นฟูใน บริเวณที่ทรุดโทรมภายในป่าชุมชน</p> <p>4 ไม่มีบริเวณ หรือมีวัตถุประสงค์ เพื่อการอนุรักษ์ทั้งสองข้อ คือ บรรยายวัตถุประสงค์เพื่อการ อนุรักษ์ป่าชุมชนของชุมชน หรือ ต้องทำให้ป่ามีสภาพแวดล้อมดีขึ้น</p> <p>5 ไม่มีการจัดเตรียมบริเวณ หรือมี วัตถุประสงค์เพื่อการ ใช้ประโยชน์ ทั้งสองข้อ</p> <p>6 ไม่มีบริเวณ หรือมีวัตถุประสงค์ เพื่อ แสดง ให้ เห็น การ ส่ง เสริม วัฒนธรรม</p>

ตารางระดับเกณฑ์ที่เหมาะสมในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน ตามมาตรา 18 ในร่างพ.ร.บ.ป่าชุมชน ฉบับปัจจุบัน

มาตรา 18 รายละเอียดในการ ขอจัดตั้งป่าชุมชน	เกณฑ์ที่เหมาะสมสูงสุด (Extremely Factor )	เกณฑ์ที่เหมาะสมปานกลาง (Moderately Factor)	เกณฑ์ที่เหมาะสมน้อย (Least Factor)
<p>2. รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน และผู้ขอเป็นสมาชิกป่าชุมชนซึ่งมีคุณสมบัติตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง</p>			<p>1 มีเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกซึ่งประกอบไปด้วย อายุ สามัญ และวิสามัญ</p> <p>2 มีภูมิลำเนา คือชุมชนอยู่มาก่อน เสนอกฎหมายนี้มาอย่างน้อย 5 ปี หรือเป็นบุคคลที่ต้องมีภูมิลำเนาที่อยู่บริเวณนั้นจริง โดยต้องมีบัตรประชาชนและทะเบียนบ้านระบุว่าจะอยู่มากี่ปีแล้ว</p> <p>3 อยู่ใกล้ป่าชุมชนและเป็นผู้ใช้ป่าจริง</p> <p>4 ไม่เคยเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางการค้ากับป่าชุมชน ไม่เคยทำป่าชุมชนแต่มีความตั้งใจที่จะเข้ามาดูแลป่า</p> <p>5 ผ่านการกลั่นกรองโดยคณะกรรมการระดับจังหวัด ผ่านการคัดเลือกจากชาวบ้านจริง หรือมาจากการรวมตัวกันของชาวบ้าน การขอจัดตั้งไม่ควรมองที่จำนวนคนสามารถถอดถอนรายชื่อของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนได้ถ้าเห็นว่าไม่เหมาะสม</p>

ตารางระดับเกณฑ์ที่เหมาะสมในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน ตามมาตรา 18 ในร่างพ.ร.บ.ป่าชุมชน ฉบับปัจจุบัน

มาตรา 18 รายละเอียดในการ ขอจัดตั้งป่าชุมชน	เกณฑ์ที่เหมาะสมสูงสุด (Extremely Factor )	เกณฑ์ที่เหมาะสมปานกลาง (Moderately Factor)	เกณฑ์ที่เหมาะสมน้อย (Least Factor)
3. ความเป็นมาของชุมชน โดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมทั้งแผนที่สังเขปแสดงอาณาเขตและเขตติดต่อ		<p>1 ต้องเป็นชุมชนที่อยู่อย่างถูกกฎหมาย</p> <p>2 หลักฐานที่ใช้ในการคัดเลือกชุมชน ต้องมีองค์ประกอบครบทั้งสามข้อคือ</p> <p>1) มีประวัติในการรักษาป่าชุมชน</p> <p>2) มีแผนที่อาณาเขตของป่าชุมชน</p> <p>3) มีภาพถ่ายทางอากาศเพื่อยืนยันการดูแลป่ามาก่อน</p> <p>3 ไม่แบ่งพื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ใช้ประโยชน์ด้วยความสูง</p>	<p>1 เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกชุมชนโดยมีองค์ประกอบสองข้อคือ เป็นชุมชนดั้งเดิม คู่อธิบายของชุมชน</p> <p>2 ไม่มองระยะเวลาที่อยู่ในป่าควรมองที่การจัดการ(กรณีไม่ใช่ชุมชนดั้งเดิม)</p> <p>3 ไม่ต้องอยู่อย่างถูกกฎหมายก็มีสิทธิขอจัดตั้งป่าชุมชนได้</p> <p>4 หลักฐานที่ใช้ในการคัดเลือกชุมชน ต้องมีองค์ประกอบสองข้อคือ</p> <p>1) มีประวัติในการรักษาป่าชุมชน</p> <p>2) มีแผนที่อาณาเขตของป่าชุมชน</p> <p>3) มีภาพถ่ายทางอากาศเพื่อยืนยันการดูแลป่ามาก่อน</p> <p>5 แบ่งพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ใช้สอยในป่าชุมชนด้วยความสูง</p>

ตารางระดับเกณฑ์ที่เหมาะสมในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน ตามมาตรา 18 ในร่างพ.ร.บ.ป่าชุมชน ฉบับปัจจุบัน

มาตรา 18 รายละเอียดในการ ขอจัดตั้งป่าชุมชน	เกณฑ์ที่เหมาะสมสูงสุด (Extremely Factor )	เกณฑ์ที่เหมาะสมปานกลาง (Moderately Factor)	เกณฑ์ที่เหมาะสมน้อย (Least Factor)
<p>4. แผนการจัดการป่าชุมชน โดยแสดงให้เห็นการอนุรักษ์ฟื้นฟู การพัฒนา หรือ การควบคุมดูแลสภาวะแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน</p> <p>วิธีดำเนินการและรายการอื่นๆที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนดในพื้นที่ป่าชุมชนต้องกำหนดบริเวณเพื่อการอนุรักษ์และหรือบริเวณเพื่อการใช้สอยตามมาตรา ๓๑ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขอและการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชน ให้กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>1 กำหนดพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์และหรือบริเวณเพื่อการใช้สอยภายในป่าชุมชนตามมาตรา 31 อย่างชัดเจน</p> <p>2 ในป่าชุมชนสามารถเก็บหา ดอกผลจากป่าและเก็บหาสมุนไพรได้โดยอยู่บนความสมดุล</p>	<p>1 มีมาตรการและกฎระเบียบข้อป่าฯ</p> <p>2 มีการระบุรายชื่อของบุคคลที่มีส่วนรับผิดชอบป่าในแต่ละส่วน</p> <p>3 มีโครงการอื่นๆเพื่อรองรับการจัดการดูแลป่า</p> <p>4 ต้องมีองค์ประกอบทั้งสองข้อ คือความมั่นคงทางอาหาร และมีการควบคุมติดตามตรวจสอบการใช้ป่าชุมชน</p> <p>5 มีการปลูกป่าเพิ่มเติมทดแทนในป่าชุมชนแล้ว</p> <p>6 มีแผนในการพัฒนาป่าชุมชนคือโครงการป่าไม้แผนใหม่ฯ และเพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ</p> <p>7 มีแผนในการป้องกันไฟป่า</p> <p>8 มีการระบุผู้เข้าไปใช้ประโยชน์ใช้อะไรในป่าชุมชนบ้าง</p> <p>9 มีการป้องกันการสวมสิทธิในการจัดตั้งป่าชุมชนจากบุคคลภายนอก</p>	<p>1 กำลังเตรียมมาตรการและกฎระเบียบของป่าชุมชน</p> <p>2 กำลังเตรียมการระบุรายชื่อของบุคคลที่มีส่วนรับผิดชอบป่าแต่ละส่วน</p> <p>3 กำลังเตรียมโครงการอื่นๆเพื่อรองรับการจัดการดูแลป่า</p> <p>4 กำลังเตรียมแผนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ต้องมีองค์ประกอบทั้งสองข้อ คือความมั่นคงทางอาหารและมีการควบคุมติดตามตรวจสอบการใช้ป่าชุมชน</p> <p>5 กำลังเตรียมการปลูกป่าเพิ่มเติมทดแทนในป่าชุมชนแล้ว</p> <p>6 กำลังเตรียมแผนในการพัฒนาป่าชุมชน ต้องมีองค์ประกอบดังนี้ โครงการป่าไม้แผนใหม่ฯ และเพื่อเป็นที่พักผ่อน</p> <p>7 กำลังเตรียมแผนในการป้องกันไฟป่า</p> <p>8 กำลังเตรียมแผนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในป่าชุมชน โดยมีการระบุผู้เข้าไปใช้ประโยชน์ใช้อะไรในป่าชุมชน</p>

ตารางระดับเกณฑ์ที่เหมาะสมในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน ตามมาตรา 18 ในร่างพ.ร.บ.ป่าชุมชน ฉบับปัจจุบัน

มาตรา 18 รายละเอียดในการ ขอจัดตั้งป่าชุมชน	เกณฑ์ที่เหมาะสมสูงสุด (Extremely Factor )	เกณฑ์ที่เหมาะสมปานกลาง (Moderately Factor)	เกณฑ์ที่เหมาะสมน้อย (Least Factor)
4 แผนการจัดการ ป่าชุมชนฯ(ต่อ)		10 ไม่ควรมีการซ้อนทับใน การใช้ประโยชน์ระหว่างพื้นที่ อนุรักษ์และใช้สอย ในป่า ชุมชน 11 พื้นที่อนุรักษ์ในป่าชุมชน ไม่อนุญาตให้ใช้เนื้อไม้	9 กำลังเตรียมแผนของชุมชนเพื่อ ป้องกันการสวมสิทธิในการจัดตั้งป่า ชุมชนจากบุคคลภายนอก 10 ควรมีการซ้อนทับพื้นที่เพื่อการ อนุรักษ์และการใช้สอย

**APPENDIX C**  
**SCADUAL FOR FIELD TEST IN SA MA KAE**  
**COMMUNITY FOREST**

**แผนการเก็บข้อมูล**

**กำหนดการเก็บข้อมูล**

**วันที่ 15 กรกฎาคม 2548**

- 6.00น. ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ
- 10.00น. ประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง เกณฑ์ที่เหมาะสมในการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน สำหรับป่าชุมชนสะมะแก ณ โรงเรียนปลายนาสวน โดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้
- ทำการชี้แจงความเป็นมา วัตถุประสงค์ การดำเนินงานจนถึงปัจจุบัน เหตุผลที่ต้องมีการประชุมกลุ่มย่อย เหตุผลที่ต้องใช้บุคคลทั้งสามกลุ่ม ผลที่คาดว่าจะได้รับ ตลอดจนชี้แจงแบบสอบถามเพื่อให้เข้าใจตรงกัน
- ให้ผู้เข้าร่วมประชุมทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้ ทำแบบสอบถามคนละ 1 ชุด
- ตัวแทนคณะกรรมการป่าชุมชนสะมะแก 3 ท่าน
  - ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิภายในชุมชน 3 ท่าน
  - ตัวแทนผู้ใช้ป่าชุมชน 3 ท่าน
- 11.00น. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากนั้นขอความเห็นจากแบบสอบถามชุดเดิมภายในแต่ละกลุ่มอีก 1 ชุด เพื่อหาตัวแทนความคิดเห็นในแต่ละกลุ่ม
- 11.30น. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม หากมีข้อสงสัยหรือรายละเอียดภายในแบบสอบถามในส่วนที่จำเป็นต้องทำแผนที่
- 12.00น. รับประทานอาหารเที่ยงที่โรงเรียนจัดไว้ให้
- 13.00น. เรียบเรียงแบบสอบถามและนำมาสรุปพร้อมกับส่วนที่จำเป็นต้องทำแผนที่เพื่อวางแผนในส่วนที่เพิ่มเติมเข้ามาในการเก็บข้อมูล
- 14.00น. ทำการวางแผนในการเก็บข้อมูลในวันที่ 16-17 กรกฎาคม 2548 ร่วมกับตัวแทนนักเรียนโรงเรียนปลายนาสวนที่ผ่านการอบรมมัคคุเทศน์ท้องถิ่นจำนวน 10 คน โดยเลือกเฉพาะคนที่ชำนาญทางประมาณ 5 คนเพื่อช่วยวางแผนและนำทางในการ

เก็บข้อมูล พิกัด และขอบเขตแผนที่ โดยใช้แผนที่ระวาง 4838 III , 4838 IV เป็นหลักในการวางแผนเก็บข้อมูล

16.00น. เสร็จสิ้นการวางแผนเก็บข้อมูลในวันที่16-17 กรกฎาคม2548

### วันที่ 16 -17กรกฎาคม 2548

8.00น. ทีมในการเก็บข้อมูลมาพบกัน ณ บ้านปลายนาสวน โดยแบ่งออกเป็น3ทีม

8.30-16.30 ลงเก็บข้อมูล

16.30น. ทีมเก็บข้อมูลทั้งสามทีมพบกันที่โรงเรียนปลายนาสวนสรุปงานที่ได้และปริมาณงานที่เหลือ วางแผนในการเก็บข้อมูลในที่ 17 กรกฎาคม48 ต่อไป

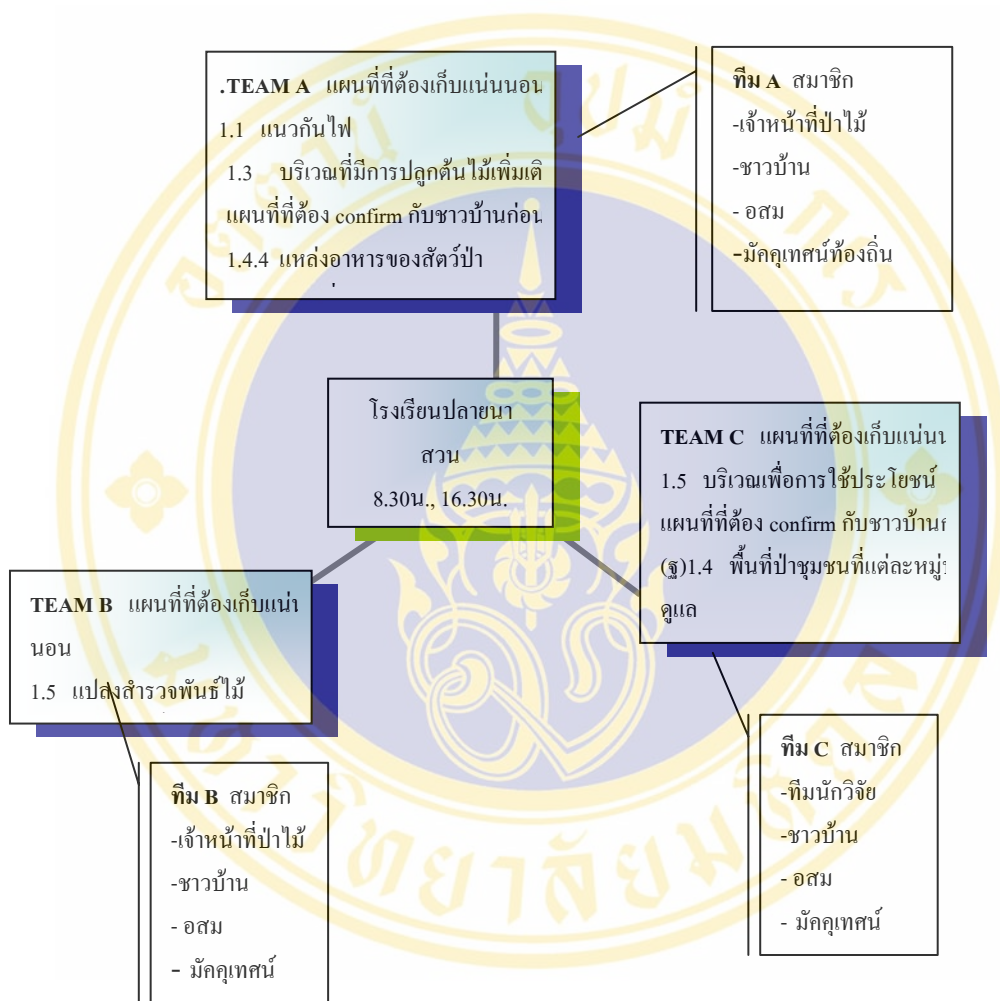
### ข้อมูลที่จะทำการซักถามในการประชุมกลุ่มย่อยวันที่15 กรกฎาคม2548

1. ขอบเขตหมู่บ้านรอบป่าชุมชนสะมะแก(ตอบปัจจัยย่อยที่1.1)
2. พื้นที่ในป่าชุมชนสะมะแกที่แต่ละหมู่บ้านดูแล(ตอบแผนที่พื้นฐานที่1.4)
3. แหล่งอาหารของสัตว์ป่าอยู่บริเวณไหนในป่าสะมะแกบ้าง(ตอบปัจจัยย่อยที่1.4.4)
4. การใช้ประโยชน์อะไรจากป่าบ้าง (ตอบปัจจัยย่อยที่1.5)  
อาหาร : เห็ด(จอมปลวก) กอไผ่(หน่อไม้) สมุนไพร หน่ปลา ฯลฯ  
ที่อยู่ ฯ : ใบตองตึง 3.มี  
อุปกรณ์ที่นำเข้าไปหาของป่าซึ่งครอบคลุม อุปกรณ์ล่าสัตว์ ภาชนะที่ใช้ใส่ พาหนะที่ใช้ในการเดินทางจากบ้านมายังป่าสะมะแก(ตอบปัจจัยย่อยที่1.4.4)
5. บริเวณที่มีการส่งเสริมวัฒนธรรม(ตอบปัจจัยย่อยที่1.6)
6. ระยะห่างของหมู่บ้านจากป่า(ตอบปัจจัยย่อยที่2.1)
7. อายุของแต่ละหมู่บ้านจากการขึ้นทะเบียนหมู่บ้าน(ตอบปัจจัยย่อยที่3.1)
8. ในป่าชุมชนสะมะแกมีโครงการอะไรบ้างเพื่อจัดการดูแลป่า(ตอบปัจจัยย่อยข้อที่4.1)
9. แผนในการอนุรักษ์สำหรับป่าชุมชนสะมะแกมีอะไรบ้าง(ตอบปัจจัยย่อยที่4.2)
10. แผนในการฟื้นฟูสำหรับป่าชุมชนสะมะแกมีอะไรบ้าง(ตอบปัจจัยย่อยที่4.3)
11. แผนในการพัฒนาสำหรับป่าชุมชนสะมะแกมีอะไรบ้าง(ตอบปัจจัยย่อยที่4.4)
12. แผนในการควบคุมดูแลความหลากหลายสำหรับป่าชุมชนสะมะแกมีอะไรบ้าง(ตอบปัจจัยย่อยที่4.5)
13. แผนในการใช้ประโยชน์สำหรับป่าชุมชนสะมะแกมีอะไรบ้าง(ตอบปัจจัยย่อยที่4.6)

14 แผนในการใช้ประโยชน์สำหรับป่าชุมชนสะมะแกมีอะไรบ้าง(ตอบปัจจัยย่อยที่ 4.6)

15 ในป่าชุมชนสะมะแกมีการแบ่งพื้นที่อย่างชัดเจนหรือไม่

แผนการลงเก็บข้อมูลสภาพพื้นที่ภายในป่าชุมชนสะมะแก



## แบบเก็บข้อมูลป่าชุมชนสะมะแก

ชื่อ TEAM.....		
วันที่.....		
ข้อมูลที่เก็บ		
point	line	polygon
x	y	ข้อมูลเชิงบรรยาย

## APPENDIX D

### THE DRAFT OF COMMUNITY FOREST ACT

ประชุมกรรมการฯ วันที่ 29 กันยายน 2548

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ป่าชุมชน

พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

### มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังไม่มีบุคคลได้มาตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“ป่าชุมชน” หมายความว่า ป่าที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชน โดยมีการจัดการตามพระราชบัญญัตินี้

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่าและเขตอื่นที่เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารหรือพื้นที่ที่มีคุณค่าของสิ่งแวดล้อมอันควรแก่การอนุรักษ์ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ไม้” หมายความว่า ไม้ทุกชนิดทั้งที่เป็นต้น กอ หรือเถา ไม่ว่าจะยืนต้นหรือล้มลงแล้ว และให้หมายความรวมถึงราก ปุ่ม ดอก หน่อ กิ่ง ตา หัว เหง้า เศษ ปลายหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของไม้ ไม่ว่าจะถูกตัดฟัน เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือกระทำโดยวิธีการอื่นใด

“ทำไม้” หมายความว่า ตัด ฟัน กาน โคน ลิด เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือชักลากไม้ที่มีอยู่ในป่า หรือนำไม้ที่มีอยู่ในป่าออกจากป่าด้วยประการใด ๆ

“ของป่า” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในป่า ดังต่อไปนี้

(๑) ไม้พื้น ไม้ไผ่ เปลือกไม้ ใบไม้ ดอกไม้ เมล็ด ผลไม้ หน่อไม้ ชันและยางไม้

(๒) หญ้า อ้อ พง แขน ปรีอ คา กก กระจูด กล้วยไม้ กูด เห็ด และพืชอื่น

(๓) ครั่ง รังผึ้ง น้ำผึ้ง ขี้ผึ้ง มูลค้างคาว สัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ แมลง รวมทั้งไข่ของ

แมลง

(๔) ดิน หิน กรวด และทราย ที่ไม่ใช่แร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

“ความหลากหลายทางชีวภาพ” หมายความว่า ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตทั้งมวล และให้หมายความรวมถึงความหลากหลายทางพันธุกรรม ทางชนิดพันธุ์ และทางระบบนิเวศอันเป็นถิ่นกำเนิดของสิ่งมีชีวิตเหล่านั้น

“สมาชิกป่าชุมชน” หมายความว่า สมาชิกของชุมชนที่มีการประกาศจัดตั้งป่าชุมชน และได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรเอกชน” หมายความว่า องค์กรที่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือองค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นนิติบุคคล แต่มีผลงานด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นที่ประจักษ์ และมีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

องค์กรเอกชนตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการ โดยมีใช้เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน และจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี

“เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งจากราชการสังกัดกรมป่าไม้ สมาชิกป่าชุมชนซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยองค์กรเอกชนในท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

**มาตรา ๔** ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

**มาตรา ๕** ป่าชุมชนที่จัดตั้งขึ้นต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สภาวะแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ

(๒) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน

(๓) การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู

การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่า

(๓/๑) การฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมโดยการปลูกป่าทดแทนในบริเวณเพื่อการใช้สอยในป่าชุมชน

(๔) การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและชุมชนในการจัดการป่าชุมชน

ป่าชุมชนที่จัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์และสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันของประชาชน

**มาตรา ๖** พื้นที่ป่าที่มีการจัดตั้งเป็นป่าชุมชนแล้ว ให้คงอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

## หมวด ๒

## คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

มาตรา ๓ ให้มีคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมที่ดิน และผู้ทรงคุณวุฒิอีกแปดคน ซึ่งแต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชนสองคน ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลสองคน และผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนสี่คน เป็นกรรมการ และอธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิเสนอตามมาตรา ๑๕

ให้อธิบดีแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๔ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระแต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ซึ่งต้องแต่งตั้งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๕ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) เมื่อคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามให้พ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน โดยให้นำความในมาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๑๕ วรรค

หนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลมเว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน คณะรัฐมนตรีจะไม่แต่งตั้งก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายในการจัดตั้งและจัดการป่าชุมชน หรือพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับป่าชุมชนตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

(๒) เสนอแนะในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) กำหนดระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การแต่งตั้งกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

ตามมาตรา ๑๖

(๕) จัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

(๖) จัดทำรายงานเกี่ยวกับสภาพโดยรวมของป่าชุมชนทั่วประเทศพร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีปีละหนึ่งครั้ง เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการอนุรักษ์การฟื้นฟู สภาพธรรมชาติในป่าชุมชน หรือการสนับสนุนการจัดการป่าชุมชน

(๗) พิจารณาอุทธรณ์มติเกี่ยวกับการขอจัดตั้งหรือเพิกถอนป่าชุมชน

(๘) แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกองทุนป่าชุมชน

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

ในการเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายในการจัดตั้งและจัดการป่าชุมชนตาม (๑) และการเสนอแนะในการออกกฎกระทรวงตาม (๒) ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาเสนอความเห็นและเสนอแนะด้วย ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนดระเบียบว่าด้วยการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

ระเบียบตามวรรคหนึ่งจะกำหนดเป็นแนวทางเพื่อให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนไปดำเนินการออกข้อบังคับให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละป่าชุมชนก็ได้

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนได้

มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนและคณะกรรมการตามมาตรา ๑๒ มีอำนาจเรียกให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริงหรือให้ส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการสรรหาบุคคลให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกรรมการอื่นอีกเก้าคน ซึ่งแต่งตั้งจากผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลที่มีคณะหรือสาขาวิชาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ระบบนิเวศ หรือสังคมศาสตร์เกี่ยวกับป่าชุมชนจำนวนสามคน แต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชนจำนวนสามคนและผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนจำนวนสามคน เป็นกรรมการ

การแต่งตั้งกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ให้อธิการบดีดำเนินการให้อาจารย์ในคณะหรือสาขาวิชาดังกล่าวตามวรรคหนึ่งเป็นผู้คัดเลือกกันเอง สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลสถาบันละหนึ่งคน ให้อธิการบดีจากทุกสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลร่วมกันคัดเลือกให้เหลือสามคนแล้วเสนอชื่อต่อรัฐมนตรี ส่วนการแต่งตั้งกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรเอกชนให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการให้องค์กรเอกชนเป็นผู้คัดเลือกกันเองและเสนอชื่อต่อรัฐมนตรี สำหรับการแต่งตั้งกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ให้รัฐมนตรีดำเนินการให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเป็นผู้คัดเลือกกันเอง

การแต่งตั้งกรรมการสรรหาตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ให้คณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการคนหนึ่งและเลขานุการอีกคนหนึ่ง

ให้กรมป่าไม้ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิ และให้นำมาตรา ๘ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิเสนอรายชื่อบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ ที่สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนต่อคณะรัฐมนตรีเป็นจำนวนสองเท่าของตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่จะมีการแต่งตั้งหรือแต่งตั้งแทน

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาและการเสนอรายชื่อบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนให้กำหนดในกฎกระทรวง

### หมวด ๓

### คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธาน ผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งคน ผู้แทนสมาชิกสภาท้องถิ่นหนึ่งคน ข้าราชการหรือพนักงานของหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดนั้นสามคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเจ็ดคน เป็นกรรมการ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

หลักเกณฑ์การแต่งตั้งกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนดตามมาตรา ๑๐ (๔)

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งจากผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลหรือเทียบเท่าที่มีคณะหรือสาขาวิชาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ระบบนิเวศ หรือสังคมศาสตร์เกี่ยวกับป่าชุมชนสองคน ผู้แทนองค์กรเอกชนสองคน ตามบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนจัดทำขึ้นตามมาตรา ๑๐ (๕) และให้แต่งตั้งจากผู้แทนกรรมการจัดการป่าชุมชนสามคน

ให้นำมาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาคำขอเพิ่มหรือลดเขตป่าชุมชน หรือเพิกถอนป่าชุมชน และดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับรายละเอียดที่ระบุในคำขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชน

(๒) ประกาศคำขอให้จัดตั้งป่าชุมชนเพิ่มหรือลดเขตป่าชุมชน หรือเพิกถอนป่าชุมชน และพิจารณาคำคัดค้าน

(๓) ถอดถอนกรรมการจัดการป่าชุมชน

(๔) แต่งตั้งและถอดถอนเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน

(๕/๑) พิจารณาอุทธรณ์มติการให้พ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชนตามมาตรา ๒๕

วรรคสอง

(๕) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนจัดการป่าชุมชนและข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และพิจารณาคำขออนุญาตตามมาตรา ๓๕

(๖) ให้คำแนะนำปรึกษาและความช่วยเหลือทางวิชาการต่อคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในการจัดการป่าชุมชน

(๗) ควบคุม ดูแล การจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแผนจัดการป่าชุมชน

(๘) ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการจัดการป่าชุมชนในจังหวัด แล้วจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมอบหมาย

หมวด ๔

การจัดตั้งป่าชุมชน

มาตรา ๑๘ ชุมชนในท้องถิ่นใดที่มีพื้นที่ป่าซึ่งไม่ใช่เขตอนุรักษ์อยู่ใกล้และอยู่ในสภาพที่จะดูแลรักษาป่าได้ หากประสงค์จะจัดตั้งป่าชุมชนในท้องถิ่นนั้น ให้บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาในท้องถิ่นนั้น ไม่น้อยกว่าห้าปีและอยู่ในสภาพที่สามารถเข้าไปดูแลรักษาป่าที่จะขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชนได้จำนวนตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป ตั้งตัวแทนยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่ เพื่อให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ คำขอต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

(๒) รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนและผู้ขอเป็นสมาชิกป่าชุมชน ซึ่งมีคุณสมบัติตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง

(๓) ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน พร้อมทั้งแผนที่สังเขปแสดงอาณาเขตและเขตติดต่อ

(๔) แผนจัดการป่าชุมชน โดยแสดงให้เห็นการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา หรือการควบคุมดูแลสถานะแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน วิธีดำเนินการ และรายการอื่นที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

ในพื้นที่ป่าชุมชนจะต้องกำหนดบริเวณเพื่อการอนุรักษ์และหรือบริเวณเพื่อการใช้สอยตามมาตรา ๓๑ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขอและการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชน ให้กำหนดในกฎกระทรวง

**มาตรา ๑๘/๑** เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดปิดประกาศคำขอจัดตั้งป่าชุมชนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำขอจัดตั้งป่าชุมชนนั้น ไว้ในที่เปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ทำการอำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องที่ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการกำนันท้องที่ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านพื้นที่นั้น โดยให้ลงวันที่ที่ปิดประกาศในประกาศนั้นด้วย

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง และไม่มีกรณียื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าเดียวกัน โดยระบุเขตป่าชุมชนที่จะขอจัดตั้งซ้อนกันแล้ว ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕

ในระหว่างที่กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งยังไม่สิ้นสุดลงหากมีการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าเดียวกันมากกว่าหนึ่งคำขอ โดยแต่ละคำขอระบุเขตป่าชุมชนที่จะขอจัดตั้งซ้อนพื้นที่กัน ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจัดให้มีการประชุมผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนซ้อนพื้นที่กันนั้นทุกรายเพื่อทำความเข้าใจความตกลงร่วมกันจัดทำคำขอจัดตั้งป่าชุมชนเป็นคำขอเดียวกัน

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนซ้อนพื้นที่กันสามารถตกลงร่วมกันจัดทำคำขอจัดตั้งป่าชุมชนเป็นคำขอเดียวกันได้ ให้ถือว่าคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแต่ละคำขอที่ยื่นไว้แต่แรกเป็นอันตกไป และถือว่าคำขอจัดตั้งป่าชุมชนที่ผู้ยื่นคำขอแต่ละรายตกลงร่วมกันจัดทำเป็นคำขอเดียวกันนั้น

เป็นคำขอที่ยื่นตามมาตรา ๑๘ และให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดดำเนินการต่อไปตาม  
มาตรา ๑๘

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนซ้อนพื้นที่กันไม่สามารถตกลงร่วมกันจัดทำคำขอ  
จัดตั้งป่าชุมชนเป็นคำขอเดียวกันได้ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัย  
หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการประชุม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

**มาตรา ๑๘** ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้อายุติเกี่ยวกับคำขอจัดตั้งป่าชุมชนตาม  
มาตรา ๑๘ ๑ ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน เพื่อทำการ  
ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายละเอียดที่ระบุในคำขอ และให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนรายงานผลการ  
ตรวจสอบต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเพื่อ  
ดำเนินการดังกล่าว

การตรวจสอบและรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ  
นโยบายป่าชุมชนกำหนด และให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนเสนอความเห็นว่าคุณภาพพื้นที่ตามคำขอนั้นควร  
จัดตั้งเป็นป่าชุมชนหรือไม่ และควรเป็นป่าชุมชนที่มีวัตถุประสงค์อย่างไร หรือมีข้อสังเกตประการ  
ใดเกี่ยวกับคำขอจัดตั้งป่าชุมชนนั้น

**มาตรา ๒๐** เมื่อได้รับรายงานผลการตรวจสอบตามมาตรา ๑๘ แล้ว ให้คณะกรรมการ  
ป่าชุมชนประจำจังหวัดปิดประกาศคำขอและรายงานผลการตรวจสอบโดยสรุปไว้ในที่เปิดเผยเป็น  
เวลาสามสิบวัน และส่งคำขอและรายงานผลการตรวจสอบโดยสรุปนั้นให้กรมประชาสัมพันธ์เพื่อ  
เผยแพร่เป็นเวลาเจ็ดวัน

การปิดประกาศคำขอและรายงานผลการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งให้ปฏิบัติตามความ  
ในมาตรา ๑๘/๑ โดยอนุโลม

ให้หน่วยงานของรัฐและบุคคลใดไม่ว่าจะอยู่ในท้องถิ่นหรือไม่ มีสิทธิทำหนังสือ  
แสดงข้อคัดค้านหรือความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งป่าชุมชนได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันครบ  
กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

**มาตรา ๒๑** ในการพิจารณาคำขอและรายงานการตรวจสอบ คณะกรรมการป่า  
ชุมชนประจำจังหวัดจะมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ ตัวแทนองค์กร  
เอกชนในพื้นที่หรือผู้มีหนังสือคัดค้านหรือแสดงความเห็นมาให้ข้อเท็จจริงหรือความเห็นเพื่อ

ประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการจัดตั้งป่าชุมชนก็ได้ และคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน

ถ้าคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเห็นว่ารายละเอียดในคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนแก้ไขได้

ถ้าผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนมิได้แก้ไขหรือดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดภายในเวลาที่กำหนด ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจพิจารณาคำขอนั้นตามที่เห็นควรต่อไป

**มาตรา ๒๒** ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติให้จัดตั้งป่าชุมชนตามคำขอ หรือให้จัดตั้งป่าชุมชนเพียงบางส่วนหรือโดยกำหนดเงื่อนไข หรือมีมติไม่ให้จัดตั้งป่าชุมชน ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแจ้งมติดังกล่าวให้ผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนและผู้มีหนังสือคัดค้านหรือแสดงความเห็นทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติ

ผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน หรือผู้มีหนังสือคัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์มติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนให้เป็นที่สุด และให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยดังกล่าว

หนังสือแจ้งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด คำอุทธรณ์ของผู้ยื่นคำขอ หรือผู้มีหนังสือคัดค้าน และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ต้องแสดงเหตุผลและรายละเอียดโดยชัดแจ้ง

**มาตรา ๒๓** ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ และปรากฏว่าไม่มีการอุทธรณ์จนพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์แล้ว ให้รายงานอธิบดีเพื่อพิจารณาหากอธิบดีไม่เห็นชอบกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดให้นำเสนอคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนพิจารณา และให้นำมาตรา ๒๒ วรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่อธิบดีเห็นชอบด้วยกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนพิจารณารายงานที่ได้รับจากอธิบดีตามวรรคหนึ่ง หรือพิจารณาอุทธรณ์คำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๒๒ วรรคสาม แล้วมีคำวินิจฉัยให้จัดตั้งป่าชุมชน

ได้ ให้อธิบดีประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชนในราชกิจจานุเบกษา โดยมีสาระสำคัญตามที่กำหนด  
ในระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

การจัดตั้งป่าชุมชนมีผลเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

#### หมวด ๔/๑

#### การจัดตั้งป่าชุมชนในเขตอนุรักษ์

**มาตรา ๒๓/๑** การขอจัดตั้งป่าชุมชนในเขตอนุรักษ์ที่ไม่ใช่เขตพื้นที่อนุรักษ์พิเศษ ซึ่ง  
รัฐมนตรีประกาศโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีในท้องที่ใด ให้กระทำได้เฉพาะกรณีที่ชุมชน  
นั้นตั้งถิ่นฐานมาก่อนการประกาศให้พื้นที่ที่ชุมชนนั้นตั้งอยู่เป็นเขตอนุรักษ์ และชุมชนนั้นจัดการ  
ดูแลรักษาพื้นที่ดังกล่าวในลักษณะเป็นป่าชุมชนมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปีก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้  
ใช้บังคับ และยังคงดูแลรักษาพื้นที่นั้นเป็นป่าชุมชนอย่างต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ขอจัดตั้งตาม  
พระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมแห่งการดำรงชีพที่เกื้อกูลต่อการ  
ดูแลรักษาป่าและระบบนิเวศ ทั้งนี้ ให้ยื่นคำขอภายในห้าปีนับแต่วันประกาศเขตพื้นที่อนุรักษ์พิเศษ

**มาตรา ๒๓/๒** ห้ามใช้พื้นที่ป่าชุมชนในเขตอนุรักษ์เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกิน โดย  
เด็ดขาด

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในป่าชุมชนในเขตอนุรักษ์ ต้องเป็น  
การใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้ทำไม้ในป่าชุมชนที่อยู่ในเขตอนุรักษ์โดยเด็ดขาด

#### หมวด ๕

#### การจัดการป่าชุมชน

**มาตรา ๒๔** เมื่อได้มีประกาศการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้ผู้ซึ่งมีรายชื่ออยู่ในบัญชีตาม  
มาตรา ๑๘ (๒) เป็นสมาชิกป่าชุมชน

ประเภทและคุณสมบัติของสมาชิกป่าชุมชน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสมาชิกป่าชุมชน  
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

**มาตรา ๒๕** สมาชิกป่าชุมชนมีหน้าที่ในการดูแลรักษาป่าชุมชนดังนี้

(๑) ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และแผนจัดการป่าชุมชน

(๒) ร่วมมือกับทางราชการในการดูแลรักษาป่าชุมชน สัตว์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

สมาชิกป่าชุมชนที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนจำนวนสามในสี่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ต้องมีมติให้สมาชิกป่าชุมชนผู้นั้นพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชน

มาตรา ๒๖ ให้สมาชิกป่าชุมชนซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป เลือกลงตั้งคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันจัดตั้งป่าชุมชน

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง คุณสมบัติ การดำรงตำแหน่งและจำนวนกรรมการจัดการป่าชุมชน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจหน้าที่จัดการป่าชุมชน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของป่าชุมชนและแผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติและมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นตามมาตรา ๓๐

(๒) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน หลักเกณฑ์การรับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชน และการจัดการทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน ทั้งนี้ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน และไม่ขัดแย้งกับระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

(๓) ดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน

(๔) ดูแลให้สมาชิกป่าชุมชนปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) สั่งให้ผู้นั่งผู้ใดออกจากป่าชุมชน หรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ ในเขตป่าชุมชน เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับตาม (๒) หรือพระราชบัญญัตินี้

(๖) ไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอม เมื่อสมาชิกป่าชุมชนเกิดความขัดแย้งในการจัดการป่าชุมชน

(๗) ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่มีการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) มีมติให้รับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชนหรือให้สมาชิกป่าชุมชนพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชน

(๕) ดำเนินการตามที่เห็นสมควร เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน หรือคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

การออกข้อบังคับตาม (๒) จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดก่อน

มาตรา ๒๘ แผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติแล้ว ให้ใช้บังคับได้เป็นเวลาสามปี

ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเสนอแผนจัดการป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดก่อนแผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุไม่น้อยกว่าหกเดือน เมื่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนแล้วให้นำมาใช้บังคับถัดจากวันที่แผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุลงหรือในวันที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด แล้วแต่กรณี และให้นำมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างที่แผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุลง ถ้าคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดยังไม่อนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนใหม่ให้นำแผนจัดการป่าชุมชนเดิมมาใช้ต่อไป จนกว่าจะมีการอนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนใหม่

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนอาจขอเปลี่ยนแปลงเขตป่าชุมชน ปรับปรุงแผนจัดการป่าชุมชน หรือขอให้เพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วนได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรายละเอียดโดยชัดแจ้ง และให้นำมาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าชุมชน บริเวณเพื่อการอนุรักษ์ และบริเวณเพื่อการใช้สอยไว้ตามสมควร เพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตป่าชุมชน และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนและสมาชิกป่าชุมชนต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินการนี้ด้วย

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ทำไม้ในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์ในเขตป่าชุมชน

การทำไม้นอกบริเวณที่กำหนดในวรรคหนึ่ง หรือการทำไม้ที่สมาชิกป่าชุมชนปลูกขึ้นเองในบริเวณเพื่อการใช้สอยให้ทำได้ตามความจำเป็นเพียงเฉพาะเพื่อใช้สอยในครัวเรือนของ

สมาชิกป่าชุมชนหรือใช้ในกิจการสาธารณะภายในชุมชนนั้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

การเก็บหาของป่าในเขตป่าชุมชนให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

**มาตรา ๓๑/๑** บรรดาไม้และของป่าที่ได้จากป่าชุมชนที่ทำโดยถูกต้องตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และแผนจัดการป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ในการแปรรูปไม้ การมีไม้หรือของป่าในครอบครอง การนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ การเสียดำธรรมเนียมค่าภาคหลวง หรือค่าใช้จ่ายในการบำรุงป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดระเบียบในการแปรรูปไม้ การมีไม้หรือของป่าไว้ในครอบครอง การนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่นอกเขตป่าชุมชน

**มาตรา ๓๒** ให้กรรมการจัดการป่าชุมชนจำนวนสองในสามของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่มีอำนาจทำนิติกรรมใด ๆ ผูกพันทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนได้

**มาตรา ๓๓** ในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบ หรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่สัตว์ พืช ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชนให้กรมป่าไม้หรือคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการเคลื่อนย้ายสิ่งของที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกระทำให้สิ่งนั้นหมดสภาพความเป็นอันตราย หรือความเป็นพิษ ตลอดจนการนำเอาของนั้นมาเก็บ กัก หรือรักษาไว้

(๒) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการทำให้ทรัพยากรธรรมชาติกลับคืนมาสู่สภาพเดิม

(๓) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการช่วยเหลือบุคคล หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น เนื่องในความเสียหายนั้น

(๔) ค่าดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐในการประเมินความเสียหายและประเมินค่าใช้จ่ายในการเยียวยาผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของบุคคล

(๕) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่รัฐได้จ่ายในการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมาย เช่น ค่าใช้จ่ายที่รัฐจ่ายเป็นค่าทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ค่าใช้จ่ายในการรวบรวมพยาน หลักฐานและการดำเนินคดีในศาล และค่าธรรมเนียมในศาล

(๖) มูลค่าของทรัพย์สินที่เสียหาย

ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนนอกจากดอกเบี้ยที่คิดที่ดอกเบี้ยที่ต้องได้รับแล้ว ให้คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินตราตั้งแต่วันที่ละเมิดจนถึงวันที่ชำระค่าสินไหมทดแทนประกอบด้วย

มาตรา ๓๔ ในการดำเนินคดีตามมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนอาจขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีให้ก็ได้ และให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ กรณีเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมิได้ดำเนินการฟ้องร้อง ให้อธิบดีมีอำนาจส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องร้องคดีดังกล่าว เพื่อเรียกค่าเสียหายเพื่อจ่ายให้เป็นทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนนั้นได้

มาตรา ๓๖ บทบัญญัติในมาตรา ๓๓ ไม่เป็นการลบล้างหรือจำกัดหน้าที่และความรับผิดชอบที่บุคคลมีอยู่ตามบทบัญญัติของบทกฎหมายอื่น และไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่นที่จะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตน

#### หมวด ๖

#### การควบคุมดูแลป่าชุมชน

มาตรา ๓๗ ป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งขึ้นในจังหวัดใด ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดนั้นมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับป่าชุมชนนั้นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๗/๑ เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบพื้นที่และตรวจตราดูแลการดำเนินการและกิจการต่าง ๆ ในป่าชุมชน

(๒) แนะนำ ให้ความรู้ ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ในกรณีที่ไม่อาจเรียกประชุมคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนได้ทัน ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกจากป่าชุมชนหรือให้กระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในป่าชุมชนในกรณีกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน หรือข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และให้รายงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบ

(๔) ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน

(๕) รายงานคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเมื่อปรากฏว่ามีกรณีจะต้องเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วน

มาตรา ๓๓/๒ ในเขตป่าชุมชนห้ามมิให้บุคคลใดเข้ายึดถือครอบครอง ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า ขุดหาแร่ ล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือกระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าชุมชน เว้นแต่ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้กระทำได้

มาตรา ๓๔ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา การวิจัย ตลอดจนเพื่อติดตามผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายมีอำนาจเข้าไปในป่าชุมชนเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลดังกล่าวแสดงบัตรประจำตัวหรือหนังสือแสดงการได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี เมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

มาตรา ๓๕ องค์กรเอกชนอาจตั้งตัวแทนของตนเข้าไปสอดส่องดูแลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนแห่งใดก็ได้ โดยขออนุญาตต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

สถาบันการศึกษาหรือองค์กรเอกชนหรือบุคคลที่ต้องการเข้าไปศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชนใด ให้ขออนุญาตต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

มาตรา ๕๖ เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบพื้นที่และตรวจตราดูแลการดำเนินการและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในป่าชุมชน

(๒) เสนอแนะให้ความรู้ ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการประชุมชนให้ทันไปตาม

พระราชบัญญัตินี้ /

(๑) ในกรณีที่ไม่ว่างเรียกประชุมคณะกรรมการจัดการประชุมชนได้ทัน ให้มีอำนาจสั่ง / ให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกจากประชุมชนหรือให้กระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในที่ประชุมชนในกรณี / กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป้า / ชุมชน หรือข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการประชุมชน และให้รายงานคณะกรรมการจัดการประชุม / ชุมชนและคณะกรรมการประชุมชนประจำจังหวัดทราบ /

(๕) ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป้าชุมชน

(๕) รายงานคณะกรรมการประชุมชนประจำจังหวัดซึ่งเห็นสมควรว่ากรณีพิเศษต้องพิชิตสน / ป้าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วน

มาตรา ๕๑ ในเขตป้าชุมชนห้ามมิให้บุคคลใดขุดยี่ดื้อตราบนกรของทำประโยชน์หรือ / อยู่อาศัยในที่ดิน ต่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หักไม้ เติบทำตอ้งป่า ฝ่าฝืนหรือสร้างสิ่งกีดขวาง / หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นเหตุรื้อถอนเสียหายต่อสภาพป้าชุมชน / วันแต่ในกรณีที่ / พระราชบัญญัตินี้มีบัญญัติให้กระทำได้ /

มาตรา ๕๒ เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด / ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการจัดการประชุมชน เจ้าหน้าที่ประชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ มี / อำนาจทำการหรือสั่งให้ทำการเฉพาะหน้าเท่าที่จำเป็นดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจสอบบุคคลหรือยานพาหนะ
- (๒) จับและควบคุมตัวผู้กระทำความผิด
- (๓) ยึดหรืออายัดสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิด หรือใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิด

หรือได้มาจากการกระทำความผิด / ให้ส่งตัวผู้กระทำความผิดพร้อมด้วยสิ่งของที่ยึดหรืออายัดไว้ให้แก่พนักงานสอบสวน / ที่มีเขตอำนาจโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๕๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ที่เกี่ยวกับความผิดอาญา ให้ / คณะกรรมการจัดการประชุมชน เจ้าหน้าที่ประชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่าย / ปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพบว่า คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน หรือข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจดำเนินคดีหรือสั่งการให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนดังกล่าวกระทำการหรือเว้นการกระทำนั้น ได้ตามความเหมาะสม

ผู้ได้รับคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด

ในกรณีที่ผู้ได้รับคำสั่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งและให้นำมาตรา ๒๒ วรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด เว้นแต่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนจะสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๔๕ อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและติดตามดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และอาจสั่งให้กรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดได้

มาตรา ๔๖ อธิบดีอาจขอให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกระทำการหรือยับยั้งกระทำการใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายหรือมติของคณะรัฐมนตรี และระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

เมื่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดได้รับแจ้งจากอธิบดีตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาคำขอ และแจ้งผลให้อธิบดีทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำขอ

ในกรณีที่อธิบดีไม่เห็นชอบด้วยความเห็นของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดที่แจ้งตามวรรคสอง ให้อธิบดีนำเสนอคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา และให้นำมาตรา ๒๒ วรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๗ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

### หมวด ๓

#### การเพิกถอนป่าชุมชน

มาตรา ๔๘ อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือแต่บางส่วนได้ เมื่อพบว่ามีกรกระทำตาม (๒) หรือ (๓) หรือ ได้รับรายงานจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดว่ามีกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนขอให้เพิกถอนป่าชุมชนตามมาตรา ๒๕
- (๒) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทอดทิ้งไม่จัดการฟื้นฟูป่าชุมชนนั้นต่อไป
- (๓) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ อันจะเป็นเหตุให้ป่าชุมชนได้รับความเสียหายหรือมีเหตุไม่ควรไว้วางใจให้จัดการป่าชุมชนต่อไป

คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนป่าชุมชน โดยให้นำมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเพิกถอนป่าชุมชนให้มีผลเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ในกรณีที่มิใช่การเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลง ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตที่เปลี่ยนแปลงแนบท้ายประกาศด้วย

มาตรา ๔๙ ทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอน ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ให้ตกเป็นทรัพย์สินของป่าชุมชนแห่งอื่นตามที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด ส่วนที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๕๐ ป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนตามมาตรา ๔๘ อาจมีการขอจัดตั้งป่าชุมชนใหม่อีกได้ โดยปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวด ๔

หมวด ๘  
กองทุนป่าชุมชน

**มาตรา ๕๑** ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนป่าชุมชน” ในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน

**มาตรา ๕๒** กองทุนประกอบด้วย

(๑) เงินอุดหนุนที่รัฐจัดสรรให้ เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาค หรือที่ได้รับมา เพื่อดำเนินกิจการของกองทุน หรือสังหาริมทรัพย์ที่โอนมาจากป่าชุมชนแห่งอื่นที่ถูกเพิกถอน

(๒) เงินที่ได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุน

(๒/๑) ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๖๒/๑

(๓) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน

เงินของกองทุนไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรใด ๆ

การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการบริหารกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ให้กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุนและดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้

**มาตรา ๕๓** เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(๑) ช่วยเหลือหรืออุดหนุนกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน

(๒) สนับสนุนชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินกิจการที่เกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน

(๓) ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

การใช้จ่ายตาม (๑) และ (๒) ให้คำนึงถึงความพร้อมและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินกิจการดังกล่าว

**มาตรา ๕๔** ให้มีคณะกรรมการกองทุนคณะหนึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่

คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนแต่งตั้งจำนวนเจ็ดคน เป็นกรรมการ และอธิบดี เป็นกรรมการและเลขานุการ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีผลงานหรือประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหาร การเงิน การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือการจัดการป่าชุมชน

มาตรา ๕๕ คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาจัดสรรเงินกองทุนเพื่อใช้ในกิจการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๓
- (๒) กำหนดแผนและระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การขอรับเงินอุดหนุนและวิธีการจัดสรรเงินกองทุน การขอเงินช่วยเหลือหรือขอเงินอุดหนุนจากกองทุน
  - (๓) พิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือ การอุดหนุนหรือการสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนตามมาตรา ๕๓
  - (๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมอบหมาย
 แผนและระเบียบตาม (๒) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๕๖ ให้นำความในมาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยอนุโลม

มาตรา ๕๗ การจัดทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชีของกองทุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๕๘ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินให้คณะกรรมการกองทุน เสนอบคูลและรายงานการรับจ่ายเงินกองทุนในปีที่ล่วงมา เสนอต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อตรวจสอบรับรองและเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน เสนอบคูลและรายงานการรับจ่ายเงินของกองทุน ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบรับรองแล้วต่อคณะรัฐมนตรี และให้คณะรัฐมนตรี เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อทราบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๕  
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๔/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนตามมาตรา ๒๗ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

ความผิดตามวรรคหนึ่ง เมื่อผู้กระทำความผิดยินยอม ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจเปรียบเทียบได้

เงินค่าปรับตามวรรคหนึ่งให้ตกเป็นทรัพย์สินส่วนกลางตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนตามมาตรา ๑๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๐ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นใดที่จัดให้มีขึ้นตามมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๑ ผู้ใดขัดคำสั่งเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนที่สั่งตามมาตรา ๓๗/๑ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๒ ผู้ใดเข้ายึดถือครอบครอง ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า ขุดหาแร่ ล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือกระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๗/๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๒/๑ บรรดาไม้หรือของป่าที่ได้มาหรือมีไว้เป็นความผิด หรือทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม ให้ไม้ ของป่า หรือทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งที่ศาลมีคำสั่งริบ ตกเป็นของกองทุน

ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินคดีได้ภายในสองปีนับแต่วันที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและไม่อาจจับกุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ ให้ไม้ ของป่า หรือทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นตกเป็นของกองทุน

ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใดถึงแก่ความตาย ให้ไม้ ของป่า หรือทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยตกเป็นของกองทุน เว้นแต่ภายในสองปี ทายาทของผู้ต้องหาหรือจำเลยพิสูจน์ได้ว่าไม้ ของป่า หรือทรัพย์สินดังกล่าวไม่ได้เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คืนแก่ทายาทของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น

#### บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๒/๒ การแต่งตั้งกรรมการสรรหาในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคสามมาใช้บังคับ และให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การแต่งตั้งกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสองมาใช้บังคับ และให้มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งเพียงกึ่งหนึ่งของวาระที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งดังกล่าว และให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเป็นกรรมการนโยบายป่าชุมชนในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓ วรรคหนึ่งมาใช้บังคับ และให้รัฐมนตรีดำเนินการเสนอชื่อบุคคลที่มีพฤติกรรมที่เกี่วข้องต่อการดูแลรักษาป่ามาก่อน ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง


มาตรา ๖๓/๑ การแต่งตั้งกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในวาระเริ่มแรกที่จังหวัดนั้นยังไม่มีป่าชุมชน มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖ วรรคสามมาใช้บังคับ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

มาตรา ๖๔ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มิคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ให้รัฐบาลจัดงบประมาณอุดหนุนแก่กองทุนในวาระเริ่มแรกเพื่อใช้จ่ายในกิจการของกองทุนตามความจำเป็น

มาตรา ๖๕ ให้รัฐมนตรีออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

.....

.....

**BIOGRAPHY**

<b>NAME</b>	Miss. Nuttee Rajpreerja
<b>DATE OF BIRTH</b>	26 August 1977
<b>PLACE OF BIRTH</b>	Bangkok, Thailand
<b>INSTITUTION ATTENDED</b>	Ramkanhang University, 1996-2001 Bachelor of Science (Environmental science) Mahidol University, 2003-2005 Master of Science (Environmental Planning for Community and Rural Development)
<b>ADDRESS</b>	111/141 Mooban Rungkit 11 Klong 3 Pravate Romkraw Road, Ladkrabang Bangkok, Thailand
<b>E-MAIL</b>	environ_n@yahoo.com environ_n@hotmail.com